

o SOSYAL SİGORTALAR KANUNU Ő (*) (1)

Kanun No.: 506
Kabul T.: 17.07.1964

R.G.: 29.08.1964
Sayı: 11766

-
- (1) - Bu Kanun'un, Geçici 20 nci, Geçici 81 nci, Geçici 82 nci, Geçici 87 nci ve Geçici 89 uncu maddeleri hariç diğer maddeleri, (31.05.2006 -5510 s. Y. m.106/8 ile -Yürürlük: 01.01.2007 tarihinde - yürürlükten kaldırılmıştır.)
- Bu Yasa'ya göre Çalışma Bakanlığı'na ait olan görev ve yetkiler, 09.01.1985 gün ve 3146 s. Yasa'yla kabul edilen KHK/184 ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na geçirilmiştir.
- 01.12.1993-3918 s. Y. m.4 ile 4792 s. Yasa'ya eklenen "Ek m.2" Bu Yasa'da geçen "Çalışma Bakanlığı" ve "Sosyal Güvenlik Bakanlığı" deyimlerini "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı" olarak değiştirmiştir. Anılan değişiklik Yasa metnine işlenmiştir.
- 506 s. Yasa'ya ek ve geçici madde ekleyen ya da müstakil hüküm getiren Yasaların ilgili maddeleri, 01.02.1989-3250 s. Y. ile sıralama için yeniden numaralandırılmıştır.
- 24.08.2000-KHK/616, m.55 ile bu Yasa'da geçen "Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü" ibaresi "Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı" olarak değiştirilmiştir.
- Bu Yasa kapsamında Gelir ve Aylık almakta olanların Gelir ve Aylıklarında yapılan artışlar ve uygulama için Bkz. 22.01.2004-5073 s. Yasa.
-

BÖLÜM - I
GENEL HÜKÜMLER

KANUNUN AMACI

MADDE 1 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu Kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanır.

Bu Kanunda geçen (Kurum) deyimini (Sosyal Sigortalar Kurumu) anlamına gelir.

SİGORTALI SAYILANLAR

(1)MADDE 2 - (Değişik: 11.05.1976-1992 s. Y. m.1) Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanuna göre sigortalı sayılırlar.

10.7.1941 tarihli ve [4081 sayılı](#) Çiftçi Mallarının Korunması hakkındaki Kanuna göre çalıştırılan Koruma Bekçileri bu Kanuna tabidir.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.25) Ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında yalnız iş kazası ile meslek hastalıkları, analık ve hastalık sigorta kolları uygulanır. Ancak bunlar istekleri halinde malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları bakımından bu Kanunun 85 inci maddesinde öngörülen şartları taşımaları kaydıyla isteğe bağlı sigortalı olabilirler. Bu şekilde çalıştırılanların işvereni Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu, işveren vekilleri ceza infaz

kurumları ile tutukevleri iş yurtlarının sorumlu müdür ve amirleridir.

Bu Kanunda belirtilen Sosyal Sigorta yardımlarından sigortalılar ile bunların eş ve çocukları ve sigortalıların ölümlerinde bu Kanuna göre hak sahibi olan kimseler yararlanırlar.

-----
(1) - Ek m.10 : Film, tiyatro vb. sanatçıları ile Ek m.13 : Genel Kadınlar
506 s. Yasa'ya tabidir. Geç.m.27 : Milletvekilleri

SİGORTALI SAYILMAYANLAR

(1)MADDE 3 - I - Aşağıda yazılı kimseler bu Kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar :

A) (Değişik: 24.10.1983 - 2934 s. Y. m.1)

a) Kamu sektörüne ait tarım ve orman işlerinde ücretle,

b) Özel sektöre ait tarım ve orman işlerinde ücretle ve sürekli olarak,

c) Tarım sanatlarına ait işlerde,

d) Tarım işyerlerinde yapılan ve tarım işlerinden sayılmayan işlerde,

e) Tarım işyeri sayılmayan işyerlerinin, park, bahçe, fidanlık ve benzeri işlerinde çalışanlar hariç olmak üzere tarım işlerinde çalışanlar,

B) İşverenin ücretsiz çalışan eşi,

C) Aynı konutta birlikte yaşayan ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dahil) olan hısımlar arasında ve aralarına dışardan başka kimse katılmayarak bu konut içinde yapılan işlerde çalışanlar.

D) (Değişik: 11.08.1977 - 2100 s. Y. m.1) Ev hizmetlerinde çalışanlar (ücretle ve sürekli olarak çalışanlar hariç)

E) Askerlik hizmetlerini yapmakta olan yükümlüler (27.02.1962 tarihli 33 sayılı Kanun hükümlerine göre çalışanlar hariç).

F) Kanunla kurulu emekli sandıklarına aidat ödemekte olanlar,

G) Yabancı bir memlekette kurulu herhangi bir müessese tarafından ve o müessese nam ve hesabına Türkiye'ye bir iş için gönderilen ve yabancı memlekette sigortalı olduğunu bildiren yabancı kimseler,

H) Resmi meslek ve sanat okullarıyla yetkili resmi makamların müsaadesiyle kurulan meslek veya sanat okullarında tatbiki mahiyetteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,

I) (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.57) ile yür.kld.

J) Sağlık müesseselerinde işe alıştırılmakta olan hasta veya maluller,

K) Herhangi bir işverene hizmet akdiyle bağlı olmaksızın kendi nam ve hesabına çalışanlar,

L) (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.57) ile yür.kld.

II - Aşağıda belirtilenler hakkında bazı sigorta kolları uygulanmaz :

A) (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.57) ile yür.kld.

B) Özel kanunda tarifli ve nitelikleri belirtilen çıraklar hakkında,

çıraklık devresi sayılan süre içinde analık, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile bu Kanunun 35 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.

C) (Değişik: 29.04.1986 - 3279 s. Y. m.1) Kanunla kurulu sosyal güvenlik kurumlarından malullük veya emekli aylığı almakta iken bu Kanuna tabi sigortalı bir işte çalışanların 78 inci maddeye göre tespit edilen prime esas kazançları üzerinden 63 üncü madde hükmüne göre Sosyal Güvenlik Destek Primi kesilir.

Sosyal Güvenlik Destek Primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresinden sayılmaz ve 24.5.1983 tarih ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına tabi olarak geçen hizmetlerin birleştirilmesi hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz. 64 üncü madde hükmüne göre toptan ödeme yapılmaz. Ancak iş kazası veya meslek hastalığı halinde 12 nci madde hükümleri uygulanır.

Bunlardan kendi kanunlarına göre görev malullüğü aylığı bağlanmış olanlar Kurumdan yazılı talepte bulunurlarsa, bunlar hakkında talep tarihini takip eden aybaşından itibaren, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları da uygulanır.

D) (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.57) ile yür.kld.

İŞVEREN ve İŞVEREN VEKİLİNİN TARİFİ

MADDE 4 - (Değişik: 11.05.1976 - 1992 s. Y. m.1) Bu Kanunun uygulanmasında 2 nci maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler "İşveren" dir.

İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseler "İşveren vekili" dir.

Bu Kanunda geçen işveren deyiimi işveren vekilini de kapsar.

(1)Değişik: 14.05.1985 - 3203 s. Y. m.1) İşveren vekili bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

Çiftçi mallarını koruma bekçileri hakkında, işverenlerin bu Kanunda belirtilen yükümleri bunları tayine yetkili makam tarafından yerine getirilir.

-----
(1) - Değişiklikle fıkradaki "...ve mali olmayan" ibaresi kaldırılmıştır.

İŞYERİNİN TARİFİ

MADDE 5 - Bu Kanunun uygulanmasında, 2 nci maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerler "işyeri"dir.

İşin niteliği ve yürütümü bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da "işyeri"nden sayılır.

SİGORTALILIĞIN BAŞLANGICI ve MECBURİ OLUŞU

MADDE 6 - Çalıştırılanlar, işe alınmalarıyla kendiliğinden "sigortalı" olurlar.

Sigortalılar ile bunların işverenleri hakkında sigorta hak ve yükümleri sigortalının işe alındığı tarihten başlar .

Bu suretle sigortalı olmak hak ve yükümünden kaçınılamaz ve vazgeçilemez.

Sözleşmelere, sosyal sigorta yardım ve yükümlerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda hükümler konulamaz.

GEÇİCİ GÖREVLE YABANCI ÜLKEYE GÖNDERİLME

MADDE 7 - İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkelere gönderilen

sigortalıların bu Kanunda yazılı hak ve yükümleri bu görevi yaptıkları sürece de devam eder.

İŞYERİNİ BİLDİRME

(1)MADDE 8 - (Değişik birinci fıkra: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.1) İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini "en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte" Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

(Ek fıkra: 11.06.2003 - 4884 s. Y. m.11) Şirket kuruluşu aşamasında, sigortalı çalıştırmaya başlayacağı tarihi ve çalıştırılacak sigortalı sayısının beyan eden şirketlerin ticaret sicili memurluklarına yaptıkları bu bildirimler, ticaret sicili memurluklarınca on gün içinde ilgili Kurum ünitesine gönderilir ve bu bildirim, işverence Kuruma yapılmış sayılır. Bildirimin bu süre içerisinde Kuruma gönderilmemesi halinde ilgili ticaret sicili memurluğu hakkında bu Kanunun 140 ıncı maddesinin (a) fıkrası uyarınca işlem yapılır.

İşverene, Kurumca, bildirgenin alındığını bildirir bir belge verilir veya taahhütlü olarak gönderilir.

Bildirgenin verilmemesi veya geç verilmesi bu Kanunda belirtilen hak ve yükümleri kaldırmaz. (Ek cümle: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.26) İş yerinin miras yolu ile intikali halinde, yeni işveren iş yeri bildirgesini ölüm tarihinden itibaren en geç üç ay içinde doğrudan Kuruma vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

Sigortalı çalıştırılan bir işin veya işyerinin başka bir işverene devrolunması veya intikal etmesi halinde de, yeni işveren bildirme vermekle yükümlüdür. Bu işlerde çalışan sigortalıların sigorta hak ve yükümleri devam eder. İşyerinin miras yolu ile intikali halinde, yeni işveren işyeri bildirgesini ölüm tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

(Ek fıkra: 24.06.2004-5198 s. Y.m.8) Valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer merciler, yapı ruhsatı verdikleri inşaatları ruhsat tarihinden itibaren bir ay içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

-----
(1) - (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.26) ile, maddenin birinci fıkrasında yer alan "işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce" ibaresi, "en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte" şeklinde değiştirilmiştir.

ÇALIŞTIRILAN SİGORTALILARI BİLDİRME

MADDE 9 - (Değişik birinci fıkra: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.2) İşveren çalıştıracığı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleriyle Kuruma doğrudan bildirmekle veya bu belgeleri iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür. İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak kimseler için işe başlatıldığı gün Kuruma veya iadeli-taahhütlü olarak postaya verilen işe giriş bildirgeleri ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilen işyerlerinde işe alınan işçiler için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli-taahhütlü olarak gönderilen işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır.

(Ek fıkra: 14.07.1999 - 4410 s. Y. m.1) Dışişleri Bakanlığının sigortalı olarak yurtdışı göreve atanan personeli için işe giriş bildirgeleri ise, Kuruma en geç üç ay içinde gönderilir.

BİLDİRİLMİYEN SİGORTALILAR İÇİN YAPILACAK İŞLEM

MADDE 10 - Sigortalı çalıştırılmaya başlandığının süresi içinde Kuruma bildirilmemesi halinde bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığının Kurumca tesbit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde ilgililerin sigorta

yardımları Kurumca sağlanır.

Sigortalı çalıştırılmaya başlandığı Kuruma bildirilmiş veya bu husus Kurumca tesbit edilmiş olmakla beraber, yeniden işe alınan sigortalılardan, süresi içinde Kuruma bildirilmeyenler için de, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde gerekli sigorta yardımları Kurumca sağlanır.

Ancak, yukarıki fıkralarda belirtilen sigorta olayları için Kurumca yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22 nci maddede sözü geçen tarifeye göre hesabedilecek sermaye değerleri tutarı, 26 ncı maddede yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın işverene ayrıca ödettirilir.

BÖLÜM - II İŞ KAZALARI İLE MESLEK HASTALIKLARI SİGORTASI

İŞ KAZASI ve MESLEK HASTALIĞININ TARİFİ

MADDE 11 - A) İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruha arızaya uğratan olaydır:

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
  - b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
  - c) Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
  - d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
  - e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında,
- B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık sakatlık veya ruhi arıza halleridir.

Bu Kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında herhangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

SAĞLANAN YARDIMLAR

MADDE 12 - İş kazaları ile meslek hastalıkları halinde sağlanan yardımlar :

- A) Sağlık yardımı yapılması,
- B) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,
- C) Sürekli iş göremezlik hallerinde gelir verilmesi,
- D) Protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
- E) (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlar için sigortalının başka yere gönderilmesi,

F) İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla bedeni veya ruhi bir arızaya uğrayanlardan, yurt içinde tedavisi kabul olmayıp, ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve mesleğinde uğradığı iş göremezlik derecesinin azalabileceği Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tesbit edilen sigortalının ve bu raporda belirtilmişse, beraber gidecek kimselerin yabancı ülkelere gidip gelme yol paraları ile o yerdeki kalış ve tedavi masraflarının ödenmesi (sağlık kurulunca verilen rapora Kurum ve sigortalı itiraz ederse, bu husus Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır),

G) Cenaze masrafı karşılığı verilmesi,

H) Sigortalının ölümünde hak sahiplerine gelir bağlanması,

SAĞLIK YARDIMLARININ TARİFİ

MADDE 13 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının;

A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceğı lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve laboratuvar muayenelerinin sağlanması, gerekirse sağlık müessesesine yatırılması ve her türlü tedavisinin yapılması,

B) Tedavi süresince gerekli ilaç ve iyileştirme araçlarının sağlanması,

Şeklinde olur.

Yukarıki fıkralara göre yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme yeteneğini artırma amacını güder.

SAĞLIK YARDIMLARININ SÜRESİ

MADDE 14 - Sağlık yardımı, iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan sigortalıların sağlık durumunun gerektirdiğı sürece devam eder.

Sigortalı, tedavi gördüğü müessese sağlık kurulunca veya Kurum sağlık kurullarınca gerekli görülürse, Kurumun dinlenme evlerine yatırılabilir.

Bu yardımlar, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığına tutulan sigortalının Kurumca tedaviye alındığı tarihten başlar.

Ancak, meslek hastalığına tutulan sigortalı, Kurumca tedaviye alınmadan önce herhangi bir suretle işverene ait yahut resmi veya Kurumca uygun görülen ücret tarifesini kabul eden özel sağlık müesseselerinden birinde tedaviye alınmış ise yardımlar bu tedavinin başladığı tarihten başlamış sayılır ve belgelere dayanan masraflar Kurumca ödenir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilerek kendilerine ödenmiş bulunanlardan aynı iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilmeleri Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile gerekli gösterilenler de sağlık yardımlarından yararlanırlar.

İŞVERENİN YÜKÜMÜ

MADDE 15 - İşveren, iş kazasına uğrayan sigortalıya, Kurumca işe elkonuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiğı sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür. Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yol paraları Kurum tarafından işverene ödenir.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlerin yerine getirilmesindeki savsama ve gecikmeden dolayı, sigortalının tedavi süresinin uzamasına, malul kalmasına veya malullük derecesinin artmasına sebep olan işveren, Kurumun bu yüzden uğrayacağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİ

MADDE 16 - İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneğı verilir.

HEKİM TAVSİYELERİNE UYMAZLIK

MADDE 17 - İş kazası, en geç kazadan sonraki gün içinde işverene veya Kuruma bildirilir.

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla hekimin bildirdiğı tedbir ve

tavsiyelere uyulmaması yüzünden tedavi süresinin uzamasına, malul kalmasına veya malullük derecesinin artmasına sebep olan sigortalının geçici iş göremezlik ödeneğinin veya sürekli iş göremezlik gelirinin kendisine yüklenebilecek kusurun raporda belirtilen oranındaki kısmı, Kurum tarafından düşürülebilir. Şu kadar ki, bu düşürme % 50 yi geçemez.

Kurumun yazılı bildirisine rağmen, teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen sigortalıya, tedavi için Kuruma başvuracağı tarihe kadar sağlık yardımı yapılmayacağı gibi geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri de verilmez.

MESLEK HASTALIĞININ TESPİTİ

MADDE 18 - (Değişik: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.27) Meslek hastalığı halinde, bu Kanunda yazılı yardımlardan yararlanmak için, sigortalının çalıştığı işte veya iş yerinde meslek hastalığına tutulduğunun ilgili Sosyal Sigortalar Kurumu meslek hastalıkları hastanesince düzenlenecek usulüne uygun sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbi belgelerle tespit edilmesi gereklidir.

Meslek hastalığı; sigortalı olarak çalıştığı ve böyle bir hastalığa sebep olacak işten veya iş yerinden ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ise sigortalının bu Kanunla sağlanan yardımlardan yararlanabilmesi için; eski işinden veya iş yerinden fiilen ayrılması ile hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için; yönetmelikte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması gerekir.

Ancak, meslek hastalığının klinik ve laboratuvar bulgularıyla kesinleştiği ve meslek hastalığına yol açan etkenin, iş yeri incelemesi ile kanıtlandığı hallerde, yükümlülük süresi aşılmış olsa bile, söz konusu hastalık, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun onayı ile meslek hastalığı sayılabilir.

SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK HALİ

MADDE 19 - Geçici iş göremezlik hali sonunda Kuruma ait veya Kurumun sevk edeceği sağlık tesisleri sağlık kurulları tarafından verilecek raporlarda belirtilen arızalarına göre, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 10 azalmış bulunduğu Kurumca tespit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilerek ödenmiş bulunan sigortalının yeniden tedavi ettirilmesi halinde meslekte kazanma gücünü ne oranda yitirdiği yukarıdaki fıkrada belirtilen sağlık kurullarından alınacak raporlara göre yeniden tespit olunur.

SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK GELİRİNİN HESAPLANMASI

MADDE 20 - (Değişik: 23.10.1969 - 1186 s. Y. m.1) Sürekli işgöremezlik geliri, sigortalının, mesleğinde kazanma gücünün tamamını veya bir kısmını yitirmiş bulunmasına göre hesaplanır.

Sürekli ve tam iş göremezlikte sigortalıya yıllık kazancının % 70'ine eşit yıllık bir gelir bağlanır.

Sürekli kısmi iş göremezlikte sigortalıya bağlanacak gelir, tam iş göremezlik geliri gibi hesaplanarak bunun iş göremezlik derecesi oranındaki tutarı kendisine verilir.

Sürekli kısmi veya sürekli tam iş göremez durumundaki sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise bu gelir % 50 artırılır.

BİRDEN ÇOK İŞ KAZASINA UĞRAMA HALİ

MADDE 21 - Sigortalının yeniden bir iş kazasına uğraması veya yeni bir meslek hastalığına tutulması halinde meydana gelen arızaların bütünü gözönüne alınarak, kendisine sürekli işgöremezliğini doğuran ilk iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki kazancı üzerinden gelir bağlanır. Ancak, sigortalının uğradığı son iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki günlük kazancı önceki kazancından yüksek ise, sürekli işgöremezlik geliri, bu kazanç üzerinden

hesaplanır.

GELİRİN SERMAYEYE ÇEVİRİLMESİ

MADDE 22 - Sürekli işgöremezlik gelirinin, sigortalıya ömrü boyunca verilmesi esastır.

Ancak, iş kazası neticesinde tespit edilen sürekli işgöremezlik derecesinin % 25'ten az olması ve bunun üç yıl içinde değişmesinin Kurum'ca mümkün görülmemesi hallerinde, sigortalının isteği üzerine bu gelirler sermayeye çevrilerek ödenir.

Bu madde gereğince verilecek sermaye, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları'nca birlikte tespit olunacak tarifeye göre hesaplanır.

EŞ ve ÇOCUKLARA GELİR BAĞLANMASI

(1)MADDE 23 - (Değişik: 21.06.1973 - 1753 s. Y. m.1) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde aşağıdaki hükümler uygulanır :

I - Ölen sigortalının 88'inci madde gereğince tespit edilecek yıllık kazancının % 70'inin;

(2)A) (Değişik: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m. 1) Dul eşine % 50'si, gelir alan çocuğu bulunmayan dul eşine % 75'i,

B) (20.03.1985 - 3168 s. Y. m.6 ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

C) Çocuklardan :

(1)a) 18 yaşını, ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olan veya çalışamayacak durumda malul bulunan ve Sosyal Sigorta'ya, Emekli Sandıkları'na tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan "... " çocuklarla, yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve Sosyal Sigorta'ya Emekli Sandıkları'na tabi bir işte çalışmayan, buralardan gelir veya aylık almayan kız çocukların her birine % 25'i,

-----
(1) - (22.01.2004 - 5073 s. Y.m.12) ile, bu alt bentte yer alan "erkek" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.
-----

b) (a) fıkrasında belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan yahut sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenenlerin her birine % 50'si,

Oranında yıllık gelir bağlanır.

Sigortalının ölüm tarihinde 18 veya 20 yaşını doldurmuş olup, gelire hak kazanmamış durumda olan erkek çocuklar, sonradan öğrenim yaparlarsa (a) fıkrasındaki haklardan yararlanırlar.

II - Sürekli işgöremezlik geliri sermaye olarak ödenmiş bulunan sigortalının ölümü halinde, hak sahiplerine, sigortalıya verilen sermaye nazara alınmaksızın, bu Kanun hükümlerine göre gelir bağlanır.

III - Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak gelirden yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

IV - Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak gelirlerin toplamı, sigortalının

yıllık kazancının % 70'ini geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse, hak sahibi kimselerin gelirlerinden orantılı olarak indirimler yapılır.

V - Sigortalının erkek çocuklarına bağlanan gelirler çocuğun 18 yaşını, ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşını dolduracağı tarihe kadar devam eder. Çalışamayacak durumda malul olan erkek çocukların gelirleri, bu yaşlara varduktan sonra da kesilmez. Ancak, geliri kesilen erkek çocuklardan sonradan çalışamayacak durumda malul olanlara, Sosyal Sigorta'ya yahut Emekli Sandıkları'na tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almaları şartı ile, malullük durumlarının tespitine esas teşkil eden rapor tarihini takip eden aybaşından itibaren yeniden gelir bağlanır. 101'inci madde hükmü saklıdır.

(3)VI - (Değişik: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.1) Sigortalının dul eşi evlenirse geliri kesilir. Gelirin kesilmesine yol açan evlenme son bulunca, gelir yeniden bağlanır. Sonraki eşinden de gelir almaya hak kazanan dul eşe, bu gelirlerden, fazla olanı ödenir.

VII - Sigortalının kız çocuklarına bağlanan gelirler, Sosyal Sigorta'ya, Emekli Sandıkları'na tabi işlerde çalışmaya (Ek ibare: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.35) "buralardan gelir veya aylık almaya" başladıkları veya evlendikleri tarihi takip eden devre başından itibaren kesilir. Gelirin kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması halinde, 1'inci bölümün (C) fıkrası hükmü saklı kalmak şartıyla, bu tarihten başlanarak yeniden gelir bağlanır. Ancak, evliliğin son bulması ile kocasından da gelir almaya hak kazanan kimseye, bu gelirlerden, fazla olanı ödenir.

VIII - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.2) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün % 50 veya daha fazlasını kaybederek sürekli işgöremezlik geliri almakta iken ölenlerin de, ölümün maluliyete esas olan iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, hak sahiplerine gelir bağlanır.

- (1) - Geç.m.32 : Daha önce ölen sigortalının aylık bağlanmamış olanlarına istekte bulunma hakkı.
  - Geç.m.33 : Başka Yasalara göre emeklilerin aylıklarının artırılması ile ilgili.
  - Geç.m.33 : Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile D.Demiryolları ve Limanları İşletmesi Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı Mevzuatı'na göre bağlanan ölüm aylıklarının sürmesi.
- (2) - Bentteki "...dul karısına üçte ikisi..." ibaresi "Dul eşine % 75"i olarak değiştirilmiştir.
- (3) - Bentteki "dul karı" ve "koca" ibareleri 3168 s. Yasa ile "eş"e dönüştürülmüştür.

ANA VE BABAYA GELİR BAĞLANMASI

(1)MADDE 24 - (Değişik: 23.10.1969 - 1186 s. Y. m.3) Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken gelirlerin toplamı sigortalının yıllık kazancının % 70'inden aşağı ise, artanı eşit hisseler halinde "sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan veya [2022 sayılı](#) Kanun'a göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan" ana ve babasına gelir olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalının yıllık kazancının % 70'inin dörtte birini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının % 70'inden aşağı değilse ana ve babanın gelir bağlanma hakları düşer.

-----

(1) - (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.35) ile, birinci fıkradaki "geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen" ibaresi "sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan veya 2022 sayılı Kanun'a göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan" şeklinde değiştirilmiştir.

SİGORTALININ KONTROL MUAYENESİ

MADDE 25 - Sürekli iş göremezlik geliri bağlandıktan sonra sigortalı, her zaman, iş göremezlik derecesinde bir artma olduğunu veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek gelirden değişiklik yapılmasını isteyebileceği gibi, Kurum da, sigortalıyı her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek sigortalının başvurusu üzerine gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesi sonunda Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporuna göre sürekli iş göremezlik durumunda değişiklik olduğu tespit edilirse, sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak artırılır, eksiltir veya kesilir.

Geliri sermayeye çevrilmiş sigortalılardan sürekli iş göremezliği azalanlar için bu değişme istenemez. Ancak, sürekli iş göremezliği artanlar değişmeden yararlanırlar.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmayan sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlayarak kesilir.

Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tespit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tespit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

İŞVERENİN SORUMLULUĞU

MADDE 26 - (Değişik: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.2) İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya işçilerin sağlığını koruma ve işgüvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veyahut suç sayılabilir bir hareketi sonucu olmuşsa, Kurumca sigortalıya veya haksahibi kimselerine yapılan veya ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarları ile gelir bağlanırsa bu gelirlerinin 22 nci maddede belirtilen tarife göre hesaplanacak sermaye değerleri toplamı sigortalı veya haksahibi kimselerin işvereninden isteyebilecekleri miktarlarla sınırlı olmak üzere Kurumca işverene ödettilir. (Ek cümle: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.28) İşçi ve işveren sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.

İş kazası veya meslek hastalığı, 3 üncü bir kişinin kasıt veya kusuru yüzünden olmuşsa, Kurumca bütün sigorta yardımları yapılmakla beraber zarara sebep olan 3 üncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara Borçlar Kanunu hükümlerine göre rücu edilir.

(Ek: 24.10.1983 - 2934 s. Y. m.3) Ancak, iş kazası veya meslek hastalıkları sonucu ölümlerde bu Kanun uyarınca hak sahiplerine yapılacak her türlü yardım ve ödemeler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kasdı veya kusuru bulunup da aynı iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine Kurumca rücu edilemez.

İŞ KAZASINI BİLDİRME

MADDE 27 - İşveren, iş kazasını, o yer yetkili zabıtasına derhal ve Kuruma

da en geç kazadan sonraki iki gün içinde yazı ile bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirme örneği Kurumca hazırlanan haber verme kağıtları doldurulup verilerek yapılır. İşverenin kasden veya ağır ihmali neticesi iş kazasının bu madde gereğince Kuruma zamanında bildirilmemesinden veya haber verme kağıdında yazılı bilginin eksik veya yanlış olmasından doğan ve ileride doğacak olan Kurum zararlarından işveren sorumludur.

Birinci fıkrada yazılı süre içinde Kuruma bildirilmeyen iş kazası dolayısıyla, bildirme tarihine kadar işveren tarafından yapılmış olan harcamalar Kurumca ödenmez.

MESLEK HASTALIĞINI BİLDİRME

MADDE 28 - İşveren, bir sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrenirse veya durum kendisine bildirilirse bunu, örneği Kurumca hazırlanan haber verme kağıdı ile ve öğrendiği günden başlayarak iki gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

Bu yükümü yerine getirmeyen veya haber verme kağıdında belirtilen bilgiyi kasten eksik veya kasten yanlış bildiren işveren hakkında 27 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Durumu 18 inci maddenin ikinci fıkrasına uyan kimse alacağı hekim raporu ve gerekli belgelerle doğrudan doğruya Kuruma müracaat eder.

İŞ KAZASININ SORUŞTURULMASI

MADDE 29 - Haber verme kağıdında bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için, gerekirse Kurumca soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda, haber verme kağıdında yazılı hususların gerçeğe uymadığı ve vakanın iş kazası olmadığı anlaşılırsa Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan masraflar işverenden alınır.

İlgililer hakkında genel hükümlere göre ayrıca kovuşturma yapılır.

MESLEK HASTALIĞININ İNCELENMESİ

MADDE 30 - Meslek hastalığı ile ilgili bildirmeler üzerine gerekli incelemeler doğrudan doğruya Kurumca yapılır.

BİLDİRME ve İTİRAZ

MADDE 31 - Kurum, sigortalıya veya hak sahibi kimselerine bağlanacak gelirleri, yapılan inceleme ve soruşturmalar sonunda ve gerekli belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde tespit ederek ilgililere yazı ile bildirir.

İlgililer, bağlanan geliri bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurum kararına itirazda bulunabilirler.

Bu itiraz, kararın uygulanmasını geciktirmez.

İlgililer tarafından itiraz edilmemesi veya itirazın reddi hakkındaki mahkeme kararının kesinleşmesiyle, Kurumun kararı kesinleşmiş olur.

Bu kesinleşme 25 inci madde gereğince gelirden değişiklik yapılmasına engel olmaz.

BÖLÜM - III HASTALIK SİGORTASI

SAĞLANAN YARDIMLAR

(1)MADDE 32 - Sigortalıya, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası kapsamı dışında kalan hastalıklarda, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır :

A) Sağlık yardımı yapılması,

B) (Değişik fıkra: 30.05.1997-KHK/572, m.19) Protez, araç ve gereçlerinin standartlara uygun olarak sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi, (Ağız protezlerine ilişkin yardımlar, Kurumca hazırlanacak yönetmelik esasları dahilinde sağlanır.)

(Ek paragraf: 25.08.1999-4447 s. Y. m.3) Protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25.08.1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz.

C) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,

D) Gerekli hallerde muayene ve tedavi için yurt içinde başka bir yere gönderilmesi,

(2)E) (Ek: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.3) Hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 300 gün hastalık sigortası primi ödenmiş olması şartıyla, yurt içinde tedavisi mümkün olmayıp ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve malullük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tespit edilen sigortalının ve bu raporda belirtilmiş ise beraber gideceği kimsenin yurt dışına gönderilmeleri, yabancı ülkelere gidip gelme yol paraları ile bu ülkede kalış ve tedavi masraflarının ödenmesi, (Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulunca verilen rapora karşı, Kurum veya ilgili sigortalıca yapılacak itiraz, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır. Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca verilen karar kesindir.)

(Ek paragraf: 02.12.2004 - 5264 s. Y. m.1) Yabancı ülkeye gönderilenlerin tedavi süresi iki yılı geçemez. Bu süre içerisinde acil haller hariç olmak üzere, raporda belirtilen hastalığın dışındaki hastalıklar için tedavi ücreti ödenmez. Bu tedavi için süre uzatılamaz. Tedavi süresi altı ayı geçtiği takdirde ilgili yabancı sağlık kurumundan alınan ve tedavinin devamı zaruretinin gösteren rapor, dış temsilciliklerce Kuruma gönderilir. Bu işlem her altı ayda bir tekrarlanır ve Kurumca sigortalılar için tespit edilen esaslara göre gidip-gelme yol paraları ile tedavi ve zaruri masrafları Kurumca ödenir.

(Değişik fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.29) Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır.

-----

(1) - 03.03.2004-2004/6947 s. Kararname, m.1 ile, mesai saatleri haricinde verilen sağlık hizmetlerinden % 20 katkı payı alınacağı hükme bağlanmıştır.

(2) - Fıkroda daha önce 120 olan rakam 01.06.1994-3995 s. Y. m.3 ile 300'e çıkartılmıştır.

SAĞLIK YARDIMLARININ KAPSAMI

(1)MADDE 33 - Hastalık halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının :

A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve laboratuvar muayenelerinin yaptırılması ve tedavisinin sağlanması,

B) Teşhis ve tedavi için gerekirse sağlık müessesesine yatırılması,

C) (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.1) Tedavisi süresince gerekli ilaç ve iyileştirme vasıtalarının sağlanması, (Ancak, ayakta yapılan tedavilerde

verilen ilaç bedellerinin % 20'sini sigortalı öder.)

Hallerini kapsar.

Çocuk düşürme, bu Kanunun uygulanmasında, hastalık hali sayılır.

Bu madde gereğince yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme kabiliyetini artırma amacını güder.

-----
(1) - bkz. Ek m.25

SAĞLIK YARDIMLARININ SÜRESİ

(1) MADDE 34 -Hastalık hallerinde yapılacak sağlık yardımları sigortalının iyileşmesine kadar sürer.

Ancak, bu yardımlar sigortalının Kurumca tedavi altına alındığı tarihten başlayarak altı ayı geçemez.

Şu kadar ki, tedaviye devam edilirse malullük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporları ile anlaşılırsa, bu süre uzatılır.

Kurum, sigortalının iyileşmesine yarayacak, yahut iş göremezliğini az çok gidermesi için gerekli görülecek protez araç ve gereçlerini, yukarıda yazılı sağlık yardımları süreleri ile bağlı olmaksızın sağlamak, onarmak ve tespit edilen süre ve şartlarla yenilemekle yükümlüdür.

-----
(1) - m 34/3. fıkranın sonundaki "...18 aya kadar..." sözcükleri, Anayasa Mahkemesi kararı ile ve "Anayasa'ya aykırı olduğu" gerekçesiyle iptal edilmiştir. (E. 1990/27, K. 1991/2, T. 17.1.1991 - R.G.:
19.08.1991/20965.

EŞ VE ÇOCUKLARA SAĞLIK YARDIMI YAPILMASI

(1)MADDE 35 - Sigortalının eşi ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları, hastalıkları halinde, bu Kanunun 33 üncü maddesinde belirtilen sağlık yardımlarından, 34 üncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere, yararlanırlar. Ancak, ayakta yapılan tedavilerde verilen ilaç bedellerinin % 20'sini sigortalı öder.

Sigortalının eşi ile geçindirmekle yükümlü olduğu çocuklarının yukarıda blirtilen sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, sigortalının, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması şarttır.

-----
(1) - 03.03.2004-2004/6947 s. Kararname, m.1 ile, mesai saatleri haricinde verilen sağlık hizmetlerinden % 20 katkı payı alınacağı hükme bağlanmıştır.

GELİR VE AYLIK ALMAKTA OLANLAR İLE AİLE BİREYLERİNE SAĞLIK YARDIMI YAPILMASI

(1)MADDE 36 - (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.2) Hastalık sigortası hükümlerinin uygulanmasında :

A) a) Bu Kanuna göre sürekli iş göremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar, bu Kanunun 32 nci maddesinin (A) (b) fıkralarında belirtilen yardımlardan,

b) Yukarıda sözü edilen kimselerin geçindirmekle yükümlü oldukları eş, çocuk, ana ve babaları ile gelir veya aylık almakta olan eş, çocuk, ana ve babalar, bu Kanununun 33 üncü maddesinde belirtilen yardımlardan,

Yararlanırlar.

B) (Değişik bent: 25.08.1999-4447 s. Y. m.4) Yukarıda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaçlar ile (A/a) bendi uyarınca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin % 10'u kendilerince ödenir. Ancak protez araç ve gereç bedelleri için alınacak katkı payı ödeme tarihindeki 25.08.1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarını geçemez.

C) Sağlık yardımları, her hastalık olayı için, 34 üncü maddede yazılı sürelerle sınırlıdır.

D) 991 ve 2167 sayılı kanunlarla Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre :

a) Malullük, vazife malullüğü veya emekli aylığı almakta olanlar ile bunların geçindirmekle yükümlü buldukları eş, çocuk, ana ve babaları,

b) Aylık almakta olan eş, çocuk, ana ve babalar,

Hakkında da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.

-----
(1) - 03.03.2004-2004/6947 s. Kararname, m.1 ile, mesai saatleri haricinde verilen sağlık hizmetlerinden % 20 katkı payı alınacağı hükme bağlanmıştır.

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİ

(1)MADDE 37 - Hastalık sebebiyle geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalılardan geçici iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş bulunanlara, geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak ve "... " üzere, her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Ancak, hastalık halinde geçici iş göremezlik ödeneği verilebilmesi için, Kurumca tayin ve tespit olunan hekim veya sağlık kurullarından dinlenme raporu alınmış olması şarttır.

(Ek fıkra: 22.01.2004 - 5073 s. Y.m.8) Yersiz veya haksız olarak geçici iş göremezlik ödeneği aldığı tespit edilenler yersiz veya haksız surette aldıkları geçici iş göremezlik ödeneğini üç katı olarak Kuruma iade etmek zorundadırlar.

-----
(1) - Maddenin birinci fıkrasında yer alan "...ve 18 ayı geçmemek..." sözcüklerinin iptaline ilişkin; An.Mah. E.: 1998/35, K.: 1998/70, T.: 17.11.1998 sayılı kararı, (R.G.: 15.01.2003/24994)'de yayımlanmıştır.

HEKİM TAVSİYELERİNE UYMAZLIK

MADDE 38 - Hekimce alınması istenen tedbirlere uymayan sigortalılara, bu tedbirleri yerine getirmediikleri süre için ödenek verilmez.

Tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir durumda olduğuna dair Kurum hekimlerinden belge almaksızın eski işverenin işinde çalıştırılan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılması gereken tedavi masrafları işverenden, başka işte çalışan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendinden alınır. Bu süreler için geçici iş göremezlik ödeneği

verilmez, verilmiş olanlar da sigortalıdan geri alınır.

ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN SORUMLULUĞU

MADDE 39 - Kasdı veya suç sayılır hareketi ile sigortalının, eşinin veya çocuğunun hastalanmasına sebep olan kimseye, bu Kanun gereğince hastalık sigortasından yapılan her türlü giderler tazmin ettirilir.

SİGORTALILIK NİTELİĞİNİN YİTİRİLMESİ

(1)MADDE 40 - (Değişik: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.2) 2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenlerden, bu tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olan sigortalı ile karısı ve geçindirmekle yükümlü olduğu kocası, çocukları, ana ve babalarının, bu niteliğin yitirilişinden başlamak üzere altı ay içinde meydana gelecek hastalıkları halinde, 32 nci maddenin (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlardan yararlanırlar.

(Değişik: 06.03.1981-2422 s. Y. m.3) Yukarıdaki sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin % 20'si kendilerince ödenir.

-----

(1) - 03.03.2004-2004/6947 s. Kararname, m.1 ile, mesai saatleri haricinde verilen sağlık hizmetlerinden % 20 katkı payı alınacağı hükme bağlanmıştır.

BÜNYECE ELVERİŞLİ OLMADIKLARI İŞLERDE ÇALIŞTIRILANLAR

MADDE 41 - Çalışma mevzuatına göre sağlık raporu alınması gerektiği halde böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyece elverişli bulunmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girişinden önce var olduğu tespit edilen veya bünyece elverişli bulunmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı için Kurumca yapılan Hastalık Sigortası masraflarının tümü işverene ödettirilir.

ANA VE BABAYA SAĞLIK YARDIMI YAPILMASI

(1)MADDE 42 - (Değişik: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.3) Sigortalının geçindirmekle yükümlü bulunduğu ana ve babası, hastalıkları halinde, bu Kanunun 33 üncü maddesinde belirtilen sağlık yardımlarından her hastalık olayı için 34 üncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere yararlanırlar.

Ancak; bunların ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin % 20'si ilgililerce ödenir.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu ana ve babasının yukarıda belirtilen sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için sigortalının, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması şarttır.

-----

(1) - 03.03.2004-2004/6947 s. Kararname, m.1 ile, mesai saatleri haricinde verilen sağlık hizmetlerinden % 20 katkı payı alınacağı hükme bağlanmıştır.

BÖLÜM - IV ANALIK SİGORTASI

SAĞLANAN YARDIMLAR

MADDE 43 - Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının analığı halinde, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır :

A) Gebelik muayenesinin yaptırılması ve gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,

B) Doğumda gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,

C) Emzirme yardım parası verilmesi,

D) Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra işinden kaldığı günler için ödenek verilmesi,

E) Analık hali sebebiyle gerekirse yurt içinde başka bir yere gönderilmesi.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.30) Kurumdan kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almakta olan kadın veya erkeğin sigortalı olmayan eşi, analık halinde yukarıdaki (A), (B), (C) ve (E) bentlerinde sayılan yardımlardan yararlanırlar.

GEBELİK HALİNDE MUAYENE VE TEDAVİ

MADDE 44 - Gebelik muayenesi ve gerekli görülecek tedavi Kurumca önceden belli edilen hekim veya ebeler tarafından yapılır. Sigortalı, gebeliğin altıncı ayı sonuna kadar gebelik muayenesi yaptırmaz yahut hekim veya ebenin lüzum gösterdiği muayeneye ve tedavilere devam etmezse bu yüzden ileri gelecek işgöremezlik hallerinde verilecek ödeneklerin % 50'yi geçmemek üzere bir kısmı Kurumca düşürülebilir.

Sigortalı, Kurumca gösterilen hekim veya ebelerden dilediğini seçebilir. Şu kadar ki, seçtikten sonra doğum oluncaya kadar hekim veya ebesini değiştiremez.

DOĞUM YARDIMI

MADDE 45 - Doğum yardımı, sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının doğurması halinde, doğum sırasında ve doğumdan sonra gerekli sağlık yardımlarıyla ilaçların ve sağlık malzemesinin sağlanmasıdır.

Bu yardım, gebenin evvelce seçtiği ebe, o yoksa Kurumca tayin ve tesbit edilen ebelerden biri tarafından evde veya sağlık tesislerinde yapılır. Gerekirse doğum sırasında yetkili bir uzman hekim bulundurulabileceği gibi, hekim veya ebenin lüzum göstereceği hallerde doğum, sigortalı kadın veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısı bir sağlık müessesesine yatırılmak suretiyle yaptırılır.

Kuruma ait sağlık tesisleriyle 123 üncü madde gereğince sözleşme yapılmış olan tesislerde doğum yapan sigortalı kadınla sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının, doğan çocukları için sağlık tesisinde kaldıkları müddetçe yapılmasına lüzum görülen sağlık yardımlarına ait masraflar ilgililerden istenmez.

MAKTU GEBELİK VE DOĞUM YARDIMLARI

MADDE 46 - (Değişik fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.31) 44 ve 45 inci maddelerde gösterilen sağlık yardımlarının Kurumca veya 123 üncü madde gereğince sözleşme ya da protokol yapılmış sağlık tesislerinde doğrudan doğruya yapılmasına imkan görülmeyen yer ve hallerde, gebelik ve doğum sağlık yardımı yerine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca onanacak ve önceden bildirilecek tarifeye göre maktu para yardımı yapılır. Birden fazla çocuk doğarsa, maktu doğum yardımı her çocuk sayısına göre artırılır.

Ancak :

A) Gebelik yardım parası alabilmek için, gebelik halinin hekim veya diplomalı ebeden alınacak bir belge ile ve doğumdan önce Kuruma bildirilmesi,

B) Doğum yardım parası alabilmek için, doğumun üç ay içinde Kuruma bildirilmesi ve hekim veya diplomalı ebeden alınacak doğum kağıdı yahut onanmış nüfus kayıt örneği ile belgelenmesi,
Şarttır.

EMZİRME YARDIMI

MADDE 47 - Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması dolayısıyla sigortalı erkeğe, çocuğun ölü doğmaması şartıyla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca onanacak tarifeye göre her çocuk için bir emzirme yardımı yapılır.

ANALIK YARDIMLARINDAN YARARLANMA ŞARTLARI

MADDE 48 - Analık sağlık yardımları ile emzirme yardımlarından veyahut maktu gebelik ve doğum para yardımlarından yararlanabilmek için ;

A) Sigortalı kadın için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 90 gün Analık Sigortası primi ödenmiş olması,

B) Sigortalı erkek için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün Analık Sigortası primi ödenmiş olması ve sigortalının doğum yapan kadınla doğumdan önce evlenmiş bulunması,
Şarttır.

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİ

MADDE 49 - (Değişik fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.32) Kendisi için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş bulunan sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise, doğumdan önceki sekiz haftaya iki haftalık süre ilave edilerek çalışmadığı her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.32) Kadın sigortalının isteği ve doktorun onayı ile doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışılması halinde, çalışılan süreler kadın sigortalının doğum sonrası sürelerine eklenir.

Bu ödenek hiçbir şekilde kesilmez.

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİNDEN YOKSUN KALMA

MADDE 50 - Kurumca sağlanacak olan doğum yardımlarından haklı ve makul sebep olmaksızın yararlanmayı reddeden yahut hekim veya ebenin lüzum gösterdiği tedbirleri almaması yüzünden hastalandığı veya hastalığının arttığı mütehasıs hekim raporu ile tespit edilen sigortalı kadınlara geçici iş göremezlik ödeneğinin % 50'si verilmez.

SİGORTALILIK NİTELİĞİNİN YİTİRİLMESİ

MADDE 51 - 2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenler, bu niteliğin yitirilişinden başlamak üzere 300 gün içinde çocukları doğarsa, sigortalı kadın veya karısı analık sigortası yardımından yararlanacak sigortalı erkek için, doğum tarihinden önceki 15 ay içinde en az 120 gün Analık Sigortası primi ödenmiş olması şartıyla, bu Kanunda yazılı analık sağlık ve emzirme yardımlarından veya 46 ncı maddede yazılı maktu para yardımından yararlanırlar.

BÖLÜM - V MALULLÜK SİGORTASI

SAĞLANAN YARDIM

MADDE 52 - Malullük Sigortasından sağlanan yardım, malullük aylığı bağlanmasıdır.

KİMLERİN MALUL SAYILACAĞI

Madde 53 - (Değişik: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.33) A) 1 - a) Kurum hastanelerince düzenlenecek usulüne uygun sağlık kurulu raporları ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu çalışma gücünün en az 2/3'ünü yitirdiği,

b) 34 üncü madde gereğince yapılan tedavi sonunda Kurum sağlık tesisleri sağlık kurullarınca düzenlenecek usulüne uygun rapor ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu çalışma gücünün en az 2/3'ünü yitirdiği,

c) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını yitirdiği,

Kurumca tespit edilen sigortalı malullük sigortası bakımından malul sayılır.

2 - Meslek hastalığı sonucu, meslekte kazanma gücü azalma oranının tespiti Kurumun meslek hastalıkları hastanelerince yapılır.

B) Bu Kanun kapsamında ilk defa çalışmaya başladıkları tarihte mevcut hastalık veya arızası bulunanlar bu hastalık veya arızasının malul sayılmayı gerektirecek düzeyde olmadığını Kurum veya Kurum dışındaki hastanelerden işe girmeden önce alınmış, usulüne uygun sağlık raporu ve dayanağı tıbbi belgelerle kanıtlamakla yükümlüdürler. Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte, malul sayılmayı gerektirecek derecede hastalık ve arızalarının bulunduğu önceden veya sonradan tespit edilen sigortalılar bu hastalık veya arızaları nedeni ile malullük sigortası yardımlarından yararlanamazlar.

Bu gibi sigortalılara malullük sigortasından evvelce ödenmiş bulunan aylıklar geri alınır.

C) Bu maddenin uygulama hükümleri çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

MALULLÜK AYLIĞINDAN YARARLANMA ŞARTLARI

MADDE 54 - (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.4) Sigortalının, malullük aylığından yararlanabilmesi için;

a) 53 üncü maddeye göre malul sayılması,

b) Toplam olarak 1.800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması,

Şarttır.

MALULLÜK AYLIĞININ HESAPLANMASI

MADDE 55 - (Değişik: 25.08.1999-4447 s. Y. m.5) Malullük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 60'ının 1/12'si oranında Malullük aylığı bağlanır. Sigortalı başka birinin bakımına muhtaç durumda ise bu oran % 70'e çıkarılır. Buna göre hesaplanan malullük aylığı 61 inci maddenin son fıkrası hükümlerine göre artırılır.

AYLIĞIN BAŞLANGICI

MADDE 56 - Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve malullük aylığına hak kazanan sigortalının aylığının ödenmesine, kendisinin yazılı isteğinden, malul sayılmasına esas tutulan raporun tarihi yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarih ise bu raporun tarihinden sonraki ay başından başlanır.

Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş sayılan sigortalı birinci fıkraya göre aylıkların ödenmesine başlanacağı tespit edilen tarihte Hastalık Sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta ise malullük aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki, bağlanacak malullük aylığı, sigortalının Hastalık Sigortasından almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, birinci fıkraya göre tespit edilecek tarihten başlanarak verilir.

SİGORTALININ KONTROL MUAYENESİ

MADDE 57 - Malullük aylığı bağlandıktan sonra, sigortalı, her zaman, başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek malullük aylığının artırılmasını isteyebilir.

Malullük aylığı bağlanan sigortalıları Kurum da her zaman kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırma sonunda yapılan muayenesinde yeniden tespit edilecek malullük durumuna göre, malullük aylığı :

I - Sigortalının istekte bulunması halinde :

a) Yazılı isteğini,

b) Yeni malullük durumuna esas tutulan rapor, yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,

II - Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de yeni malullük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

Takibeden ay başından başlanarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmayan sigortalının malullük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak kesilir. Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve malullük halinin devam ettiği tespit edilen sigortalının malullük aylığı, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini, Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve malullük halinin devam ettiği tespit edilen sigortalının malullük aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

AYLIĞIN KESİLMESİ VE YENİDEN BAŞLAMASI

MADDE 58 - Malullük aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlayanların malullük aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihten başlayarak kesilir.

Yukarıki fıkraya göre, malullük aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak malullük aylığı verilmesi için yazılı istekte bulunan sigortalıya, kontrol muayenesine tabi tutulmak ve malullüğün devam ettiği anlaşılacak şartıyla, eski malullük aylığı, yazılı istekte bulunduğu tarihten sonraki aybaşından başlanarak ödenmeye başlanır. Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar için yazılı istek tarihlerine göre yeniden malullük aylığı hesaplanır ve bu aylık önce bağlanan malullük aylığından fazla ise hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır.

BÖLÜM - VI YAŞLILIK SİGORTASI

SAĞLANAN YARDIMLAR

MADDE 59 - Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır :

Sigortalıya:

a) Yaşlılık aylığı bağlanması,

b) Toptan ödeme yapılması.

YAŞLILIK AYLIĞINDAN YARARLANMA ŞARTLARI

MADDE 60 - (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.6) Yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartları aşağıda gösterilmiştir :

(1)A) (Değişik bent: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.6) A) Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalıların;

-----
(1) - (23.05.2002 - 4759 s. Y. m.1) ile fıkroda yer alan A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;" ibaresi "A) Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalıların;" şeklinde değiştirilmiştir.
-----

a) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 7000 gün veya

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması, 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 4 500 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şarttır.

B) (Değişik: 11.12.1981 - 2564 s. Y. m.1) a - 50 yaşını doldurmamış olmakla beraber en az 20 yıldan beri sigortalı olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları'nca tespit edilen maden işyerlerinin yeraltı işyerlerinde sürekli çalışan ve bu işlerde en az 5.000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödeyen sigortalılara yazılı talepleri üzerine yaşlılık aylığı bağlanır.

(1)b - 50 yaşını doldurmamış olmakla beraber en az 25 yıldan beri sigortalı olarak (B/a) fıkrasında sözü edilen işyerlerinin yeraltı münavebeli işlerinde çalışan ve bu işlerde en az 4.000 gün malullük yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödeyen sigortalılar da 8100 gün prim ödemiş sigortalılar gibi yaşlılık aylığından yararlanırlar.

-----
(1) - 25.08.1999-4447 s. Y. m.56/A-1 ile bu bentte yer alan "..25 yılı doldurmuş ve..." ibaresi metinden çıkarılmış ve "5000" rakamı, "8100" olarak değiştirilmiştir.

C) a) (Değişik alt bent: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.34) Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce bu Kanunun 53 üncü maddesine göre malul sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya arızası bulunan ve bu nedenle malullük aylığından yararlanamayan sigortalılar, yaşları ne olursa olsun en az 15 yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar.

b) (22.01.2004 - 5073 s. Y.m.17) ile, yür. kld.

D) (Değişik: 11.12.1981 - 2564 s. Y. m.1) a - 50 yaşını dolduran ve erken yaşlanmış olduğu tespit edilen,

b - 50 yaşını dolduran ve malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi çalışmalarının en az 1.800 gününü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları'nca tespit edilen maden işyerlerinin yeraltı işlerinde geçirmiş bulunan,

Sigortalılar da (A) bendinin (a) veya (b) fıkralarında belirtilen diğer şartlarla yaşlılık aylığından yararlanırlar.

E) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları'nca tespit edilen maden işyerlerinin yeraltı veya yeraltı münavebeli işlerinde en az 1.800 gün çalışmış bulunan sigortalıların, bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları toplamına dörtte biri eklenir ve toplamı, bunların Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

1/4/1954 tarihinden beri yeraltı veya yeraltı münavebeli işlerde çalışmış

olan sigortalılar hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

F) (Değişik bent: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.34) Bu Kanuna göre sigortalı olarak tescil edilmiş bulunanların, er olarak silah altında veya yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını veya bir kısmını, kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu Kanunun 78 inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt sınırının talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerini tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılır, altı ay içinde primi ödenmeyen borçlanma süreleri hizmetten sayılmaz.

Ancak Kanunla kurulmuş bulunan diğer sosyal güvenlik kuruluşları mevzuatına göre sigortalı veya iştirakçi olanlar hakkında yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

Sigortalıların grev ve lokavtta geçen süreleri, grev ve lokavtın sona ermesinden itibaren altı ay içinde kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu Kanunun 78 inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt ve üst sınırları arasında olmak suretiyle, talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde ödemeleri şartıyla borçlandırılır.

Borçlandırılan sürenin karşılığı olan gün sayısı sigortalının prim ödeme gün sayısına katılır. Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadargeriye götürülür.

Aylık bağlanmasına askerlik, grev ve lokavt borçlanması ile hak kazanılması durumunda kendilerine, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

(1)G) Bu maddenin uygulanmasında; 18 yaşından önce Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tabi olanların sigortalılık süresi, 18 yaşını doldurdukları tarihte başlamış kabul edilir. Ancak, bu tarihten önceki süreler için ödenen Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primleri, prim ödeme gün sayılarının hesabına dahil edilir.

H) Bu maddede belirtilen yaşlılık aylıklarından yararlanabilmek için, sigortalının çalıştığı işten ayrılması ve yazılı istekte bulunması şarttır.

-----
(1) - bkz. Geç.m.54

YAŞLILIK AYLIĞININ HESAPLANMASI

MADDE 61 - (Değişik: 25.08.1999-4447 s. Y. m.7) Yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıların aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama yıllık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımının 1/12'si alınarak hesaplanır.

Sigortalının her takvim yılına ait prime esas kazancı, kazancın ait olduğu takvim yılından itibaren aylık talep tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksindeki artış oranı ve gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak bulunan yıllık kazançlar toplamının, toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama günlük kazancın 360 katı aylığın hesaplanmasına esas ortalama yıllık kazancı oluşturur.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam prim ödeme gün sayısının ilk 3 600 gününün her 360 günü için % 3.5, sonraki 5 400 günün her 360 günü için % 2 ve daha sonraki her 360 gün için % 1.5 oranlarının toplamıdır.

60 inci maddenin B, C, ve D bentlerine göre aylığa hak kazananların aylık

bağlama oranı % 60'dan az olamaz.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki aylık artış oranları kadar artırılarak bağlanır.

AYLIĞIN BAŞLANGICI

MADDE 62 - Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıya bu isteğinden sonraki ay başından başlanarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Erken yaşlanmış olması dolayısıyla yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalının bu husustaki raporunun tarihi, yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarih ise, yaşlılık aylığı, raporun tarihinden sonraki aybaşından başlanarak verilir.

Yukarıki fıkralara göre aylığının ödenmesine başlanacağı tespit edilen tarihte Hastalık Sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta olan sigortalının yaşlılık aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki, bağlanacak yaşlılık aylığı sigortalının Hastalık Sigortasından almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, yukarıdaki fıkralara göre tespit edilecek tarihten başlanarak verilir.

YAŞLILIK AYLIĞI ALANLARIN YENİDEN ÇALIŞMALARI

MADDE 63 - (Değişik: 29.04.1986 - 3279 s. Y. m.3) A) Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlayanların aylıkları çalışmaya başladıkları tarihte kesilir.

Yukarıdaki fıkraya göre yaşlılık aylıkları kesilenlerden yeniden çalıştıkları süre zarfında 78 inci maddeye göre prime esas kazançları üzerinden 73 üncü madde gereğince prim alınır. Yaşlılık aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak yaşlılık aylığı verilmesi için yazılı talepte bulunan sigortalıya aşağıdaki fıkra hükmüne göre yeniden hesaplanarak, yaşlılık aylığı, talep tarihini takip eden aybaşından başlanarak ödenir.

(1) Bu sigortalılar için yazılı talep tarihlerine göre yeniden yaşlılık aylığı hesaplanır ve bu aylık, önceden bağlanan yaşlılık aylığından fazla ise hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır. Hesaplanan yeni aylığın eski aylıktan düşük olması halinde, eski aylık esas alınır. Ancak, aylığı kesildikten sonra geçen prim ödeme gün sayıları bu Kanunun 61 inci maddesine göre aylık bağlama oranının tespitinde değerlendirilir.

-----
(1) - Bu bentte yer alan "...maddesinin (A) fıkrasının (A) bendine.." ibaresi, 25.08.1999-4447 s. Yasa m.56 ile "...maddesine.." şeklinde değiştirilmiştir.
-----

(1)B) Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı olarak bir işte çalışmaya başlayanların yazılı talepte bulunmaları halinde yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam olunur. Ancak bunlardan 78 inci maddeye göre tespit edilen prime esas kazançları üzerinden % 30 oranında Sosyal Güvenlik Destek Primi kesilir. Bu primin 1/4'ü sigortalı hissesi, 3/4'ü işveren hissesidir.

-----
(1) - Bu bentte yer alan "% 24" oranı, 25.08.1999-4447 s. Yasa m.56 ile "% 30" şeklinde değiştirilmiştir.

(Ek bent: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.8) Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı

almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından % 15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı bir işte çalışanlar, bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta olanlara ve bunların geçindirmekle yükümlü oldukları eş ve çocuklarına, ana ve babalarına tanınan sosyal sigorta haklarından aynen yararlanırlar.

Sosyal Güvenlik Destek Primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresinden sayılmaz ve 24.5.1983 tarih ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz, 64'üncü madde hükmüne göre toptan ödeme yapılmaz. Ancak iş kazası veya meslek hastalığı halinde 12 nci madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı bir işte çalışmaları dolayısıyla bu maddenin (A) fıkrasına göre yaşlılık aylığı kesilenler, çalıştıkları süre içinde (B) fıkrasında yazılı hükümlerin uygulanmasını; (B) fıkrasına göre yaşlılık aylığı kesilmeden çalışanlar ise çalıştıkları süre içinde haklarında (A) fıkrasında yazılı hükümlerin uygulanmasını isteyebilirler.

TOPTAN ÖDEME

(1)MADDE 64 - (Değişik: 23.10.1969 - 1186 s. Y. m.9) Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan ve malullük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan,

(2)a) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş bulunan sigortalıya,

b) 50 yaşını doldurmuş bulunan ve erken yaşlanmış olduğu tesbit edilen sigortalıya,

Kendisinin ve işverenlerinin ödediği, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamı, yazılı isteği üzerine toptan ödeme şeklinde verilir.

-----
(1) - bkz. Ek. m.1

(2) - Bu bentte yer alan "Kadın ise 50, erkek ise 55.." ibaresi 25.08.1999-4447 s. Yasa m.56 ile "Kadın ise 58, erkek ise 60.." şeklinde değiştirilmiştir.

BÖLÜM - VII ÖLÜM SİGORTASI

SAĞLANAN YARDIMLAR

MADDE 65 - Ölüm Sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır :

- Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması,
- Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına toptan ödeme yapılması;
- Ölen sigortalı için cenaze masrafı karşılığı verilmesi,

ÖLÜM SİGORTASINDAN AYLIK BAĞLAMA ŞARTLARI

(1)MADDE 66 - (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.8) a) Malullük veya yaşlılık aylığı almakta iken, yahut malullük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış durumda veya,

b) Bağlanmış bulunan malullük veya yaşlılık aylığı, sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş durumda yahut,

c) Toplam olarak 1.800 gün "veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün" Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemiş durumda,

Ölen sigortalının hak sahibi kimselerine aylık bağlanır.

-----
(1) - An. Mah. E.: 2001/479, K.: 2005/1, T.: 06.01.2005 sayılı kararı ile bu maddenin (c) bendinin, "...veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün..." bölümü iptal edilmiş olup; iptal hükmü kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girecektir. (R.G.: 18.10.2005/25970).

ÖLÜM SİGORTASINDAN BAĞLANACAK AYLIĞIN HESAPLANMASI

MADDE 67 - (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.9) Sigortalının ölümü halinde, hak sahibi kimselerine bağlanacak aylığın tespitinde aşağıdaki hükümler uygulanır :

A) a) Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazandığı malullük veya yaşlılık aylığı,

b) Malullük veya yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra sigortalı olarak çalışmaya başlaması sebebiyle aylığı kesilen sigortalının ölüm tarihine ve 58 veya 63 ncü maddelere göre tespit edilecek aylığı,

c) (Değişik alt bent: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.9) Toplam olarak 1800 gün veya en az beş yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının, bu Kanununun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 60'ının 1/12'si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8100 ila 9000 gün arasında primi ödenen her 360 gün için 2, 9000 günden sonra ödenen her 360 gün için de 1,5 artırılır. Bu şekilde hesaplanan ölüm aylığı 61 inci maddenin son fıkrası hükümlerine göre artırılır.

d) (25.08.1999 - 4447 s. Y. m.9 ile yür. kld.)

Hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur.

(1)B) Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda malul sayılarak aylık bağlanmasına hak kazanmış ise, (A/a-b) fıkralarının uygulanmasında, bu durum nazara alınmadan bağlanabilecek aylık esas tutulur.

-----
(1) - 25.08.1999-4447 s.Y. m.9 ile bu maddenin (B), (D) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmış ve (C) bendi (B) bendi olarak değiştirilmiştir.

EŞ VE ÇOCUKLARA AYLIK BAĞLANMASI

(1)MADDE 68 - (Değişik: 21.06.1973 - 1753 s. Y. m.2) Ölen sigortalının aylık bağlanmasına hak kazanan kimselerine aşağıdaki hükümlere göre aylık bağlanır.

I - Ölen sigortalının 67 nci madde gereğince tespit edilecek aylığının ;

A) (Değişik: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.2) Dul eşine % 50'si, aylık alan çocuğu bulunmayan dul eşine % 75'i;

B) (20.03.1985 - 3168 s. Y. m.6 ile yür. kld.)

C) Çocuklardan ;

(2)a) 18 yaşını, ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olan veya çalışamayacak durumda malul bulunan ve Sosyal Sigorta'ya, Emekli Sandıkları'na tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan "... " çocuklarla, yaşları ne olursa olsun, evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve Sosyal Sigorta'ya, Emekli Sandıkları'na tabi bir işte çalışmayan, buralardan gelir veya aylık almayan kız çocukların her birine % 25'i,

-----
(2) - (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.35) ile, fıkrada yer alan "erkek" ibaresi metninden çıkarılmıştır.
-----

b) (a) fıkrasında belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan yahut sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber, anaları sonradan evlenenlerin her birine % 50'si,

Oranında aylık bağlanır.

Sigortalının ölüm tarihinde 18 veya 20 yaşını doldurmuş olup, aylığa hak kazanmamış durumda olan erkek çocuklar, sonradan öğrenim yaparlarsa, (a) fıkrasındaki haklardan yararlanırlar.

II - Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile, sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanır.

III - Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahibi kimselerin aylıklarından orantılı olarak indirmeler yapılır.

IV - Sigortalının erkek çocuklarına bağlanan aylıklar, çocuğun 18 yaşını, ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşını dolduracağı tarihe kadar devam eder. Çalışamayacak durumda malul olan erkek çocukların aylıkları, bu yaşlara vardktan sonra da kesilmez. Ancak, aylığı kesilen erkek çocuklardan sonradan çalışamayacak durumda malul olanlara, Sosyal Sigorta'ya yahut Emekli Sandıkları'na tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almamaları şartıyla, malullük durumlarının tespitine esas teşkil eden rapor tarihini takip eden aybaşından itibaren yeniden aylık bağlanır. 101'inci madde hükmü saklıdır.

(1)V - (Değişik: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.2) Sigortalının dul eşi evlenirse aylığı kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan evlenme son bulunca, aylık yeniden bağlanır. Sonraki eşinden de aylık almaya hak kazanan dul eşe, bu aylıklardan, fazla olanı ödenir.

VI - Sigortalının kız çocuklarına bağlanan aylıklar, Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi işlerde çalışmaya (Ek ibare: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.35) "buralardan gelir veya aylık almaya" başladıkları veya evlendikleri tarihi takibeden devre başından itibaren kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması halinde I inci bölümün (C) fıkrası hükmü saklı kalmak şartıyla, bu tarihten başlanarak yeniden aylık bağlanır. Ancak evliliğin son bulması ile kocasından da aylık almağa hak kazanan kimseye bu aylıklardan fazla olanı ödenir.

-----
(1) - Bentlerdeki "koca" ve "dul karı" ibareleri 3168 s. Yasa ile "eş"e dönüştürülmüş ; I/A bendindeki "üçte biri" ibaresi % 75 olarak değiştirilmiştir.

ANA VE BABAYA AYLIK BAĞLANMASI

(1)MADDE 69 - Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylıktan aşağı olursa, artanı, eşit hisseler halinde, "sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan veya 2022 sayılı Kanun'a göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan" ana ve babasına aylık olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalıya ait aylığın % 25'ini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylıktan aşağı değilse ana ve babanın aylık bağlanma hakları düşer.

-----
(1) - (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.35) ile, birinci fıkradaki "geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen" ibaresi "sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan veya 2022 sayılı Kanun'a göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan" şeklinde değiştirilmiştir.

AYLIĞIN BAŞLANGICI

MADDE 70 - Sigortalının ölümünde ölüm sigortasından hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıklar, ölümle aylığa hak kazandıkları tarihten sonraki ay başından başlar.

Malullük veya yaşlılık aylığı almakta iken ölen sigortalının hak sahibi kimselerinin aylıkları, sigortalının hak kazandığı son aylık devresinin sona erdiği tarihten başlar.

TOPTAN ÖDEME

(1)MADDE 71 - Ölen sigortalının hak sahibi kimselerinden hiçbiri bu Kanuna göre Ölüm Sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamadıkları takdirde aşağıdaki hükümler uygulanır :

I - Ölen sigortalının kendisinin ve işverenlerinin ödedikleri Malullük, Yaşlılık ve Ölüm sigortaları primleri toplamının :

A) (Değişik: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.3) Dul eşine % 50'si, toptan ödeme alacak durumda çocuğu bulunmayan dul eşine % 75'i

B) (20.03.1985 - 3168 s. Y. m.6 ile yür. kld.)

(2)C) (Değişik: 21.06.1973 - 1753 s. Y. m.3) 18 yaşını veya ortaöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış yahut yaşları ne olursa olsun çalışamayacak durumda, malul bulunan "... " çocuklarla evli olmayan kız çocukların her birine % 25'i,

-----
(2) - (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.35) ile, bu alt bentte yer alan "erkek" ibaresi metninden çıkarılmıştır.

Yukarıki fıkrada belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayanların her birine % 50'si,

Toptan ödeme şeklinde verilir.

II - Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları, yapılacak toptan ödemeden yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

III - Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktarı geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse, hak sahibi kimselerin hisselerinden orantılı olarak indirmeler yapılır.

(2)IV - Sigortalının ölümü tarihinde, eşine ve çocuklarına yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktardan aşağı olursa, artanı, eşit hisseler halinde, "sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan veya 2022 sayılı Kanun'a göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan" ana ve babasına verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi % 25'i geçemez.

V - Yukarıdaki esaslara göre toptan ödeme yapıldıktan sonra kalıntı olursa, sigortalının ölümünden sonra doğacak çocukları ile nesebi düzeltilecek veya babalığı hükme bağlanacak çocuklarına da bu madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılır.

-----
(1) - Değişiklikten önceki oran üçte iki idi. Oranlar, 2934 s. Y. ile değiştirilmiş, 3168 s. Y. ile getirilen değişiklik ile aynı oranlar korunmuştur.

(2) - (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.35) ile, birinci fıkradaki "geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen" ibaresi "sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan veya 2022 sayılı Kanun'a göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan" şeklinde değiştirilmiştir.

BÖLÜM - VIII PRİMLER

PRİM ALINMASI

MADDE 72 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının gerektirdiği her türlü yardım ve ödemelerle her çeşit yönetim giderlerini karşılamak üzere, Kurumca bu Kanun hükümlerine göre prim alınır.

(Değişik: 29.04.1986 - 3279 s. Y. m.4) Sağlık yönetim giderleri hariç genel yönetim giderleri Kurumun yıllık genel gelirlerinin % 10'unu aşamaz.

PRİM ORANLARI

(1)MADDE 73 - (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.10) A) Tarifesine göre tespit edilecek iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası priminin tamamı işverenler tarafından verilir. Bu primin nispeti % 1,5'ten az, % 7'den fazla olamaz.

B) a) Hastalık sigortası primi, sigortalının kazancının % 11'idir. Bunun % 5'i sigortalı hissesi, % 6'sı işveren hissesidir.

3 üncü maddenin (II/B) fıkrasında belirtilen çıraklar için ise kazancının % 4'üdür. Bunun % 2'si sigortalı hissesi, % 2'si de işveren hissesidir.

b) (28.1.1983 - 2795 s. Y. m.6 ile yür. kld.)

C) Analık Sigortası primi, sigortalının kazancının % 1'i dir.

Bu primin tamamı işverenler tarafından verilir.

D) Malullük, Yaşlılık Ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalının kazancının % 20'sidir. Bunun % 9'u sigortalı hissesi, % 11'i de işveren hissesidir. Ancak, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışanlar için Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalının kazancının % 22'sidir. Bunun % 9'u sigortalı hissesi, % 13'ü de işveren hissesidir.

-----
(1) - bkz. Ek m.7

İŞ KAZALARI İLE MESLEK HASTALIKLARI PRİM ORANININ TESPİTİ

MADDE 74 - İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası primi, yapılan işin iş kazası ve meslek hastalığı bakımından gösterdiği tehlikenin ağırlığına göre tespit edilir.

İş kolları, tehlikenin ağırlığına göre sınıflara, bu sınıflar da özel iş şartlarına ve tehlikeyi önlemek için alınmış olan tedbirlere göre derecelere ayrılır.

Hangi iş kollarının hangi tehlike sınıfına girdiği, tehlike sınıf ve derecelerine ait prim oranlarının ve tehlike derecelerinin belli edilmesinde uygulanacak esaslar, ilgili bakanlıkların düşünceleri sorulduktan sonra Çalışma Sosyal ve Güvenlik Bakanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konacak bir tarife ile tespit olunur.

Prim tarifesi gerekli görülürse aynı usulle değiştirilebilir.

Prim oranları, iş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı yapılması gereken her türlü sigorta yardımları ve idare masrafları ile bağlanacak gelirlerin tesis sermayeleri toplamı göz önünde tutularak hesaplanır.

TEHLİKE SINIF VE DERECELERİNİN BELLİ EDİLMESİ

MADDE 75 - Yapılan işin 74 üncü maddede belirtilen tarifeye göre hangi tehlike sınıf ve derecesine girdiği ve ödenecek iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası primi oranı Kurumca belli edilerek işverene yazı ile bildirilir.

İş kazalarını ve meslek hastalıklarını önleyecek tedbirler hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun bulunmadığı tespit edilen işler, Kurumca daha yüksek primli derecelere konulabilir.

Kurum, tespit edilmiş bulunan tehlike sınıf ve derecesini, yaptıracağı incelemelere dayanarak kendiliğinden veya işverenin isteği üzerine değiştirebilir.

Kurumca yapılacak değişikliklere ilişkin kararın takvim yılından en az bir ay önce işverene ve işveren tarafından değişiklik isteğinin de takvim yılından en az iki ay önce Kuruma bildirilmesi şarttır.

Böylece, karara bağlanacak değişiklikler, yukarıdaki fıkrada yazılı karar veya istekten sonraki takvim yılı başında yürürlüğe girer.

İşveren, tehlike sınıf ve derecesiyle prim oranı hakkında Kurumca yapılacak yazılı bildiriye aldıktan sonra bir ay içinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na itirazda bulunabilir. Bakanlık bu itirazı inceleyerek 3 ay içinde vereceği kararı ilgiliye bildirir.

İtiraz primlerin ödenmesini geciktirmez.

İşveren bu madde gereğince tehlike sınıf ve derecesine karşı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na yahut bu Bakanlığın vereceği karar üzerine Danıştaya başvurursa, bu Kanunun 81 inci maddesinin uygulanmasında, İcra ve İflas Kanununun ilgili maddesinde yazılı bir yıllık süre, birinci halde Bakanlık kararının iptal süresi sonunda, ikinci halde ise Danıştay kararının kesinleştiği tarihten başlar.

TEHLİKE SINIF VE DERECELERİNE DOKUNABİLECEK DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 76 - İşveren tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek her türlü değişiklikleri bir ay içinde Kuruma yazı ile bildirmekle yükümlüdür.

Bu bildirme üzerine Kurum, yaptıracığı incelemeler sonunda tehlike sınıf ve derecesini değiştirebilir.

Tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilirse bu konuda Kurumca verilecek karar, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından uygulanır.

Tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilmezse :

- a) Tehlike sınıfı yükseliyorsa, değişikliğin meydana geldiği,
- b) Tehlike sınıfı alçalıyorsa, değişikliğin Kurumca öğrenildiği,

Tarihler esas alınmak ve bu tarihlerden sonraki ay başından uygulanmak üzere, Kurumca karar alınır.

PRİME ESAS ÜCRETLER

MADDE 77 -Sigortalılarla işverenlerin bir ay içinde ödeyecekleri primlerin hesabında ;

- a) Sigortalıların o ay içinde hakettikleri ücretlerin,
- b) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan sigortalılara o ay içinde ödenenlerin,
- c) İdare veya kaza mercilerince verilen karar gereğince (a) ve (b) fıkralarında yazılı kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

Brüt toplamı esas alınır.

(1) (Değişik fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.36) Şu kadar ki, ölüm, doğum ve evlenme yardımları, yolluklar, kıdem, ihbar ve kasa tazminatları, aynı yardımlar ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibariyle belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmaz. Bunların dışında her ne ad altında ödeme yapılırsa yapılsın tüm ödemeler prime tabi tutulur.

- (1) - Bu fıkra hükmünün uygulanmasına ilişkin usul esasları düzenleyen tebliğ, R.G.: 29.01.2004/25361'de yayımlanmıştır. Bknz. tebliğler bölümü

(Değişik fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.36) Her sigortalının prim hesabına esas tutulacak aylık kazanç toplamının bin liraya kadar olan lira kesri nazara alınmaz.

Günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmış olmayıp da komisyon ücreti ve kara katılma gibi belirsiz zaman ve miktar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları, 78 inci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, Bakanlar Kurulu kararıyla belli edilir.

Şu kadar ki, sigortalının ayrıca belirli bir kazancı varsa, bu takdirde prim ve ödeneklerin hesabında esas tutulacak günlük kazancı, yukarıki fıkraya göre hesabedilecek günlük kazancına belirli kazancı üzerinden hesaplanacak günlük kazancın ilavesi suretiyle bulunur.

Bu Kanun gereğince primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır.

Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir.

Bir ay içinde çeşitli işverenlerin işinde çalışan sigortalının bu Kanun gereğince alınacak primlerine esas tutulacak aylık ve günlük kazancının tespitinde her işverenden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutarları ayrı ayrı nazara alınır ve primler buna göre hesaplanır.

GÜNLÜK KAZANÇ SINIRLARI

MADDE 78- (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.11; Değişik fıkra: 24.06.2004-5198 s. Y.m.9) Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı, [4857 sayılı](#) İş Kanunu'nun 39 uncu maddesine göre 16 yaşından büyükler için belirlenen günlük asgari ücrettir; üst sınırı ise günlük asgari ücretin 6,5 katıdır.

Günlük kazançları alt sınırın altında olan sigortalılar ile ücretsiz çalışan sigortalıların günlük kazançları alt sınır üzerinden, günlük kazançları üst sınırdan fazla olan sigortalıların günlük kazançları da üst sınır üzerinden hesaplanır.

Sigortalının kazancı alt sınırın altında ise, bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait sigorta primlerinin tümünü işveren öder.

Aynı zamanda birden fazla işverenin işinde çalışan sigortalıların ücretlerinden kesilen primler, bu madde uyarınca tespit edilen üst sınır üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa, fark sigortalının müracaatı üzerine hissesi oranında kendisine geri verilir.

PRİM BELGELERİ

MADDE 79 - (Değişik fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.37) İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalının sigorta primleri ve destek primi hesabına esas tutulan kazançlar toplamı ve prim ödeme gün sayıları ile bu primleri gösteren ve örneği yönetmelikle belirlenen asıl veya ek belgeleri ait olduğu ayı veya dönemi takip eden ayın sonuna kadar Kuruma vermekle ve Kurumca istenilmesi halinde işyeri kayıtlarını ibraz etmekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren bir ay içinde yazılı olarak Kuruma bildirmekle yükümlüdür. İşverenin, sigortalıyı, [4857 sayılı](#) İş Kanunu'nun 7 nci maddesine göre başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak devretmesi halinde, sigortalıyı devir alan, geçici iş ilişkisi süresine ilişkin bu fıkroda belirtilen belgelerin aynı süre içinde işverene ait iş yerinden Kuruma verilmesinden işveren ile birlikte müteselsilen sorumludur.

(Ek fıkra: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.11) Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını açıklayan bilgi ve belgelerin işverence prim bildiremelerine eklenmesi şarttır.

(Ek fıkra: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.11) Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler kurumca re'sen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

İşveren, sigortalıların adını, soyadını, sigorta sicil numarasını ve çalıştığı süreyi gösteren ve örneği yönetmelikle belirlenen bir belgeyi işyerinde, birden ziyade işyeri olması halinde her işyerinde ayrı ayrı olmak üzere, işçiler tarafından da görülebilecek bir yere asmaya mecburdur.

Bu yükümlülükleri yerine getirmeyen işverenler hakkında 140 ıncı madde hükümleri uygulanır.

140 ıncı maddenin uygulanması prim belgelerinin Kuruma verilmesine mani teşkil etmez.

(Değişik fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.37) Fiilen veya iş yeri kayıtlarından tespit edilecek her türlü bilgiden ya da kamu kuruluşları tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı tespit edilen sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir.

İşveren, tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz tahsilatı durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili mahkemeye başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması prim borcunun tahsil ve takibini durdurmaz.

Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde 80 inci maddenin prim borcuna ilişkin hükmü uygulanır.

(1)Yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamları ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır.

Sigortalının çalıştığı bir veya birkaç işte, bu Kanunda yazılı prim ödeme şartını yerine getirmiş olmasına rağmen kendisi için verilmesi gereken kayıt ve belgeler işveren tarafından verilmediği veya verilen kayıt ve belgelerde kazançların veya prim ödeme gün sayılarının eksik gösterildiği Kurumca tespit edilirse, hastalık ve analık sigortalarından gerekli yardım yapılır.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.37) Bu Kanununun 83 üncü maddesinde belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından ihale yoluyla yaptırılan her türlü işler, gerçek veya tüzel kişilerce yapılan inşaatlardan dolayı yeterli işçilik bildirmiş olup olmadığı Kurumca araştırılır. Usul ve esasları yönetmelikle belirlenecek bu araştırma sonucunda yeterli işçiliğin bildirilmemiş olduğunun anlaşılması halinde, bildirilmemiş olan işçilik tutarı üzerinden hesaplanan prim tutarı, gecikme zammı ile birlikte sigorta müfettişince inceleme yapılması istenilmeksizin işveren tarafından ödendiği takdirde, iş yeri hakkında sigorta müfettişine inceleme yaptırılmayabilir.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.37) Sigorta müfettişi tarafından, Kuruma bildirilmediği tespit edilen asgari işçilik tutarı üzerinden Kurumca re'sen tahakkuk ettirilen sigorta primleri bu Kanununun 80 inci maddesi de nazara alınarak işverene tebliğ olunur. İşveren, tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde Kuruma itiraz edebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazın reddi halinde, işveren, kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvurulması prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz.

(1)(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.37) Sigorta müfettişince Kuruma asgari işçilik tutarı bildirilmediği tespit edilen işyerleri hakkında ayrıca bu Kanunun "140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentlerinin son fıkralarına" göre işlem yapılır.

-----
(1) - (24.06.2004-5198 s. Y.m.10) ile, fıkroda yer alan "140 ıncı maddesine" ibaresi "140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d)

bentlerinin son fıkralarına" olarak değiştirilmiştir.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.37) Kamu idare ve müesseseleri (kamu hizmeti ifa eden kurum ve kuruluşlar dahil) Kurumca yazı ile istenilecek bilgileri yazılı olarak en geç bir ay içinde vermeye mecburdurlar.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.37) Kuruma, yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığının araştırılmasına ilişkin yöntem, işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarının tespitinde ve Kuruma yeterli işçilik bildirmiş olup olmadığının araştırılmasında dikkate alınacak asgari işçilik oranlarının saptanması ve asgari işçilik oranlarına vaki itirazların incelenerek karara bağlanması amacıyla Kurum bünyesinde; Kurum teknik elemanlarından beş kişi, Yönetim Kurulunda temsil edilen işçi ve işveren konfederasyonlarınca görevlendirilecek iki teknik eleman olmak üzere toplam yedi kişiden oluşan Asgari İşçilik Tespit Komisyonu kurulmuştur. Kurum Yönetim Kurulu kararı ile birden çok Asgari İşçilik Tespit Komisyonu kurulabilir. Asgari İşçilik Tespit Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile işçi ve işveren konfederasyonlarınca görevlendirilecek teknik elemanlara, komisyona katılan Kurum teknik elemanlarının yararlandığı tutarda ek ödeme yapılmasıyla ilgili hususlar yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 22.01.2004 - 5073 s. Y.m.10) Bu maddenin birinci fıkrası uyarınca verilmesi gereken belgenin, internet, elektronik ve benzeri ortamda Kuruma gönderilmesinde; işyerinin ve belgenin niteliği, çalıştırılan sigortalı sayısı, illerin gelişmişlik durumu ile bilişim ve teknoloji alanındaki gelişmeler gibi hususları dikkate alarak, işverenleri zorunlu tutmaya Kurum Yönetim Kurulu yetkilidir.

(Ek fıkra: 22.01.2004 - 5073 s. Y.m.10) Bu şekilde belirlenen işverenlerin yukarıda belirtilen yükümlülüğü, bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen sürede yerine getirmemeleri halinde, bu Kanununun 140 ıncı maddesinin (c) fıkrasına göre işlem yapılır.

PRİMLERİN ÖDENMESİ

MADDE 80 - (Değişik: 01.12.1993 - 3917 s. Y. m.1) İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendisine ait prim tutarlarını da bu miktara ekleyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur.

(Ek fıkra: 09.04.2003 - 4842 s. Y. m.32) Prim borçlarının, katma değer vergisi iade alacağından mahsubu suretiyle de ödenmesi mümkündür. Bu takdirde katma değer vergisi iade hakkı sahibi; kendisinin, mal ya da hizmet satın aldığı veya iştirak ya da ortaklık ilişkisi içinde bulunduğu işverenlerin prim borçları için de mahsup talep edebilir. Kurumun bağlı olduğu Bakanlık, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ile bu uygulamadan faydalanacak işverenleri, işgal konusu, işletme türü ve işletme büyüklüğü itibarıyla belirlemeye ve lehine mahsup talebinde bulunulan işverenlerin prim borcu ödeme süresini otuz günü aşmamak üzere uzatmaya yetkilidir.

77 nci maddenin (a) fıkrası gereğince hakedilen ve fakat ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da yukarıdaki hüküm uygulanır.

Kuruma fiilen ödenmeyen prim tutarları Gelir ve Kurumlar Vergisi uygulamasında gider yazılamaz.

(Değişik fıkra: 22.02.2006 - 5458 s. Y. m.6) Kurumun, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, [6183 sayılı](#) Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 51 inci, 102 nci ve 106 nci maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır. Kurum, [6183 sayılı](#) Kanun'un uygulanmasında Maliye Bakanlığı, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. Şu kadar ki; Kurumun prim ve diğer alacaklarının

süresi içinde ve tam olarak ödenmemesi halinde, ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her ay için % 3 oranında gecikme cezası, ayrıca her ay için bulunan bu tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar, her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak bir önceki aya ait YTL cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi, bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanır. Ancak ödemenin yapıldığı ay için gecikme zammı günlük hesaplanır. Yapılacak takip sonunda tahsilinin imkansız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla olacağı anlaşılan 20 YTL'ye kadar (20 YTL dahil) Kurum alacakları, tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin Kurum Yönetim Kurulunca terkin edilebilir. Kurum Yönetim Kurulu, bu miktarı on katına kadar artırmaya, terkin yetkisinin tamamını veya bir kısmını yetki sınırlarını da belirterek Kurum Başkanına, Genel Müdürlere ve Sigorta İl/Sigorta Müdürlerine devretmeye yetkilidir. Bakanlar Kurulu ilk üç ay için uygulanan gecikme cezası oranını iki katına kadar artırmaya veya bu oranı % 1 oranına kadar indirmeye, yeniden kanuni oranına getirmeye ve uygulama tarihini belirlemeye yetkilidir.

Yetkilerin kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle tespit edilir.

Kurum alacaklarının tahsilinde 21.07.1953 tarih ve [6183 sayılı](#) Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir.

Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.

Dava ve icra takibi açılmış olsa bile, prim ve diğer alacakların ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur.

(Değişik fıkra: 29.09.1999 - KHK/578, m.1) Yangın, su baskını ve deprem gibi tabii afete uğrayan ve bunu belgeleyen işverenler ile isteğe bağlı sigorta ve topluluk sigortasına devam edenlerin hadisenin vukua geldiği tarihten itibaren üç ay içinde talepte bulunmaları halinde mevcut prim borçları ile afetin meydana geldiği tarihten itibaren tahakkuk edecek üç aylık prim borçları hadisenin vuku bulduğu tarihten itibaren bir yıla kadar ertelenebilir.

Prim borcunun ertelendiği bu sürede zamanaşımı işlemez ve ertelenen kısma gecikme zammı uygulanmaz.

Sigorta primlerini haklı sebepleri olmaksızın, birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen kamu kurum ve kuruluşlarının tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri mesul muhasip, sayman ile tüzelkişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri kuruma karşı, işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Bu Kanunun ek 24 üncü maddesinde belirtilen Kurum ve Kuruluşlar tarafından süresi içinde kuruma ödenmeyen sosyal yardım zamları için bu madde hükümleri uygulanır.

ÖDENMEYEN PRİMLER VE VERİLEN CEZALAR İÇİN KURUMCA DÜZENLENECEK BELGELER

MADDE 81 - (Değişik: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.6) Bu Kanuna göre alınacak sigorta primleri ve para cezalarının ödenmesi için Kurumca işverene yapılacak bildiri üzerine prim borçları ve para cezaları ödenmezse Kurumca düzenlenen prim borcunu ve para cezasını gösteren belgeler resmi dairelerin usulüne göre verdikleri belgeler hükmünde olup, icra ve iflas dairelerince bunların tabi oldukları hükümlere göre işlem yapılır.

PRİM BORÇLARINA HALEF OLMA

MADDE 82 - (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.13) Sigortalıların çalıştırıldığı işyeri devredilir veya intikal ederse, eski işverenin Kuruma

olan sigorta primi ile gecikme zammı ve faiz borçlarından, aynı zamanda yeni işveren de müteselsilen sorumludur.

Bu hükme aykırı sözleşmeler muteber değildir.

TEMİNATIN VE HAKEDİŞLERİN PRİM BORCUNA KARŞILIK TUTULMASI İLE YAPI KULLANMA İZİN BELGESİNİN VERİLMESİNDE BORCU YOKTUR BELGESİNİN ARANMASI (Değişik madde başlığı: 24.06.2004-5198 s. Y.m.12)

MADDE 83 - (Değişik: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.7) Genel ve katma bütçeli kuruluşlar, il ve belediyeler veya sermayesinin en az yarısı genel ve katma bütçeli kuruluşlar ile il ve belediyelere ait olan teşekkül ve müesseseler, kamu iktisadi kuruluşları ve bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştirakleri kanunla ve kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulan kurum ve kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşların ihale yolu ile yaptırılan her türlü işleri üzerine alanları ve bunların adreslerini Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

Sigorta primlerinin hakedişlerinden mahsubu yapılmak şartıyla alıkonularak ödenmesi esastır. Ödemenin ve teminatın geri verilmesine ait işlemlerin usul ve esasları Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

(Ek fıkra: 24.06.2004-5198 s. Y.m.12) Valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer merciler tarafından, yapı kullanma izin belgesi verilmeden önce ilgililerden bu bina inşaatı işyerlerinden dolayı Kuruma borçlarının bulunmadığına dair Kurumca düzenlenmiş bir belgenin istenmesi zorunludur.

YERSİZ OLARAK ALINAN PRİMLERİN GERİ VERİLMESİ

MADDE 84 - Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden on yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geri verilir.

İşverenlere geri verilecek primler için Kurumca kanuni faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takibeden aybaşından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır.

(1) Primleri geri verilenlere, primleri iptal edilen çalışmalarını dolayısıyla, Kurumca iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, Analık, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

-----
(1) - Geç. m.3 : Primleri Mahkeme kararı ile geri verilenler.

BÖLÜM - IX İSTEĞE BAĞLI SİGORTA

ŞARTLAR

MADDE 85 - (Değişik: 09.04.2003 - 4842 s. Y. m.33) Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına isteğe bağlı olarak devam edilebilmesi için;

A - a) En az 1080 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak,

b) Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna zorunlu ya da isteğe bağlı sigortalı olmamak ve buralardan kendi sigortalılığından dolayı aylık bağlanmamış olmak,

c) İsteğe bağlı olarak her ay kesintisiz otuz gün üzerinden malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemek,

d) Örneği Kurumca hazırlanacak isteğe bağlı sigorta talep dilekçesiyle Kuruma müracaatta bulunmak,

Şarttır.

B - İsteğe bağlı sigortalılık, müracaatın Kurumca alındığı tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar. Şu kadar ki, isteğe bağlı sigortanın başladığı tarihte, sosyal güvenlik kuruluşları ile ilgileri kesilmediği tespit edilenlerin isteğe bağlı sigortalılıkları başladığı tarih itibariyle iptal edilerek, ödedikleri primler faiz uygulanmaksızın ilgililere iade edilir.

(1)C - a) İsteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler, ödeyecekleri sigorta primlerini bu Kanununun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak şartıyla kendileri belirlerler. İsteğe bağlı sigorta primi oranı "% 25" olarak uygulanır.

-----
(1) - (24.06.2004-5198 s. Y.m.13) ile, (a) alt bendinde yer alan "% 30" ibaresi "% 25" olarak değiştirilmiştir.
-----

b) İsteğe bağlı sigorta primlerinin, en geç ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar ödenmesi zorunludur. Ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar ödenmeyen primler için, bu tarihten başlanarak 80 inci madde hükmüne göre gecikme zammı uygulanır .

D - İsteğe bağlı sigortalılık;

a) Sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmaya başlayanların, çalışmaya başladıkları günden,

b) İsteğe bağlı sigortalılığını sona erdirme talebinde bulunanların, buna ait dilekçelerinin Kurumca alındığı tarihten önceki primi ödenmiş son ayın bitiminden,

c) İsteğe bağlı sigorta primini art arda üç ay ödemeyenlerin primi ödenmiş son ayın bitiminden,

d) Tahsis talebinde bulunanların, aylığa hak kazanmış veya toptan ödeme yapılmış olmak koşulu ile tahsis talep tarihinden,

e) Ölen sigortalının ölüm tarihinden,

İtibaren sona erer.

E - (Değişik bent: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.39) Bu maddenin (A) bendinin (a) alt bendinde belirtilen koşullar sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerin yurt dışındaki iş yerlerinde çalışmak üzere giden Türk işçileri için aranmaz. Bu maddenin (D) bendinin (a), (b) ve (c) alt bentlerine göre isteğe bağlı sigortalılığı sona eren sigortalının, yeniden isteğe bağlı sigortaya devam edebilmesi için tekrar yazılı müracaatta bulunması şarttır.

TOPLULUK SİGORTASI

MADDE 86 - Kurum, 2 nci ve 3 üncü maddelere göre sigortalı durumunda bulunamayanların, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca onanacak genel şartlarla (iş kazalarıyla meslek hastalıkları), (hastalık), (analık), (Malullük, yaşlılık ve ölüm) sigortalarından birine, birkaçına veya hepsine toplu olarak tabi tutulmaları için, işverenlerle veya dernek, birlik, sendika ve başka teşekküllerle sözleşmeler yapabilir.

(1)(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.40) Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olanların malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt ve üst sınırı

arasında olmak şartıyla kendilerinin belirleyeceği miktarın "% 25" idir. Ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar ödenmeyen primler için bu tarihten başlanarak 80 inci madde hükmüne göre gecikme zammı uygulanır.

-----
(1) - (24.06.2004-5198 s. Y.m.13) ile, fıkroda yer alan "% 30" ibaresi "% 25" olarak değiştirilmiştir.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.40) Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerin yurt dışındaki iş yerlerinde çalışmak üzere giden Türk işçilerine istekleri halinde 85 inci madde hükümleri uygulanır.

BÖLÜM - X ORTAK HÜKÜMLER

ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN ARACILIĞI

MADDE 87 - Sigortalılar üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bununla sözleşme yapmış olsalar bile, bu Kanunun işverene yüklediği ödevlerden dolayı, aracı olan üçüncü kişi ile birlikte asıl işveren de sorumludur.

Bir işte veya bir işin bölüm veya eklentilerinde iş verenden iş alan ve kendi adına sigortalı çalıştıran üçüncü kişiye aracı denir.

ÖDENEK VE GELİRLERE ESAS TUTULACAK GÜNLÜK KAZANÇ

MADDE 88 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödenek ve gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, iş kazasının veya doğumun olduğu, yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyla iş göremezliğin başladığı tarihten önceki üç takvim ayı içinde, bu Kanunun uygulandığı bir veya birkaç işte 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançları toplamının 90 da biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç takvim ayı içinde bazı iş günlerinde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış olan sigortalının ödenek ve gelire esas olan kazancı, o üç aylık devre içinde 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre elde ettiği kazanç toplamının 77 nci maddenin (a) fıkrasına göre ücret aldığı gün sayısına bölünmek suretiyle hesaplanır.

77 nci maddenin (c) fıkrasına göre yapılan ödemelerden, ödenek ve gelirin hesabına esas tutulan üç aylık dönemden önceki aylara ilişkin olanlar, günlük kazancın hesabında nazara alınmaz.

Günlük kazancın hesabında 77 nci maddenin (b) fıkrasında belirtilen ödemeler de nazara alınmışsa, ödenek ve gelire esas alınan günlük kazancın tutarı, 77 nci maddenin (a) fıkrasında yazılı ücret toplamının 90'a veya ücret alınan gün sayısına bölünmesiyle hesaplanacak günlük kazançta bunun % 50'si oranında bir ekleme yapılarak bulunan miktardan çok olamaz.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç aylık dönem içinde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalının günlük kazancının tespitinde, iş kazasının veya doğumun olduğu yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyla iş görmezliğin başladığı tarihten önceki oniki takvim ayı içinde çalıştığı son üç aylık dönemde elde ettiği kazanç esas tutulur ve günlük kazanç yukarıki fıkralara göre hesaplanır.

12 aylık dönemde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalı işe girdiği takvim ayı içinde iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla iş görmezliğe uğrarsa, günlük kazancı iş göremezliğinin başladığı tarih ile işe girdiği tarih arasındaki sürede elde ettiği kazanç toplamı, ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır. İşe girdiği gün iş kazasına uğrayan sigortalının da taraflarca kararlaştırılmış olan günlük ücreti günlük kazanç sayılır.

Sigortalı olarak çalışmaya ilk defa başlayanlar hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.

Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı gün iş kazasına uğrayan ve parça başına veya yapılan iş miktarına göre ücret alan sigortalının günlük kazancının hesabında aynı veya benzeri bir işte çalışan benzeri bir sigortalının günlük kazancı esas tutulur.

Günlük kazancının hesabına esas tutulan dönem içinde aynı zamanda birden çok işte çalışan sigortalının ödenek ve gelire esas tutulacak günlük kazancının tespitinde, bu işler dolayısıyla elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar ayrı ayrı nazara alınır ve günlük kazanç yukarıki esaslar dairesinde hesaplanır.

Meslek hastalığı, sigortalının sigortalı olarak çalıştığı son işinden ayrıldığı tarihten bir yıl geçtikten sonra meydana çıkmış ise, günlük kazancı, bu son işinden ayrıldığı tarih esas alınarak yukarıki fıkralara göre hesaplanır.

İş kazalariyle meslek hastalıkları sigortasından bağlanacak gelirlere esas tutulacak yıllık kazanç, yukarıki hükümlere göre hesaplanacak günlük kazancın 360 katıdır.

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİNİN HESAPLANMASI

MADDE 89 - (Değişik 1, 2, 3. Fıkralar: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.9) İş kazası, meslek hastalığı veya hastalık halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, sigortalının sağlık tesislerine yatırılmak yahut bakımı Kurumca sağlanarak kaplıca veya içmelere gönderilmek yoluyla tedavi ettirildiği takdirde 78 ve 88 inci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının yarısı ayakta tedavi ettirildiğinde ise üçte ikisidir.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan sigortalı aynı arıza veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilir ve yazılı istekte bulunursa, sürekli iş göremezlik gelirine esas tutulan kazançta göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile üç aylık sürekli iş göremezlik gelirinin doksanda biri arasındaki fark, kendisine her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

Geçici iş göremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra Kurumca verilir.

Kurumdan doğrudan doğruya alınmasında güçlük bulunursa, bu ödenek, Kurumun talimatı uyarınca, işveren tarafından Kurum hesabına sigortalıya verilir. Kurum, bu Kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine dayanarak işverene öder.

Sigortalı kadının analığında verilecek günlük ödenek kazancının üçte ikisidir.

MUAYENE İÇİN VERİLECEK BELGE

MADDE 90 - (Değişik: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.5) İşveren iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde, sigortalının kazancını ve prim ödeme gün sayılarını göstermek üzere, örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi düzenleyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

İşveren, 35 ve 40 inci maddelerde öngörülen 120 günlük prim şartını yerine getirmiş olan sigortalının karısı ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları ile sigortalı kadının geçindirmekle yükümlü olduğu kocası ve çocuklarının, hastalıkları halinde, sağlık yardımlarından yararlandırılmalarını sağlamak ve altı ay için geçerli olmak üzere prim ödeme gün sayılarını gösterir örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi, talebi halinde, düzenleyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı belgelerdeki bilginin eksik veya yanlış olması

sebebiyle, sözü edilen fıkralarda belirtilen kimseler için Kurumca yersiz olarak yapılan her türlü masraflar işverene ödetilir.

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEKLERİNİN BİRLEŞMESİ

MADDE 91 - Bir sigortalıda, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinden birkaçı birleşirse, sigortalıya, iş kazalariyle meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalarından hak kazandığı geçici iş göremezlik ödeneklerinden en yükseği verilir.

GELİR VE AYLIKLARIN BİRLEŞMESİ

MADDE 92 - Hem malullük hem de yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, bu aylıklardan yüksek olanı, aylıklar eşitse yalnız yaşlılık aylığı bağlanır.

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile iş kazalariyle meslek hastalıkları sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık ve gelirlerden yüksek olanın tümü, eksik olanın da yarısı bağlanır. Bu aylık ve gelirler eşitse, iş kazalariyle meslek hastalıkları sigortasından bağlanan gelirin tümü, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan aylığın da yarısı verilir. Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanmadan önce iş kazalariyle meslek hastalıkları sigortasından bağlanan ve sermayeye çevrilen gelirler ile yaşlılık sigortasından yapılacak toptan ödemelerde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Malullük sigortasından aylık bağlanmasına ve yaşlılık sigortasından toptan ödeme yapılmasına hak kazanan sigortalıya yalnız aylık verilir.

ANA VE BABALARINDAN GELİR VEYA AYLIĞA HAK KAZANAN ÇOCUKLAR

MADDE 93 - (Değişik fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.41) Sigortalı olan ana ve babalarının ölümlerinde her ikisinden de gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanan çocuklara, ana veya babadan bağlanan gelir ve aylıklardan, önce bu Kanunun 92 nci maddesi dikkate alınarak yüksek olanın tümü, eksik olanın da yarısı bağlanır.

Ancak, 71 inci madde gereğince yapılacak toptan ödemelerde yukarıki fıkra hükmü uygulanmaz.

LİRA KESİRLERİ

MADDE 94 - Bu Kanuna göre sigortalıya veya hak sahibi kimselerin her birine bağlanacak gelir veya aylığın aylık tutarındaki lira kesirleri liraya çıkarılır.

DEĞİŞEN GELİR VE AYLIKLARIN BAŞLANGICI

MADDE 95 - (Değişik: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.42) Bu Kanuna göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kimselerin durumlarında kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık miktarının değiştirilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, gelir veya aylık miktarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ödeme dönemi başından başlanarak yeni duruma göre değiştirilir. Bu Kanunun 25, 57 ve 101 inci maddeleri hükümleri saklıdır.

AYLIKLARIN ALT SINIRI

MADDE 96 - (Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.14; Değişik birinci fıkra: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.13) Bu Kanuna göre bağlanacak aylıklar, 78 inci maddeye göre tespit edilen prime esas günlük kazanç alt sınırının aylık tutarının % 35'inden az olamaz.

Sosyal Sigortalar Kurumuna devrolunan sandıklardan [991 sayılı](#) Kanunun geçici 2 nci maddesine göre bağlanmış emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylıkları ile mezkur Kanunun geçici 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasına göre Kurumca bağlanacak aylıklarla dul ve yetim aylıkları (aylık alan tek kişi de olsa) toplamı, yukarıdaki fıkraya göre bulunacak alt sınırdan aşağı olamaz.

Hak sahibi kimselerin gelir ve aylıkları; hak sahibi bir kişi ise bu maddenin 1 inci fıkrasına göre hesaplanan alt sınır aylığının % 80'inden, hak sahibi iki kişi ise % 90'ından az olamaz. İşgöremezlik derecesi % 25 ve daha yukarı olanlara bu Kanununun 20 nci maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca bağlanacak sürekli kısmi işgöremezlik gelirinin aylık tutarı, bu Kanununun 78 inci maddesi uyarınca tespit olunacak günlük kazanç alt sınırınının 30 katınının % 70'inden az olamaz.

(Ek fıkra: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.10) Bu madde hükmü sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince bağlanan kısmi aylıklar için nazara alınmaz.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.43) Sigortalı veya hak sahibine bu Kanun hükümlerine göre bağlanan gelir veya aylıklardan, ilk hak edilen gelir veya aylık dışında sonradan bağlanacak gelir ve aylıklar için yukarıdaki fıkralardaki hükümler uygulanmaz. Aynı anda birden fazla gelir veya aylık hak edilirse, yüksek olanı ilk hak edilen gelir veya aylık olarak esas alınır.

GELİR VE ÖDENEKLERİN GÜNLÜK KAZANCIN ALT SINIRINA GÖRE ARTIRILMASI
MADDE 97 - (25.08.1999 - 4447 s. Y. m.62 ile yür. kld.)

GELİR VE AYLIKLARIN ÖDENMESİ

MADDE 98 - (Değişik: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.4) Sigortalıya veya hak sahibi olan kimselere bağlanan gelir veya aylıkların her ay veya üç ayda bir peşin olarak verilmesi ile gelir ve aylıkların ödeme tarihlerini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Peşin verilen gelir ve aylıklar, durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

ZAMANAŞIMI VE HAKKIN DÜŞMESİ

MADDE 99 - (Değişik: 29.04.1986 - 3279 s. Y. m.5) Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve ölüm sigortalarından hak kazanılan gelir ve aylıklar, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmezse zamanaşımına uğrar. Bu durumda olanların gelir ve aylıkları, yazılı istek tarihini takip eden aybaşından itibaren başlar.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından kazanılan diğer haklar ile hastalık ve analık sigortalarından doğan haklar ise, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmezse düşer.

Geçici iş göremezlik ödeneğini veya herhangi bir döneme ilişkin gelir veya aylığını beş yıl içinde almayanların, söz konusu ödenek, gelir veya aylıkları ödenmez.

AVANS

MADDE 100 - (Değişik: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.11) Kurumca, gelir, aylık veya toptan ödeme işlemlerine başlanmış bulunan ve gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalı veya hak sahiplerine; işlemlerin gecikmesi halinde gecikmenin her ayı için asgari aylık veya gelirden az olmamak veya yapılacak toptan ödemenin % 75'ini geçmemek üzere ilerideki alacaklarından kesilmek üzere avans ödenir.

ÇOCUKLARIN KONTROL MUAYENELERİ

MADDE 101 - (Değişik: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.5) Bu Kanun'a göre gelir veya aylık bağlanan, çalışamayacak durumda malul çocuklar ile malullük veya yaşlılık aylığı bağlanan sigortalınının çalışamayacak durumda malul çocukları, Kurum'ca kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

Bağlanmış bulunan gelir ve aylıklar, kontrol muayenesi sonunda tespit edilecek malullük durumuna göre gerekirse rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak eksiltilir veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesi, Kurumun yazılı

bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırılmazsa, çocukların çalışamayacak durumda malul sayılmaları sebebiyle bağlanmış veya artırılmış bulunan gelir ve aylıklar kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak eksiltilir veya kesilir.

Şu kadar ki, kontrol muayenesi Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlanarak üç ay içinde yaptırılır ve malullük durumunun devam ettiği tespit olunursa eksiltilen veya kesilen gelir veya aylıklar eksiltildiği veya kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesi Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptırılır ve malullük durumunun devam ettiği tespit olunursa, eksiltilen veya kesilen gelir veya aylıklar rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

YOL PARASI VE ZARURİ MASRAFLAR

MADDE 102 - (Değişik: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.12) Bu Kanun gereğince sigortalılar ile bunların hak sahibi kimseleri ve 35,36,40 ve 42 nci maddelerde sözü edilenler;

- a) Muayene ve tedavi,
- b) Protez araç ve gereçleri ile ortopedik cihazların sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
- c) Analık,
- d) Sürekli iş göremezlik veya malullük durumlarının tespiti,
- e) Erken yaşlanma halinin tespiti,
- f) Sağlık durumlarının tespiti,
- g) Raporların Kurumca yeterli görülmemesi, yeniden muayene,
- h) Kontrol muayenesi,

Dolayısıyla Kurumca bir yerden başka bir yere gönderilirlerse, bunların ve sağlık durumları sebebiyle başkaları ile birlikte gitmelerinin gerektiği hekim raporu ile belgelenenler ile 15 yaşına kadar (15 yaş dahil) çocuklar ile birlikte gidecek kimselerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları, Kurumca hazırlanacak bir yönetmeliğe göre ödenir.

İlgililerin istekleri veya itirazları üzerine Kurumca muayeneye gönderilenlerden, sadece isteklerinin doğru olduğu anlaşılanların gerektiğinde bunlarla beraber gidenlerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları verilir.

Yukarıda belirtilen durumlarda gerek buldukları gerek gönderildikleri yerlerde yapılan muayene ve müşahadeler için ilgililerden Kurumca masraf alınmaz.

CENAZE MASRAFI KARŞILIĞI

MADDE 103 - İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı ile sigortalı olarak çalışmakta veya malullük yahut yaşlılık aylığı almakta iken veyahut sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldığı tarihten bir yıl geçmeden ölen sigortalının ailesine, Bakanlar Kurulunca tespit edilecek tarife üzerinden, cenaze masrafı karşılığı ödenir.

Cenaze gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılırsa, masrafların belgelere dayanan ve Bakanlar Kurulunca tespit edilen tarifedeki miktarı geçmeyen kısmı bunlara ödenir. Şu kadar ki, yapılan masraflar bu miktardan az olursa artanı sigortalının ailesine verilir.

Cenaze masrafı, ölüm, iş kazasından veya meslek hastalığından ileri gelmişse bu sigorta kolu hesabından, başka sebepten ileri gelmişse Ölüm Sigortası hesabından karşılanır.

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARINDA NAZARA ALINMAYAN SÜRELER

MADDE 104 - A) Herhangi bir sebeple silah altına alınan sigortalının askerlikte geçen hizmet süresi,

B) Hükümlülükle sonuçlanmayan tutuklukta geçen süre,

C) İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık veya analık sigortalarından geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalının iş göremediği süre,

D) (Ek bent: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.44) Sigortalının greve iştirak etmesi veya işverenin lokavt yapması hallerinde geçen süre,

(Değişik fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.44) Bu Kanunun 32, 35, 37, 48, 49 ve 51 inci maddelerinde belirtilen çalışma sürelerine girmediği gibi, iş göremezliğin başladığı veya hastalığın anlaşıldığı yahut doğumun olduğu tarihten önceki bir yılın ve onbeş ayın hesabında da nazara alınmaz.

UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARINDA NAZARA ALINMAYAN SÜRELER

MADDE 105 - Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında, malullük veya yaşlılık aylıkları kesilmiş bulunan sigortalıların kendilerine veya ölümlerinde hak sahibi kimselerine aylık bağlanması gerekirse, malullük ve yaşlılık aylığı ödenen süreler, ortalama yıllık kazanç ve prim ödeme gün sayısının hesabında nazara alınmaz.

SİGORTALININ GEÇİNDİRMEKLE YÜKÜMLÜ OLDUĞU KİMSELER

MADDE 106 - Bu Kanunun uygulanmasında, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler :

a) (Değişik bent: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.45) Diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmayan ya da gelir veya aylık almayan eşi,

b) (Değişik: 29.04.1986 - 3279 s. Y. m.6) 18 yaşını veya ortaöğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yükseköğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldurmamış veya 18 yaşını doldurmuş olup da çalışamayacak durumda malul erkek çocukları ile yaşları ne olursa olsun evli bulunmayan ve sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmayan veya bunlardan aylık yahut gelir almayan kız çocukları.

c) Geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasıdır.

Geçici iş göremezlik ödeneği verilmesine hak kazanılan tarihten önce, sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş, yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklar da (b) fıkrası kapsamına girerler.

SİGORTALILIK NİTELİĞİNİN NE ZAMAN YİTİRİLMİŞ SAYILACAĞI

MADDE 107 - (Değişik: 23.10.1969 - 1186 s. Y. m.18) 2 nci maddede belirtilen sigortalılardan hastalık ve analık sigortalarının uygulanmasında ödenen primin ilişkin olduğu günü takip eden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

Ancak, sigortalının ücretsiz izinli olması, greve iştirak etmesi veya işverenin lokavt yapması hallerinde sigortalılık niteliği bu sürelerin sona ermesini takip eden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

SİGORTALILIK SÜRESİ

(1)MADDE 108 - Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarının uygulanmasında nazara alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı, sigortalının, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu Kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihtir.

Tahsis işlerinde nazara alınan sigortalılık süreleri, bu sürenin başlangıç

tarihi ile, sigortalının tahsis yapılması için yazılı istekte bulunduğu tarih, tahsis için istekte bulunmuş olmayan sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süredir.

-----
(1) - bkz. Ek m.5, 6, 30.

RAPORLAR

MADDE 109 - Bu Kanunun uygulanmasında :

A) Sigortalıların sürekli iş göremezlik, malullük ve erken yaşlanma hallerinin,

B) Hak sahibi kimselerin malullük durumlarının,

Tesbitinde, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurullarınca verilecek raporlarda belirtilen hastalık ve arızalar esas tutulur.

Raporları yeter görülmeyen ilgililer Kurumca yeniden muayene ettirilebilirler.

İlgililerin durumlarının tespitinde son muayene raporu esas tutulur.

Yukarıda belirtilen raporlar üzerine, Kurumca verilen karara ilgililer tarafından itiraz edilirse, durum Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

SİGORTALININ KASTI VE SUÇ SAYILIR HAREKETİ

Madde 110 - (Değişik: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.46) Kasdi bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ve sürekli iş göremezlik geliri verilmez. Sigortalıya yalnız gerekli sağlık yardımları yapılır.

Suç sayılır bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya verilecek geçici iş göremezlik ödeneği ve sürekli iş göremezlik geliri, suça esas kusur derecesinin yarısına kadar indirilerek ödenebilir.

SİGORTALININ BAĞIŞLANMAZ KUSURU

MADDE 111 - Bağışlanmaz kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya verilecek geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri, bu kusurun derecesine göre, Kurumca yarısına kadar eksiltilebilir.

Tehlikeli olduğu veya hastalığa sebep olacağı bilinen yahut yetkili kimseler tarafından verilen emirlere aykırı olan veyahut açıkça izne dayanmadığı gibi hiçbir gereği veya yararı bulunmayan bir işçi elinde olarak sigortalının yapması veya yapılması gerekli bir hareketi savsaması kusurun bağışlanmazlığına esas tutulur.

BÖLÜM - XI ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

EMEKLİ SANDIKLARI KANUNLARINA TABİ OLANLAR

MADDE 112 - Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı Kanununa tabi kimseler hakkında bu Kanunun analık sigortası hükümleri sözü geçen sandık tarafından uygulanır.

Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ve Devlet Demiryolları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile ilgili bulunanlara iş kazası, meslek hastalığı ve analık hallerinde ilgili teşekküllerce yapılacak yardımlar bu Kanunla belirtilen haklardan ve ödemelerden aşağı olamaz.

MADEN İŞÇİLERİ

MADDE 113 - Maden işçilerinin iş kazası ve meslek hastalığı hallerinde gerek bakımları, gerekse kendilerine veya bunların hak sahibi kimselerine verilecek ödenekler hakkında 10/9/1337 tarihli ve 151 sayılı Kanun hükümleri yerine bu Kanun uygulanır.

151 VE 1593 SAYILI KANUNLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

MADDE 114 - Bu Kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümlerinin uygulandığı yerlerde çalışan ve hastalanan sigortalıların tedavileri hakkında, 151 sayılı Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanununun 6 ncı ve 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nun 180 inci maddeleri hükümleri uygulanmaz.

Ancak, 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nun 180 inci maddesinin, hastalanan işçilerin tedavileri ile ilgili hükümleri dışında kalan ve işçilerin sıhhi durumlarının denetlenmesinin sağlanmasına, işyerlerinde hekim çalıştırılmasına, hasta odası ve ilk yardım araçları bulundurulmasına ve diğer hususlara ilişkin hükümleri saklıdır. Bu maksatla çalıştırılan hekim, Kurumun yapmakla yükümlü olduğu muayene, tedavi ve ilk yardım hizmetlerinde Kurumca kullanıldığı takdirde buna ait ücretler ve harcanan ilk yardım malzemesi bedelleri Kurumca ödenir.

SAVCILIKTAN BİLGİ İSTENMESİ

MADDE 115 - Kurum, bu Kanunda belirtilen sigorta olayları dolayısıyla yapılan soruşturmaların sonucu hakkında Cumhuriyet Savcılıklarından bilgi isteyebilir.

BİLDİRİ VE İTİRAZ

MADDE 116 - Kurum, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesap ve tespit ederek en geç üç ay içinde ilgililere yazı ile bildirir.

Sigortalı ve hak sahibi kimseleri, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurumun kararına itiraz edebilirler

İtiraz kararın uygulanmasını durdurmaz.

HEKİMLERİN VE SAĞLIK TESİSLERİNİN SİGORTALILARA DUYURULMASI

MADDE 117 - Kurum, sigortalılar ile eş ve çocuklarının muayene ve tedavi için başvuracakları sağlık tesisleri ile hekim ve ebelerin isim ve adreslerini işverenlere bildirir, İşverenler de bunları sigortalılara duyururlar.

Hastalananlar, muayene ve tedavileri için, isim ve adresleri duyurulan hekimlerden birini seçmekte serbesttirler.

Üçüncü fıkra: (24.06.2004-5198 s. Y.m.14) ile yür. kld.

Sigortalı, sağlık durumu bir sağlık tesisine yatırılmasını veya Umumi Hıfzısıhha Kanununa göre bir sağlık müessesesinde tecridini gerektirirse, sağlık müessesesine yatırılır.

TEDAVİNİN NASIL YAPILACAĞI

MADDE 118 - (Değişik madde başlığı ve madde: 24.06.2004-5198 s. Y.m.15) Hastalık ve analık yardımlarından yararlanacak olanlar Kurumca tespit edilecek belgelerle Kurumca bildirilen sağlık müesseselerine veya hekimlere başvurarak muayene ve tedavi olurlar.

HESAP KARTLARI İÇİN YAPILACAK İTİRAZ

MADDE 119 - Sigortalı hesap kartları ve muhteviyatı hakkında Kuruma yapılacak itirazların yazı ile bildirilmesi gerekir.

Bu hesap kartları ve muhteviyatına :

A) İşveren tarafından düzenlenerek verilmesi gereken hallerde, çalışılan takvim yılından,

B) Kurumca düzenlenerek verilmesi halinde, sigortalılarca alındığı tarihten,

Üç yıl geçtikten sonra yapılacak itirazlar dinlenmez.

YAŞ

MADDE 120 - İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasının uygulanmasında, hak sahiplerine bağlanacak gelirlerle sigortalılara ödenecek sermayelerin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara veya bu Kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının da nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

(Ek fıkra: 24.06.2004-5198 s. Y.m.16) İş kazalarıyla meslek hastalıkları, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından gelir ve aylık tahsisleri ile sermaye değerinin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporuyla ilk defa tespit edildiği veya sigortalıların yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara veya 506 sayılı Kanun ile diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonraki yaş tashihleri dikkate alınmaz.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmayanlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olup da günü yazılı olmayanlar o ayın 1'inde doğmuş sayılır.

SİGORTA YARDIMLARININ HACZEDİLEMEYECEĞİ,
YANLIŞ VE YERSİZ ÖOEMELERİN TAHSİLİ

(Değişik başlık: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.47)

MADDE 121 - Bu Kanun gereğince bağlanacak gelir veya aylıklar ve sağlanacak yardımlar, nafaka borçları (Ek ibare: 24.06.2004-5198 s. Y.m.17) "ve bu Kanunun 80 inci maddesine göre takip ve tahsili gereken alacaklar" dışında, haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.47) Ancak, yanlışı ve yersiz ödendiği anlaşılan her türlü gelir, aylık ve sigorta yardımları 84 üncü maddenin son fıkrası saklı kalmak kaydıyla, ilgililerin sonraki her çeşit istihkaklarından kesilmek suretiyle geri alınır. Kurumun genel hükümlere göre takip hakkı saklıdır.

(Ek fıkra: 02.07.2005-5386 s. Y. m.1) Ölüm geliri ve aylıklarından yapılan yersiz ödeme tutarları, yersiz ödenmiş olan gelir ve aylıkların kesilmesi nedeniyle aynı dosyadan gelir ve aylık ödemesi yapılan diğer hak sahiplerine Kurumca yapılması gereken gelir ve aylık ödeme tutarları nazara alınmak suretiyle tespit edilecek Kurum zararı esas alınarak tahsil edilir. Ancak, diğer hak sahiplerinden itirazda bulunanların hisseleri bu fıkra uygulamasında hariç tutulur.

İŞE ALIŞTIRMA

MADDE 122 - Sürekli iş göremezlik geliri veya malullük aylığı almakta olan sigortalılardan çalışma gücünün artırılabilceği umulanlar, Kurumca, kendi mesleklerinde veya yeni bir meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere işe alıştırılmaya tabi tutulabilirler.

Kurumun bu husustaki yazılı bildirisine rağmen işe alıştırılmaktan kaçınan sigortalıların sürekli iş göremezlik geliri veya malullük aylığının yarısı, bildiride belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak, alıştırma işine başlayıncaya kadar kesilir.

SAĞLIK TESİSİ KURMA VE SÖZLEŞME YAPMA YETKİSİ

MADDE 123 - (Değişik: 07.02.1972 - 1517 s. Y. m.1) Kurum, bu Kanunla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için, hastane, sanatoryum, prevantoryum, yataklı ve yataksız dispanser, sağlık istasyonu, eczane ve benzeri müesseseler işletebileceği gibi gerekli gördüğü yerlerde hastane, eczane, hekim, eczacı ve ebelerle ve diğer gerçek veya tüzel kişilerle sözleşmeler yapmaya da yetkilidir.

Kurum, lüzum gördüğü takdirde her çeşit yataklı ve yataksız sağlık tesislerinde eczane kurup işletebilir.

Kurum, bu Kanunla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için, ecza dolabı açabilir.

Sosyal Sigortalar Kurumu ilaç fabrikaları da kurabilir.

Kurum ayrıca lüzum gördüğü hallerde ve yerlerde serbest eczanelerden biri veya birkaçı ile anlaşma yapabilir.

Kurum eczanelerinden, Kurumca yapılacak sağlık yardımlarından faydalanacak olanlarla Kurum mensuplarından başkasına ilaç ve tıbbi malzeme verilemez. Ancak, serbest eczane bulunmayan yerlerde veya serbest eczanelerde bulunmayan hayat kurtarıcı ilaç ve tıbbi malzeme, bedeli karşılığında verilebilir.

(7 ve 10. Fıkralar : 29.6.1978 - 2167 s. Y. m.14 ile yür. kld.)

(Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.9) Kurum hekimleri tarafından yazılacak ilaç ve tıbbi malzemenin listesi, Kurumca hazırlanacak bir yönetmelikle saptanacak esaslara göre, gerekli görüldükçe Kurumda görevli hekimler ve eczacılardan oluşturulacak bir komisyon marifetiyle düzenlenir.

Bu liste Kurum Müdürler Kurulunun onayını müteakip Kurumca ilan edilir.

Komisyon gerekli gördüğü hallerde dışardan uzman kimselerin görüşlerini de alabilir.

KORUYUCU TEDBİRLER ALINMASI

MADDE 124 - Kurum, sigortalıları, sağlık durumlarını kontrol amacıyla, istediği zaman sağlık muayenesine tabi tutulabileceği gibi, koruyucu hekimlik bakımından gerekli her türlü koruyucu tedbirleri de alabilir.

KURUM HEKİMLERİNİN RAPORLARI

MADDE 125 - Kurum hekimlerince sosyal sigorta işlemleri için düzenlenen raporlar işyeri hekimi tarafından verilen raporlar yerine geçer.

RESİM, HARÇ VE DAMGA VERGİSİ MUAFLIĞI

MADDE 126 - Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken her türlü evrak ve belgeler ve bunların suretlerinden hiçbir resim, harç ve Damga Vergisi alınmaz.

ÜCRETLERDEN KESİNTİ YAPILMAYACAĞI

MADDE 127 - İşveren, sosyal sigortalar için kendisine düşen yükümlerden vesair masraflardan dolayı sigortalıların ücretlerinden indirme yapamaz.

YARDIMLAŞMA SANDIKLARI

MADDE 128 - Sigortalı çalıştırılan her türlü işlerde ve işyerlerinde herhangi ad altında kurulmuş veya kurulacak olan borç verme, emekli ve yardım

sandıkları ve benzerleri, faaliyetlerine ve kuruluş amaçlarına göre ilgililere menfaatler sağlamaya devam edebilir.

Bu sandıklara paraca yardımda bulunmak veya bunların yüklerini paylaşmak halleri, bu Kanun gereğince işverene düşen ödevlerin yerine getirilmesine engel olamaz.

SOSYAL SİGORTA YÜKSEK SAĞLIK KURULU

MADDE 129 - (Değişik: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.48) Bu Kanunda yazılı olan görevleri yerine getirmek üzere öncelikle Ankara'daki tıp fakülteleri tarafından seçilecek bir halk sağlığı, bir göğüs hastalıkları ve bir psikiyatri profesörü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca görevlendirilecek bir dahiliye uzmanı ile bir nöroşirurji uzmanı, Sağlık Bakanlığınca görevlendirilecek bir kalp damar cerrahisi uzmanı ile bir göğüs hastalıkları uzmanı, Sosyal Sigortalar Kurumunca görevlendirilecek maluliyet işlemlerinde deneyimli bir hekim ile bir ortopedi uzmanı, en fazla üyeye sahip işveren kuruluşu tarafından seçilecek bir kardiyoloji uzmanı ve en fazla üyeye sahip işçi kuruluşu tarafından seçilecek bir nöroloji uzmanından teşekkül eden Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu kurulur. Ayrıca, Kurula üye sayısı kadar yedek üye seçilir.

Profesörlükte kıdemli olan hekim Kurula başkanlık eder. Bu Kurulda görevlendirilecek olan hekimlerin hizmet süreleri üç yıl olup, yeniden görevlendirilebilirler. Bir takvim yılı içerisinde birbirini izleyen beş veya toplam on toplantıya mazeretsiz olarak katılmayanların görevleri kendiliğinden sona erer. Görevi sona eren hekimin yerine bir başka hekim, yerini aldığı hekimin görev süresini tamamlayacak şekilde aynı usulle görevlendirilir. Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna iştirak edenlere katıldıkları her toplantı günü için 4000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpılarak bulunacak miktar üzerinden toplantı ücreti ödenir. Kurulun çalışmaları ile ilgili her türlü giderleri Kurumca karşılanır. Kurul, gerek gördüğü hallerde dışarıdan uzman kimselerin görüşüne başvurabilir.

Kurul, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığınca yürütülen inceleme ve soruşturma kapsamında, Teftiş Kurulu Başkanlığının talebi üzerine, Sağlık Bakanlığı bünyesindeki Yüksek Sağlık Şurasının görev alanına giren konular hariç olmak kaydıyla, mesleki bilgi ve tecrübeye dayalı konularda bilirkişi sıfatıyla gerekli incelemeleri yaparak görüş bildirir.

Kurul, mahkemelerden intikal eden ve bilirkişi sıfatıyla rapor düzenlenmesi talep edilen dava dosyaları hakkında, bu Kanunun uygulanmasından kaynaklanan görevlerle sınırlı olmak kaydıyla gerekli incelemeleri yaparak görüş bildirir. Anılan mahkemeler, bahse konu dosyalar için Adalet Bakanlığınca belirlenen bilirkişi ücretini Kurul üyelerine iletilmek üzere Kurumun ilgili birimine gönderir.

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun görev, yetki, çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

TEFTİŞ, KONTROL VE DENETLEME YETKİSİ

MADDE 130 - (Değişik madde başlığı ve madde: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.14) Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

ikinci fıkra: (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.57) ile yür.kld.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.49) Sigorta müfettişlerince görevleri sırasında saptanan Kurum alacağını doğuran olay ve bu olaya ilişkin işlemler yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.49) Bu maddenin uygulamasında teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine sahip olanlar tarafından düzenlenen tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar muteberdir.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.49) İşverenler ve sigortalılar ile işle ilgili Kurum personeli, görevli sigorta müfettişleri tarafından bilgi vermek üzere çağrıldıkları zaman gelmek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermek ve vermek, görevlerini yapmak için her türlü kolaylığı sağlamak ve bu yoldaki isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmekle yükümlüdürler.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.49) Sigorta müfettişlerine bu görevleri yaparken, tüm kamu görevlileri gerekli kolaylığı gösterir ve yardımcı olurlar.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.49) Kurum, sigorta yoklama memurları vasıtasıyla iş yerlerinin mevcut durumları, faal olup olmadığı, sigortalı çalıştırılıp çalıştırılmadığı, çalıştırılıyorsa kimlerin, hangi sürede ve ücretle çalıştırıldıkları, prime esas kazanç ve prim ödeme gün sayılarıyla diğer bilgileri içeren ilgili belgelerin işyerlerinde asılı olup olmadığı ile bu hususların tutanağa kaydedilmesi, adres, mal varlığı ve sağlık yardımlarına müstahaklık ve kendilerine verilecek benzeri görevlerde inceleme, araştırma, tespit ve yoklama yaptırabilir.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.49) İhaleli işler ile özel bina inşaatı işyerleri işverenlerine, Kuruma prim borçlarının bulunmadığını gösteren ilişiksizlik belgesinin verilmesinde, 01.06.1989 tarihli ve [3568 sayılı](#) Kanun'a göre yetki verilmiş serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirler tarafından iş yeri kayıtlarının incelenmesi sonucunda Kuruma bildirildiği tespit edilen işçilik tutarlarının uygunluğu, Kurumun denetim yetkisi saklı kalmak kaydıyla, esas alınabilir. Şu kadar ki, usul ve esasları Kurumca belirlenmiş hesaplama yöntemine uygun olarak serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirce düzenlenen rapor ile Kuruma yeterli işçilik bildirilmediği anlaşılan iş yeri ve işverenlerinin tespit edilen fark işçilik tutarı üzerinden hesaplanacak prim ve gecikme zammı tutarının bu Kanununun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentleri uyarınca verilecek idari para cezaları ile birlikte ödemeleri kaydıyla ilişiksizlik belgesi verilebilir. Kurumca belirlenen usul ve esaslara aykırı hareket ederek, Kurum zararına sebebiyet verdiği anlaşılan meslek mensuplarının düzenlenen raporlar dikkate alınmaz ve bunların daha sonra düzenleyecekleri raporlar hiçbir zaman Kurumca işleme konulmaz. Gerçeğe aykırı rapor düzenleyen meslek mensupları hakkında Kurumun genel hükümlerine göre takip hakkı saklıdır. Bu fıkranın uygulanmasıyla ilgili esas ve usuller Kurumca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Kurum bu bildirimler üzerine gerekli yasal işlemi yapar. İlgililerin itiraz hakları saklıdır. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ

MADDE 131 - 5/1/1961 tarihli 228 sayılı Kanunda sözü geçen Maluliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanunu yerine bu Kanun hükümleri uygulanır.

BİLDİRİ

MADDE 132 - Bu Kanun gereğince yapılacak bildirimler hakkında [7201 sayılı](#) Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

ÖZEL SİGORTALAR

MADDE 133 - Özel sigortalara ilişkin kanunlardaki hükümler, sosyal sigortalar hakkında uygulanmaz.

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜM YERİ

MADDE 134 - Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uzlaşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür.

TÜZÜK VE YÖNETMELİK

(1)MADDE 135 -

A) :

a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı ;

b) Sigortalıların hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi hallerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacakları ;

c) İşe alıştırmanın ne yoldan ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nci maddenin uygulanma tarzı ;

d) Sigortalıların hangi hallerde erken yaşlanmış sayılacakları;

e) 129 uncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun, bu Kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları ;

f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların, işten ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıktığı takdirde o işten ileri gelmiş kabul edileceği;

(Değişik cümle: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.50) Kurumca hazırlanacak yönetmelikler ile

(2)B) :

a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve Sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri ;

b) Primler hesabına esas tutulacak kazançlar toplamının hangi usul ve esaslara göre Kurumca ölçümleneceği ve prim itiraz komisyonlarının teşekkül tarzı, çalışma usul ve esasları ile üyelerinin ücretleri;

c) Sigortalıların tescili, işverenler tarafından tutulacak kayıtlar ve işverenlerin uymaya mecbur buldukları usul ve esaslar ; isteğe bağlı sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri;

d) Gelir ve aylıkların ödenme zamanı ;

e) Bu Kanun hükümlerinin, işin niteliğinin gerektireceği şartlarla ve ne gibi değişik usullerle kara, deniz ve hava ulaştırma işlerinde çalışanlarla 7 nci madde kapsamına girenlere ve bunların işverenlerine uygulanacağı;

f) 8 inci maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağı;

g) 118 inci madde hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili esaslar ;

(3)h) Bu Kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları ;

Kurumca hazırlanacak bir yönetmelik ile ;

Tesbit Olunur.

- (1) - Daha önce "Tüzükler" olan madde başlığı 3279 s. Y. m.7 ile değiştirilmiştir.
- (2) - Bu fıkra ve ilgili öteki maddelerdeki "Tüzük" deyimini, 3279 s. Y. m.7 ile "Yönetmelik" olarak değiştirilmiştir.
- (3) - Bu ibarede daha önce yer alan "Tüzük" deyimini 3279 s. Y. m.7/c ile "Yönetmelik" biçiminde değiştirilmiştir.

KURUMUN ADI

MADDE 136 - [4792 sayılı](#) Kanunla kurulmuş bulunan (İşçi Sigortaları Kurumu) nun adı (Sosyal Sigortalar Kurumu) olarak değiştirilmiştir.

BÖLÜM - XII
KARŞILIKLAR VE TEKNİK BİLANÇO

KARŞILIKLAR

MADDE 137 - Her hesap yılı sonunda, o yıl içinde elde olunan iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden ve Kurumun diğer gelirlerinden aşağıda yazılı karşılıklar ayrılır.

- a) Matematik karşılık,
- b) Ödenmiş primler karşılığı,
- c) Diğer karşılıklar,
- d) Olağanüstü karşılık,

Matematik karşılık; bu Kanun gereğince bağlanan gelir ve aylıkların ödenmesini sağlamak üzere hesaplanacak peşin değerlerin toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı; sigortalılar veya hak sahibi kimseleri için bu Kanun gereğince ileride malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından Kurumca yapılacak ödemelerin bilanço tarihindeki değeri ile bu sigortalılar için sonraki yıllarda ödenecek malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin peşin değerleri arasındaki farktır.

Olağanüstü karşılık; herhangi bir hesap yılına ilişkin gelirlerin, o yıl yapılacak masraflarla yıl sonunda ayrılması gerekli karşılıklara yetmemesi halinde kullanılmak üzere ayrılan karşılıktır.

Her hesap yılı sonunda o yılın gelirlerinden matematik ve ödenmiş primler karşılıkları ile yönetim giderleri, sigorta masrafları ve ayrılan başka karşılıklar çıkarıldıktan sonra kalanı olağanüstü karşılık olarak ayrılır.

SİGORTA KOLLARI ARASINDA BORÇLANMA

MADDE 138 - Kurum, herhangi bir sigorta kolunun gerektirdiği yardım ve ödemelerle bunların yönetim giderlerini karşılamak üzere, başka bir sigorta kolu fonundan, sonradan mahsubu yapılmak şartıyla, gerekli harcamaları yapabilir.

TEKNİK BİLANÇO

MADDE 139 - Sosyal Sigorta kollarının mali bünyeleri ile bağlanan gelir ve aylıkların geçim şartları ve sigortalıların genel ücret seviyelerinde meydana gelen değişiklikler karşısındaki durumu, beş yılda bir ve gerekirse daha önce Kurum tarafından incelenerek varılacak sonuç, gereği sağlanmak üzere bir raporla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bildirilir.

BÖLÜM - XIII
CEZA HÜKÜMLERİ

KURUMCA VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI

MADDE 140 - (Değişik: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.51) Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) Bu Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen bildirme Kanunda belirtilen tarihte Kuruma vermeyenlere;

1 - Bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için üç aylık asgari ücret tutarında,

2 - Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için iki aylık asgari ücret tutarında,

3 - Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında,

b) Bu Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen bildirme yasal süresi içinde Kuruma vermeyenlere, her bir sigortalı için aylık asgari ücret tutarında, bildirilmeyen sigortalıların çalışma izninin olmaması durumunda asgari ücretin iki katı tutarında;

c) (Değişik bent: 24.06.2004-5198 s. Y.m.18) Bu Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilmesi gereken belgeleri anılan fıkroda belirtile süre içinde Kuruma vermeyenlere her bir fiil için belgenin;

1 - Asıl nitelikli olması halinde aylık asgari ücretin üç katını geçmemek kaydıyla Kuruma verilmiş olan belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/5'i tutarında,

2 - Ek nitelikte olması halinde Kuruma verilmiş olan her bir ek belge için aylık asgari ücretin 1/8'i tutarında,

Şu kadar ki, ek belgenin 79 uncu maddenin üçüncü fıkrasına istinaden Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda aylık asgari ücretin üç katı tutarında,

3 - Mahkeme kararı ile veya denetim elemanlarınca yapılan tespitler sonucunda ya da kamu kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen belgelerden hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği saptanan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği üzerinde durulmaksızın aylık asgari ücretin üç katı tutarında,

Bu Kanunun 79 uncu maddesinin onüçüncü fıkrası uyarınca sigorta müfettişi tarafından veya 130 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirlerce düzenlenen raporlara istinaden Kuruma bildirilmediği tespit edilen eksik işçilik tutarının maledildiği aylardan dolayı aylık asgari ücretin üç katı tutarında,

d) Defter ve belgeleri ibraz etme yükümlülüğünü Kurumca yapılan yazılı ihtar rağmen onbeş gün içinde mücbir sebep olmaksızın yerine getirmeyenlere;

1) Bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü iseler aylık asgari ücretin oniki katı tutarında,

2) Diğer defterleri tutmakla yükümlü iseler aylık asgari ücretin altı katı tutarında,

3) Defter tutmakla yükümlü değil iseler aylık asgari ücretin üç katı tutarında,

Defter ve belgelerinin tümünü bu bentte belirtilen süre içinde ibraz etmekle birlikte, yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uygun olarak düzenlemeyenlere, her bir geçersizlik hali için, ibraz edilmemesi üzerine uygulanan miktarları aşmamak kaydıyla aylık asgari ücretin yarısı tutarında,

e) Bu Kanununun 79 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yönetmelikle belirlenen sürede yerine getirmeyenlere aylık asgari ücretin iki katı tutarında,

f) Bu Kanununun 90 ıncı maddesinde belirtilen yükümlülükleri Kurumca yapılan yazılı ihtarla rağmen üç gün içinde yerine getirmeyenlere aylık asgari ücret tutarında,

İdari para cezası verilir.

Bu madde hükümlerinin uygulanması, bu Kanununun 8, 9 ve 79 uncu maddelerinde belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi yükümlülüğünü kaldırmaz.

Bu maddenin uygulanmasında 10.06.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 39 uncu maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için fiilin olduğu tarihte uygulanan asgari ücret esas alınır.

(Değişik fıkra: 08.02.2006 - 5454 s. Y. m.5) İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari para cezası kararı kesinleşir. Sulh ceza mahkemesinin verdiği son karara karşı, yargı çevresinde yer alan ağır ceza mahkemesine itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yapılır. 2.000 Yeni Türk Lirası dahil idari para cezalarına karşı sulh ceza mahkemesine başvuru üzerine verilen kararlar kesindir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idari para cezaları, bu Kanununun 80 inci maddesi hükmüne göre tahsil edilir. İdari para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idari para cezasına karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.

Fiilin işlendiği günden itibaren beş yıl içinde tebliğ edilemeyen idari para cezaları zamanaşımına uğrar.

EK MADDE 1 - (13.07.1967 - 899 s. Y. m.3) Evlenme dolayısıyla işlerinden ayrılan kadın sigortalılara kendileri ve işverenleri tarafından 5417,6900 ve 506 sayılı kanunlara göre ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin yarısı, yazılı talepleri üzerine, toptan ödeme şeklinde verilir.

İşten ayrıldıkları tarihten itibaren bir sene içinde evlenmiş veya evlendikleri tarihten itibaren bir sene içinde işinden ayrılmış olan kadın sigortalılar, evlenme dolayısıyla işten ayrılmış sayılırlar.

Evlenmeleri dolayısıyla toptan ödemedi faydalanmış bulunan kadın sigortalılardan 506 sayılı Kanuna tabi bir işe girenler, kendilerine verilen primleri aldıkları tarihten itibaren % 5 faizi ile Sosyal Sigortalar Kurumuna iade ettikleri takdirde sigortaya tabi eski hizmetleri 506 sayılı Kanununun tatbikatında nazara alınır. Toptan ödeme şeklinde aldıkları primleri Sosyal Sigortalar Kurumuna iade etmeyenlerin sigortalılık süreleri, 506 sayılı Kanuna tabi işlere yeniden girdikleri tarihten başlar.

EK MADDE 2 - (16.06.1975 - 1912 s. Y. m.7 - ek m.1; 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.15 ile yür. kld.)

MUAYENE ÜCRETİ

(1)EK MADDE 3 - (Ek: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.7 - ek m.2; Değişik: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.15) 506 sayılı Kanununun 35,36,40 ve 42 nci maddeleri uyarınca sağlık yardımlarından yararlanacak olanlardan yapılacak her bir

poliklinik muayenesi için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile 20 TL. dan az olmamak üzere muayene ücreti alınır.

Şu kadar ki hekimin gerekli görmesi üzerine yapılacak diğer poliklinik muayenelerinden ücret alınmaz.

(Ek fıkra: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.52; Değişik fıkra: 22.01.2004 - 5073 s. Y.m.12) Kurum sağlık tesislerinde mesai saatleri dışında acil sağlık hizmetleri hariç olmak üzere yürütülen sağlık hizmetlerinden, bu Kanunun 32, 35, 36, 40 ve 42 nci maddeleri uyarınca yararlananlardan sadece yapılacak muayene ve ameliyatları için her yıl Maliye Bakanlığınca yayınlanan tedavi yardımlarıyla ilgili bütçe uygulama talimatı ile belirlenen fiyatların % 25'ini geçmemek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun Kararı ile belirlenecek oranda katkı payı alınır.

-----
(1) - 20 TL, 1000 TL.ye yükseltilmiştir : 18.09.1990 - 90/913 s. Kararname.

EK MADDE 4 - (Ek: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.1 - ek m.3) 1/8/1968 tarihinden önce Demiryolları Emekli Sandığı ile Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenat Sandığınca aylık bağlanmış olan emeklilere, 991 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası gereğince aylık bağlanan ve mülga 2904 sayılı Kanunun 5 inci, 3575 sayılı Kanunun 17 nci maddelerinde belirtilen hallere müsteniden aylıkları kesilen emeklilerin aylıklarının ödenmesine 506 sayılı Kanundaki esaslar dairesinde devam olunur.

1/8/1968 tarihinden önce durumları fıkra kapsamına giren sandık üyelerinden keseneklerini almamış olanların Demiryolu Emekli Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıkları Kanunlarına göre geçen fiili hizmetleri Sosyal Sigortalara tabi olarak geçmiş sayılır.

EK MADDE 5 - (Ek: 11.08.1977 - 2098 s. Y. m. 1 - ek m.1) 506 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılanların, aşağıda sayılan görevlerden geçen sigortalılık sürelerine, bu sürelerin her tam yılı için, hizalarında gösterilen süreler, sigortalılık süresi olarak eklenir.

Sigortalılar	Hizmetin Geçtiği Yer	Eklenecek Süre
I - a) 212 sayılı Kanunla değiştirilen <u>5953 sayılı</u> basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetleri düzenliyen kanun kapsamına tabi olarak çalışan sigortalılar	<u>5953 sayılı</u> Kanunu Değiştiren 212 sayılı Kanunun birinci maddesi kapsamına giren işyerlerine	90 gün
b) Basın kartı yönetmeliğine göre basın kartına sahip olmak suretiyle gazetecilik yaparken, kamu kurumlarına giren ve bu kurumlarda meslekleriyle ilgili görevlerde istihdam edilen sigortalılar	Basın müşavirlikleri	90 gün
II- (Değişik: 20.06.1987-3395 s.Y. m.13) Basım ve gazetecilik işyerlerinde <u>1475 sayılı</u> Kanun ve değişikliklerine göre çalışan sigortalılar	a) Solunum ve cilt yoluyla vücuda geçen gaz veya diğer zehirleyici maddelerle çalışılan işyerleri, b) Fazla gürültü ve ihtizaz yapıcı makine ve aletlerle çalışarak iş yapılan işyerleri,	

c) Doğrudan doğruya yüksek hararete maruz bulunarak çalışılan işyerleri,
d) Fazla ve devamlı adali gayret sarf edilerek iş yapılan işyerleri,
e) Tabii ışığın hiç olmadığı ve münhasıran suni ışık altında çalışılan işyerleri,
f) Günlük mesainin yarıdan fazlası saat 20.00'den sonra çalışılarak yapılan işyerleri

90 gün

III-(Ek: 20.06.1987-3395 s. Y. m.13)

Gemi adamları, gemi ateşçileri, kömürcüler, dalgıçlar Denizde

90 gün

IV- (Ek: 20.06.1987-3395 s. Y. m.13)

Azotlu gübre ve şeker sanayiinde, fabrika, atölye, havuz ve depolarda, trafo binalarında çalışanlar.

1. Çelik, demir ve tunç döküm,
2. Zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü ve patlayıcı gaz, asit, boya işleriyle gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren işlerde,
3. Patlayıcı maddeler yapılmasında,
4. Kaynak işlerinde çalışanlarda,

90 gün

Kesirlerin hesaplanmasında tam yıl 360 gün olarak alınır. Fiilen çalışılmış güne eklenecek itibari hizmet günü sayısının bulunmasında (Çalışılan gün sayısı x 0,25) formülü uygulanır.

EK MADDE 6 - (Ek: 11.08.1977 - 2098 s. Y. m.1 - ek m.2) Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tabi çalışmalarının en az 3600 gününü ek madde 1 de belirtilen işlerde geçiren sigortalılar, ek madde 1 de yer alan itibari hizmet süresine ilişkin hükümlerden yararlanırlar.

-----
(1) - Sözü edilen 2098 s.Y., ek m.1'dir. (Yeni Ek m.5)

İŞYERLERİNDEKİ PRİM ORANLARINA İLİŞKİN

EK MADDE 7 - (Ek: 11.08.1977-2098 s. Y. m.1 - ek m. 3; Değişik: 06.03.1981-2422 s. Y. m.16) Ağır, yıpratıcı ve zehirleyici işyerlerinden sayılan ve Bu Kanuna tabi işyerlerinde çalışan sigortalılardan alınacak Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi % 22'dir. Bunun % 9'u sigortalı hissesi, % 13'ü işveren hissesidir.

PROTEZLERDEN YARARLANABİLMELERİNE İLİŞKİN

EK MADDE 8 - (Ek: 11.08.1977-2099 s. Y. m.2 - numarasız ek m.) [506 sayılı](#) Kanuna göre, sürekli işgöremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar bu Kanununun 32 nci maddesinin (B) fıkrasındaki yardımlardan 34 üncü maddedeki esaslara bağlı kalınmak kaydıyla yararlanırlar.

EK MADDE 9 - (Ek: 11.08.1977 - 2100 s. Y. m.2) 3 üncü maddenin I inci bendinin ( ) ve (D) fıkralarında yapılan değişikliklerin tazammun ettiği tatbikat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca bir sene içinde hazırlanacak tüzükle düzenlenir.

Bu tüzük yürürlüğe girinceye kadar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca çıkarılacak genelgeye göre işlem yapılır.

EK MADDE 10 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - ek/m.1) Bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları, müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar, düşünür ve yazarlar bu Kanun hükümlerine tabidirler.

Yukarıdaki fıkrada sayılan uğraşı alanlarına kimlerin gireceği, diğer ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların görüşleri de alınmak suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Kültür ve Turizm ve Tanıtma Bakanlıkları tarafından birlikte saptanır.

EK MADDE 11 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - ek m.2) Kurum, huzur evleri ile son yardım hastaneleri (şifa yurtları) kurar ve işletir.

Huzur evleri ile son yardım hastanelerinin kuruluşu ve işleyişi ile buralarda barındırılacakların, bakımı ve alınacak ücretlerin miktarı ve ödeme usulleri Kurumca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

EK MADDE 12 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - ek m.13) Sigortalının ölümünden dolayı aylık ve gelir almakta olan hak sahibi kız çocuklarına evlenmeleri halinde bir defaya mahsus olmak üzere aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarı evlenme yardımı olarak verilir.

İki yıl içerisinde meydana gelen boşanma veya dul kalma halinde bu süre için tekrar aylık veya gelir ödenmez.

EK MADDE 13 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - ek m.4) [1593 sayılı](#) Umumi Hıfzısıhha Kanununda belirtilen genel kadınlar da bu Kanun hükümlerine tabidirler.

Bu kimseleri çalıştıranlar bu Kanuna göre işveren sayılırlar.

TAHLİYE EDİLEN HİZMETLERİN İHYASI

EK MADDE 14 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - ek m.5; Değişik: 29.04.1986 - 3279 s. Y. m.8) Yürürlükten kaldırılmış olan 2454,3575,5417, 6900 sayılı Kanunlar ile [506 sayılı](#) Kanun ve bunların ek ve değişikliklerine göre prim ve aidat iadesi veya toptan ödeme yapılarak hizmetleri tasfiye edilmiş bulunanlardan ;

a) Yeniden bu Kanuna tabi işlerde çalışmış veyahut bu Kanunun 85 ve 86 ncı maddesine göre prim ödemiş olanlar ile,

b) Tasfiye edilmiş veya edilecek hizmetlerin, varsa kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında geçmiş hizmetler ile toplanarak ölüm sigortasından aylık bağlanmasına yeterli olması halinde ölenlerin hak sahipleri,

Yazılı olarak müracaat ederek, hizmetin tasfiyesinde ilgililere iade edilen prim ve aidat veya toptan ödeme tutarının tamamını alındıkları tarihten yatırılacağı tarihe kadar hesaplanacak kanuni faizi ile birlikte bir defada Kuruma ödedikleri takdirde, bu hizmetler ihya edilerek bu Kanunun uygulanmasında nazara alınır.

İhya edilen bu hizmetler, [2829 sayılı](#) Kanuna göre yapılacak birleştirmede de nazara alınır.

EK MADDE 15 - (29.07.2003 - 4958 s. Y.m.57) ile yür.kld.

EK MADDE 16 - 17 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - ek m.7,8; 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.20 ile yür. kld.)

EK MADDE 18 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - ek m.9) 506 sayılı Kanunun 7/2/1972 günlü, 1517 sayılı Kanunla değişik 123 üncü maddesinin yedinci ve müteakip fıkraları kaldırılmış ve yerine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Kurum hekimleri tarafından yazılacak ilaç ve tıbbi malzemenin listesi, kurumca hazırlanacak bir yönetmelikle saptanacak esaslara göre, gerekli görüldükçe Kurumda görevli hekimler ve eczacılardan oluşturulacak bir komisyon marifetiyle düzenlenir.

Bu liste Kurum Müdürler Kurulunun onayını müteakip Kurumca ilan edilir.

Komisyon gerekli gördüğü hallerde dışardan uzman kimselerin görüşlerini de alabilir.

ÖDENMEKTE OLAN AVANSLAR:

EK MADDE 19 - (Ek: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.19) 27/10/1977 tarih ve 7/13987 sayılı, 7/11/1979 tarih ve 7/18320 sayılı Bakanlar Kurulu Kararlarına istinaden Sosyal Sigortalar Kurumundan İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından gelir ve aylık alanlarla, 991 sayılı Kanunla Kuruma devrolunan Sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık alanlara ödenmekte olan avanslar, 1/3/1981 tarihinden sonrası için ödenmez ve bu tarihe kadar ödenmiş ve ödenecek olan avanslar (yersiz yapılan ödemeler hariç) geri alınmaz.

KATSAYI VE GÖSTERGE TABLOLARI

EK MADDE 20 - (Ek: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.17 - ek m.1; 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.62 ile yür. kld.)

EK MADDE 21 - (Ek: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.17 - ek m.2; 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.62 ile yür. kld.)

EK MADDE 22 - (Ek: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.17 - ek m.3; 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.62 ile yür. kld.)

EK MADDE 23 - (Ek: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.17 - ek m.4; 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.62 ile yür. kld.)

SOSYAL YARDIM ZAMMI

(1) EK MADDE 24 - (Ek: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.17 - ek m.5)

a) (Değişik: 16.10.1985 - KHK/251; Onay: 07.01.1986 - 3251 s. Y.) 506 sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerine göre iş kazaları ile meslek hastalıkları, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından gelir veya aylık alanlar ile 991 sayılı Kanunla Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre aylık alanlara her ay sosyal yardım zammı olarak 4.690.000 lira ödenir.

-----
(1) - 27.04.1995 - 95/6776 s. Kararname ile Sosyal Yardım Zammı miktarı 15.04.1995'den geçerli olmak üzere 4.690.000.- TL olarak belirlenmiştir.

- Bu maddenin (a) fıkrasının birinci bendinde yer alan "12.919" rakamı, 25.08.1999 - 4447 s. Yasa, m.56 ile "4.690.000" olarak değiştirilmiştir.

(İkinci paragraf: 25.08.1999 - 4447 s. Yasa, m.15 ile yür. kld.)

Bu ödemeler, Kurumdan gelir ve aylık ödemesine imkan veren dosyalar esas alınarak yapılır.

b) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından sürekli iş göremezlik geliri almakta olanlara, gelir bağlanmasına esas olan sürekli iş göremezlik derecesi oranında sosyal yardım zammı ödenir.

c) Yabancı ülkelerle akdedilen sosyal güvenlik sözleşmeleri uyarınca kısmi gelir veya aylık alanlara ödenecek sosyal yardım zammı, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresinin, sosyal güvenlik sözleşmesine göre nazara alınan toplam prim ödeme süresine olan oranına göre hesab edilir.

d) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından gelir alanlara ödenen sosyal yardım zammı, 506 sayılı Kanunun 22 nci maddesine göre ödenecek sermayenin hesabında nazara alınmaz. Ancak, söz konusu maddede belirtilen tarife uyarınca hesaplanacak peşin sermaye değeri, 506 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi hükümlerine göre tespit edilecek peşin sermaye değerleri toplamına katılır.

e) Söz konusu sosyal yardım zammı, hak sahiplerine her dosya için tamamı tevzi edilecek şekilde ve eşit oranda bölüştürülür.

f) İki ayrı sigorta kolundan veya iki ayrı dosyadan gelir ve aylık alanlara, en fazla ödemeye imkan veren bir dosya üzerinden sosyal yardım zammı ödemesi yapılır.

g) Hak sahibi kız çocuklarının evlenmeleri nedeniyle ödenen evlenme yardımının hesabında sosyal yardım zammı nazara alınmaz.

h) 5/1/1961 tarih ve 228 sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerine göre Kurumca aylık bağlananlara ödenen sosyal yardım zammının hizmet süreleriyle orantılı olarak tespit edilen miktarı, aynı nitelikteki zammı ödeyen ilgili sandık ve kurumdan tahsil edilir.

i) Ödeme dönemlerine göre peşin ödenen sosyal yardım zammı, ölüm halinde geri alınmaz.

j) Sosyal yardım zammından icra ve diğer kesintiler yapılamayacağı gibi, her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

k) Yersiz yapılan sosyal yardım zammı ödemeleri, ilgilinin varsa almakta olduğu gelir veya aylıktan % 25 oranında kesilmek suretiyle, yoksa genel hükümlere göre geri alınır.

l) (Değişik bent: 01.06.1994 - 3995 s. Y. m.1) Genel ve katma bütçeli idareler, mahalli idareler, döner sermayeli kuruluşlar gibi kamu kuruluşları ile kanunla ve kanunların verdiği yetkiye istinaden kurulan diğer kuruluşlar ve 233 sayılı Kanun Hükümünde Kararname kapsamına giren teşekkül ve kuruluşlarla bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerinden aylık bağlanmasına hak kazandıktan sonra ayrılanlardan; 506 sayılı Kanun hükümlerine göre malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı bağlananların ilk sosyal yardım zammı ödemeleri, söz konusu kuruluşlar adına Kurumca yapılır.

m) (Ek bent: 08.02.2006 - 5454 s. Y. m.6) Özelleştirme kapsamındaki kuruluşların, özelleştirme uygulamaları sonucu bunlardaki kamu payının % 15'in altına düşmesinden veya bunların tasfiyesinden yahut tüzel kişilikleri sona erecek şekilde kapatılmasından önce sosyal yardım zammı ödemelerine hak kazanmış olanlar ile kamu payı % 50'nin altına düşen Türk Telekom A.Ş.'nin devrinden önce sosyal yardım zammı ödemelerine hak kazanmış olanlara, bu madde gereğince ödenen sosyal yardım zammı ödemeleri, (1) bendindeki esaslara göre Hazinece karşılanır.

Yukarıda belirtilen kuruluşlar adına, kurumca yapılan ilk sosyal yardım zammı ödemeleri ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar ilgili kuruluşlarca kuruma ödenmemiş sosyal yardım zammı tutarları bu kuruluşlara yapılacak yazılı bildirim tarihinden itibaren en geç bir ay içinde defaten kuruma ödenir.

Kurumun yazılı bildiriminde isimleri belirtilenlere sonraki aylarda ödenmesi gereken sosyal yardım zammı tutarları, yeni bir bildirim

beklenmeksizin ilgili kuruluşlarca, her ay emekli aylığı ödeme tarihlerinden önce Kurumun ilgili hesabına yatırılır.

Kurumlar vergisi mükellefi olan kurum ve kuruluşlarca bu madde gereğince yapılan ödemeler, Kurumlar Vergisi uygulamasında gider yazılabilir.

BAŞLIKSIZ/ İLAÇLARDAN İŞTİRAKÇİ PAYI ALINMAYACAK HASTALIKLARA İLİŞKİN

EK MADDE 25 - (Ek: 11.12.1981 - 2564 s. Y. m.3 - ek m.2; Değişik: 28.01.1983 - 2795 s. Y. m.5) Sigortalılar ile bu Kanunun 35, 36, 40 ve 42 nci maddeleri uyarınca sağlık yardımlarından yararlanan kimselerin, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile belirlenen ve uzun süre tedaviyi gerektiren; tüberküloz, kanser, kronik böbrek hastalıkları ile organ transplantasyonları gibi durumlarda, ayakta yapılan tedavileri sırasında verilmesine lüzum görülen ilaçlardan hayati önemi haiz olduğu, bu Kanunun 123 üncü maddesinde sözü edilen Komisyonca tespit edilecek olanların bedellerinden iştirak payı alınmaz.

BAŞLIKSIZ/ GELİR VE AYLIKLARIN ÖDENME DÖNEMLERİNE İLİŞKİN

EK MADDE 26 - (Ek: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.7 - numarasız ek m.) Bu Kanunda yer alan gelir ve aylıkların ödenmesine dair dönem ve devre tabirleri, bir aylık veya üç aylık dönemi ifade eder.

EK MADDE 27 - 30 - (Ek: 24.12.1985 - 3246 s. Y.; 20.02.1992 - 3774 s. Y. m.6 ile yür. kld.)

EK MADDE 31 - (Ek: 29.04.1986 - 3279 s. Y. m.10- ek m.1) Sosyal güvenlik sözleşmelerinin uygulanması ile ilgili olarak prim ödeme süreleri üç ayı aşmamak üzere, Yönetim Kurulu kararı ile tespit edilebilir.

EK MADDE 32 - (Ek: 29.04.1986 - 3279 s. Y. m.10 - ek m.2) Sigortalılar ile Kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü oldukları çocuklarının ve Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan çocukların, iyileşmelerine yarıyacak yahut işgöremezliklerini gidermeleri için gerekli görülen protez araç ve gereçleri, Kurumca, 34 üncü maddede belirlenen sağlık yardımları süreleri ile bağlı olmaksızın sağlanır, onarılır ve tespit edilen süre ve şartlarla yenilenir.

(Ek fıkra: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.15) Sigortalıların çocuklarına verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20'si kendilerince ödenir. Ancak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25.08.1971 tarihli ve [1475 sayılı](#) İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz.

(Ek fıkra: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.15) Sigortalıların geçindirmekle yükümlü buldukları eşlerinden % 20, Kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşlerden % 10 katılım payı alınmak şartıyla protez, araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar. Ancak, sigortalıların eşlerinden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25.08.1971 tarihli ve [1475 sayılı](#) İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından, sürekli işgöremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı alanların eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşlerden alınacak olan katkı miktarı aylık asgari ücretten fazla olamaz.

(Değişik fıkra: 30.05.1997-KHK/572, m.20) Bu madde gereğince verilecek protez, araç ve gereçlerin standartlara uygunluğu dikkate alınarak, türleri, süre ve şartları ile yapılacak ödeme miktarlarına ait esaslar Kurumca hazırlanacak yönetmelikle tespit edilir.

EK MADDE 33 - (Ek: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.16 - ek m.1) Sigortalıların 12 yaşına kadar (12 yaş dahil) çocuklarının hastalıkları sebebiyle, Kurum sağlık

tesislerinde veya giderleri Kurumca karşılanan diğer sağlık tesislerindeki tedavileri sırasında tıbben görülecek lüzum üzerine, yanlarında kalacak refakatçiye ait ücret Kurumca ödenir.

BAĞLAMADA SÜRE VE KAZANÇ TESPİTİNE İLİŞKİN

EK MADDE 34 - (Ek: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.16 - ek m.2; 25.08.1999 4447 s. Y. m.62 ile yür. kld.)

EK MADDE 35 - (Ek: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.16 - ek m.3; 25.08.1999 4447 s. Y. m.62 ile yür. kld.)

EK MADDE 36 - (Ek: 01.06.1994 - 3995 s. Y. m.2) 17.07.1964 tarihli ve 506 sayılı Kanun'un Geçici 20 nci maddesine göre, bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personeli için kurulmuş bulunan sandıklardan; 25.04.1985 tarihli ve 3182 sayılı Bankalar Kanunu'na göre birleştirilen, bir başka bankaya devredilen veya bankacılık faaliyetleri sona eren bankaların personeline ait olanlar ile mali durumları üyelerinin sosyal güvenlik yardımlarını sürdürmeye elverişli olmadığı anlaşılanların yetkili organlarının ilgili mevzuat hükümlerine göre fesih ya da devir için alacakları karar üzerine, bütün aktif ve pasifleriyle birlikte Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilmesine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Sandıkların devri sırasında yapılacak aktüeryal hesaplamalar sonunda tespit olunacak fiili ve teknik açıklar, bu sandıkların iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlardan tahsil edilmek üzere, Bakanlar Kurulunun karar tarihinden itibaren 3 ay içinde Hazinece Sosyal Sigortalar Kurumuna nakden ve defaten ödenir.

Devredilen sandıklardan yararlanan personelin hizmet yılları ve primleri ödenmek veya ödenmiş olmak suretiyle, 17.07.1964 tarihli, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre emsallerine uygun olarak intibaklarının yapılması da dahil olmak üzere, devire ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Söz konusu sandıklar ile Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı, sandıkların mal varlıklarının devri ile ilgili tüm işlemler nedeniyle doğacak her türlü vergi, resim ve harçlardan muaftır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kurulacak sandıklar yukarıdaki hükümlerden yararlanamazlar.

(1)EK MADDE 37 - (Ek: 30.05.1997-KHK/572, m.21) Sigortalılar ve kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, malüllük veya yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü oldukları zihinsel, bedensel, ruhsal ve duygusal özürü bulunan çocukları ile kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan aynı durumdaki çocuklardan, kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile resmi veya özel eğitim merkezlerine gönderilenlerin, gelişim ve eğitimlerine ilişkin yardımlar, Bütçe Uygulama Talimatında belirtilen esas ve miktarlarda Kurumca sağlanır.

-----
(1) - Bu madde, 01.07.2005-5378 s.Y.m.50/a ile (Yürürlük: 01.06.2006 tarihinde) yürürlükten kaldırılmıştır.

EK MADDE 38 - (Değişik: 23.05.2002 - 4759 s. Y. m.2) Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler, her ay ödeme tarihlerinde bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir.

EK MADDE 39 - (Ek: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.16) Bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6

ncı Maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir.

EK MADDE 40 - (Ek: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.16) Bu Kanunun 2 nci maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili Kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir.

EK MADDE 41 - (Ek: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.16) 03.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlara Kurumca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinden katkı payı alınmaz.

(1)EK MADDE 42 - (Ek: 29.09.1999 - KHK/578, m.2) Genel hayatı etkileyen afetler nedeniyle, afet bölgesindeki il ve ilçelerde doğrudan veya dolaylı olarak zarar gören işverenlerle, sigortalı ve hak sahiplerinin bu Kanuna göre vermekle yükümlü oldukları belgelerin verilme süreleri ile ödenmesi gereken primlerin ve sosyal yardım zammı borçlarının ödeme sürelerini bu Kanundaki sürelerle bağlı kalmaksızın afet bölgesindeki şartları ve gelişmeleri gözönünde tutarak belirlemeye ve ertelemeye Kurum Yönetim Kurulu yetkilidir.

(Ek fıkra: 22.01.2004 - 5073 s. Y.m.11) İşverenin, bu Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre Kuruma vermekle yükümlü olduğu belgenin internet, elektronik ve benzeri ortamda vermesi zorunlu olduğu halde, internet ya da Kurumun elektronik iletişim için kullandığı alternatif iletişim hatlarının tümünde birden meydana gelebilecek arızalar, Kurum bilgi işlem sistemlerinin herhangi bir nedenle hizmet dışı kalması sonucu, belgelerin Kanunda öngörülen sürenin son gününde Kuruma gönderilememesi ve primlerin yasal süresi içinde ödenememesi halinde, internet veya elektronik ortamda hizmeti engelleyen bu durumların resmi nitelikteki belgelerle kanıtlanması kaydıyla, yukarıda belirtilen sorunların ortadan kalkmasını takiben ikinci iş gününün sonuna kadar belge internet veya elektronik ortamda verilir ve muhteviyatı primler de aynı sürede ödenirse bu yükümlülüklerin Kanunda öngörülen sürede yerine getirilmiş olduğu kabul edilir.

-----
(1) - 21.01.2000 - KHK/592, m.3 ile bu Maddeye, "ödenmesi gereken primlerin" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve sosyal yardım zammı borçlarının" ibaresi eklenmiştir.

EK MADDE 43 - (Ek: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.53) Sigorta prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak ve 78 inci madde gereğince saptanacak günlük kazancın alt sınırlarında meydana gelecek yükselmelerde; iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık ve analık sigortalarından, yeniden tespit edilen alt sınırların altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek almakta bulunanların veya almaya hak kazanmış yahut kazanacak olanların bu ödenekleri, günlük kazancın alt sınırındaki değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak yükseltilmiş günlük kazançların alt sınırına göre artırılır.

EK MADDE 44 - (Ek: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.53) Bu Kanunun 20 nci ve 23 üncü maddelerine göre hesaplanan yıllık gelirin 1/12'si, gelire esas günlük kazanç hesabına giren son takvim ayı ile gelir başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki aylık artış oranları kadar artırılarak sigortalının bir aylık geliri belirlenir.

EK MADDE 45 - (Ek: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.53) Bu Kanunun 61 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre belirlenecek ortalama yıllık kazancın hesaplanmasında, bu Kanunun geçici 82 nci maddesinin (a) bendinin ikinci alt bendine göre bulunacak aylığın artırılmasında esas alınan Devlet İstatistik

Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı veya gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızının eksi olması halinde, yine bu Kanunun ek 38 inci maddesinin uygulanmasında esas alınan aylık tüketici fiyat indeksinin artış oranının eksi olması halinde bu değer nazara alınmaz.

EK MADDE 46 - (Ek: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.53) Bu maddenin yürürlüğe girmesinden sonra ölen sigortalıların anne ve babalarına bağlanan gelir ve aylıklar sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmaya başladıkları veya 01.07.1976 tarihli ve [2022 sayılı](#) Kanun'a göre bağlanan aylık hariç olmak üzere, bunlardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilir.

EK MADDE 47 - (Ek: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.53) Bu Kanuna göre gelir veya aylık almakta olan kız çocuklarının sosyal güvenlik sözleşmesi akdedilmiş ülkelerdeki sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmaya başlamaları veya bu ülkelerin sosyal güvenlik kuruluşlarından gelir veya aylık almaya başlamaları halinde, bağlanan gelir ve aylıkları kesilir.

EK MADDE 48 - (Ek: 24.06.2004-5198 s. Y.m.19) Bu Kanunun 36 ncı maddesinin (B) bendi uyarınca ilaç, protez, araç ve gereç bedellerinden alınacak katkı payı ile ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca alınacak muayene ücreti, Kurumdan gelir ve aylık almakta olanların gelir ve aylıklarından, gelir ve aylık almakta iken vefat edenlerin hak sahiplerine bağlanacak gelir ve aylıklarından, hak sahiplerinden vefat edenler ile gelir ve aylık hakkını kaybedenlerin ise aynı tahsis dosyasından gelir ve aylık alan diğer hak sahiplerinin gelir ve aylıklarından da kesilebilir. Katkı payı ile muayene ücretinin gelir ve aylıklardan kesilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurum Yönetim Kurulunca belirlenir.

EK MADDE 49 - (Ek: 02.12.2004 - 5264 s. Y. m.2) Yurt içinde tedavisi mümkün olmayan, ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve malullük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tespit edilen hastalıkları için ve bu raporda belirtilmiş ise beraber gideceği kimseyle birlikte;

a) Hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az üçyüz gün hastalık sigortası primi ödenmiş olması şartıyla sigortalının, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmayan ya da gelir veya aylık almayan eşi ile geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları, ana ve babası,

b) Bu Kanuna göre sürekli iş göremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar ile bu kimselerin geçindirmekle yükümlü oldukları eş, çocuk, ana ve babası,

c) Hak sahibi olarak gelir veya aylık alan eş, çocuk, ana ve baba,

Yurt dışına gönderilir.

Yabancı ülkeye gönderilenlerin tedavi süresi iki yılı geçemez. Bu süre içerisinde acil haller hariç olmak üzere, raporda belirtilen hastalığın seyriyle bağlantılı olan hastalıktan başka yapılan tedavi giderleri ödenmez ve bu tedavi için süre uzatılamaz. Tedavi süresi altı ayı geçtiği takdirde ilgili yabancı sağlık kurumundan alınan ve tedavinin devamı zarureti gösteren rapor, dış temsilciliklerce Kuruma gönderilir. Bu işlem her altı ayda bir tekrarlanır ve Kurumca sigortalılar için tespit edilen esaslara göre gidip-gelme yol paraları ile tedavi ve zaruri masrafları Kurumca ödenir. Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulunca verilen rapora karşı Kurum veya ilgili sigortalıca yapılacak itiraz, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır. Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca verilen karar kesindir.

EK MADDE 50 - (Ek: 22.02.2006 - 5458 s. Y. m.7) İşverenler ve üçüncü şahısların bu Kanun'un 10, 26, 27 ve 28 inci maddeleri gereğince, iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle ödemekle yükümlü buldukları her tür borcu 36 aya

kadar eşit taksitler halinde tahsil edilir. Söz konusu borca, 04.12.1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'un 1 inci maddesi hükümlerine göre faiz uygulanır.

BÖLÜM - XIV GEÇİCİ HÜKÜMLER

KANUNUN UYGULANMA ALANI

GEÇİCİ MADDE 1 - Bu Kanun hükümleri, şehir ve kasabalarda belediye sınırları içinde bulunan yerlerde 4 kişiden, bunlar dışında kalan yerlerde de 8 kişiden az kimse çalıştıran işverenler ile bunların çalıştırdıkları kimseler hakkında, ihtiyacı karşılayacak sağlık tesisleri ve Kurum teşkilatı kurulduktan sonra Bakanlar Kurulunca tespit edilerek karara bağlanacak tarihlerden başlanarak uygulanır. Bakanlar Kurulunca bu fıkraya göre alınacak uygulama kararları, sigorta kollarının hepsini veya bir kısmını kapsayabilir.

Yukarıki fıkranın uygulanmasında :

a) Yılın bazı dönemlerinde tam veya fazla çalışılan, bazı dönemlerinde de kısmen çalışılan veya hiç çalışılmayan işler için, tam veya fazla çalışılan dönemdeki çalışanlar sayısı,

b) Aynı işverenin aynı şehir, kasaba veya köyde bulunan işlerinde çalışanlar sayısının toplamı,

Esas tutulur.

Çalıştırılanlar sayısının tesbitinde, 3 üncü ve geçici 20 nci maddelerle istisna edilen kimseler nazara alınmaz.

Çalıştırılanlar sayısı, sonradan, yukarıda belirtilen sınırların altına düşmüş olsa bile, bu işlerde çalışanlar hakkında bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

SİGORTAYA TABİ OLMA HALİNİN DEVAMI

GEÇİCİ MADDE 2 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 3008 sayılı İş Kanunu, Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkındaki 5393 sayılı Kanun ve 6379 sayılı Deniz İş Kanunu kapsamına alınmış ve bu sebeple sosyal sigorta kanunlarına tabi tutulmuş durumda olan işlerde çalışanlarla bu işlerde sonradan çalıştırılacak olanlar ve bunların işverenleri hakkında bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

İTİRAZ

GEÇİCİ MADDE 3 - İşverenler ile bunların çalıştırdıkları kimseler, bu Kanun hükümlerinin uygulanması hakkında Kurumca yapılan tespite karşı, bu Kanunun geçici 1 inci maddesinde belirtilen sayılardan az kimse çalıştırıldığını ileri sürerek Kurumca yapılacak bildiri tarihinden sonraki bir ay içinde yetkili mahkemeye başvurabilirler.

İtirazlar bu Kanun hükümlerinin uygulanmasını durdurmaz.

Primleri mahkeme kararı ile geri verilenler hakkında 84 üncü maddenin son fıkrası hükmü uygulanır.

SİGORTALI ÇALIŞTIRILDIĞINI BİLDİRME SÜRESİ

GEÇİCİ MADDE 4 - 8 inci maddede belirtilen haller bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmişse, 8 inci madde hükümleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak uygulanır.

8 inci maddede belirtilen bir aylık süre bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

SAĞLIK YARDIMLARININ EŞ VE ÇOCUKLARI KAPSAMASI

GEÇİCİ MADDE 5 - 35 inci madde hükmü, ihtiyacı karşılayabilecek sağlık

tesisleri kurularak Kurumca her türlü hazırlıkların tamamlandığı yerlerde, Bakanlar Kurulu kararı ile uygulanır.

Bu madde hükmünün uygulanmadığı yerlerde Hastalık Sigortası primi sigortalının kazancının % 4'üdür. Bu miktarın yarısı işveren, yarısı da sigortalı hissesidir.

DOĞUMDAN İLERİ GELECEK HASTALIKLARIN TEDAVİSİ

GEÇİCİ MADDE 6 - 35 inci maddenin uygulanmadığı yerlerde çalışan sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının doğumdan ileri gelecek hastalık veya arızası dolayısıyla gerekli sağlık yardımları yapılır.

Ancak, bu yardımdan yararlanabilmek için, doğum tarihinden başlanarak üç ay içinde Kuruma başvurulması gerekir.

Kurum sağlık tesisi veya hekimi bulunmayan yerlerde veya acil vak'alarda, sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının doğumdan ileri gelen hastalık veya arızası dolayısıyla yapılan sağlık yardımlarının belgelere dayanan masrafları, tedaviye başlandığının bir ay içinde Kuruma bildirilmesi şartıyla, Kurumca ödenir.

ESKİ HAKLARIN DEVAM EDECEĞİ

GEÇİCİ MADDE 7 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 4772, 5417, 5502 ve 6900 sayılı Kanunlar ile eklerine ve değişikliklerine göre hak kazanılmış bulunan her türlü yardım, tahsis ve ödemeler, bunların dayandığı Kanun hükümleri gereğince Kurumca sağlanır ve iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların ödenmesine, yardımların yapılmasına ve ödeneklerin verilmesine bu Kanunda yazılı hüküm ve esaslara göre devam olunur.

Ancak, maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından bağlanmış bulunan veya bağlanılmasına hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların alt sınırı hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

İLERİ YAŞAKİLERE AYLIK BAĞLAMA ŞARTLARI

GEÇİCİ MADDE 8 - (Değişik: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.13) A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan sigortalılardan kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmakla beraber 60 ıncı maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden Yaşlılık Sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 3 üncü maddenin 1 inci bendinin (C) fıkrasında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2.000 gün çalıştıklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az 5 yıl sigortalı bulunan,

Sigortalılara, sigortalılık süresi 15 yıllı doldurmuş olanlar gibi, 61 inci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

3 üncü maddenin 1 inci bendinin (B,E,F,G,H,İ,J ve K) fıkraları kapsamına giren çalışmalar yukarıdaki (a) fıkrasında belirtilen en az 2.000 günlük çalışma süresine katılmaz.

Bu maddede belirtilen eski çalışma süreleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı bulunanlar için Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak 2 yıl, sigortalılıkları iş bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan sigortalılar için de sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde Kuruma verilecek belgelerle tevsik edilir.

1/3/1966 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kuruma tevdi

edilen çalışma belgeleri de kanuni süresi içinde verilmiş çalışma belgesi olarak kabul edilir.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçmışlarsa sigortalıların ilgili işverenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Ancak, bu Kanunun ek 1 inci maddesine göre sigortalı sayılanlar işverenlerinin bulunmaması halinde bu Kanunda öngörülen eski hizmetlerini bağlı oldukları Sendika veya Meslek kuruluşlarından alacakları ve kanuni süresi içinde Kuruma verecekleri belgelerle tevsik edebilirler.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı bir hükümlerle tespit edildiği takdirde, gerek bunu düzenleyenler gerekse ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları % 50 fazlasıyla ve kanuni faiz ile birlikte Kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında, ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş sigortalılardan 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tespit edilen ve 60 ıncı maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan sigortalılara, (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi 61 inci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

5417 ve 6900 SAYILI KANUNLARA GÖRE KAZANILAN HAKLAR

GEÇİCİ MADDE 9 - Yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunların geçici 1 inci maddelerine göre, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kuruma eski hizmet çalışma belgesi vermiş bulunanların sözü edilen maddelerde belirtilen hakları saklıdır.

AĞIR VE YIPRATICI İŞLERDE GEÇEN HİZMETLER

GEÇİCİ MADDE 10 - 1 Nisan 1950 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara göre ağır ve yıpratıcı sayılan işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden hesaplanacak yıpranma payı gün sayısı toplamı, bu Kanunun 60 ıncı ve geçici 8 inci maddelerinin (A) fıkralarına göre yaşlılık aylığından yararlanabilecek yaşlardan indirilir.

MÜNAVEBELİ İŞLERDE GEÇEN HİZMETLER

GEÇİCİ MADDE 11 - 1 Nisan 1950 ile 31 Mart 1954 tarihleri arasında, yürürlükten kaldırılmış [5417 sayılı](#) Kanuna göre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca tespit edilmiş bulunan münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları toplamına dördte biri eklenir ve tutarı, bunların malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

ESKİ PRİMLER VE GÜN SAYILARI

GEÇİCİ MADDE 12 - Sigortalılar namına, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara göre ödenen primler ile bunların prim ödeme gün sayıları, bu Kanuna göre ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ve prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

YABANCI UYUKLULAR

GEÇİCİ MADDE 13 - 31 Mayıs 1957 tarihinden sonra, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun ve Kanun hükümlerine tabi olmaması bulunan yabancı uyruklu sigortalıların, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar yürürlükten kaldırılmış [5417 sayılı](#) Kanuna göre ödedikleri ihtiyarlık sigortası primlerinden doğan tahsis hakları saklıdır.

Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar yazılı istekte bulduklarında, yürürlükten kaldırılmış [5417 sayılı](#) Kanuna göre yalnız kendilerinin ödedikleri

ihtiyarlık sigortası primleri geri verilerek, adlarına ödenmiş primlerden doğan hakları tasfiye edilmiş olur.

BİRDEN ÇOK KARISI BULUNANLAR

GEÇİCİ MADDE 14 - Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce evlenen ve birden çok karısı bulunan sigortalının ölümünde, bu Kanuna göre bağlanacak dul aylıkları bunlar arasında eşit surette paylaşılır.

Bunlardan birinin aylığının kesilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, aylığı kalan dul bir ise onun aylığına, birden çok ise eşitlikle bunların aylıklarına eklenir.

TÜZÜKLER YÜRÜRLÜĞE GİRİNCEYE KADAR YAPILACAK İŞLEM

GEÇİCİ MADDE 15 - 135 inci maddede belirtilen tüzükler bu Kanunun yayımı tarihinden başlanarak en geç altı ay içinde düzenlenir.

Bu tüzükler yürürlüğe girinceye kadar, bu Kanunda tüzükle tespit olunacağı belirtilen hususlarda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

HASTALIK SİGORTASININ EREĞLİ KÖMÜR HAVZASINDA UYGULANMASI

GEÇİCİ MADDE 16 - Bu Kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümleri, Havzai Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik [151 sayılı](#) Kanunun uygulandığı yerler için, Bakanlar Kurulu kararı ile belli edilecek tarihten başlanarak uygulanır.

ESKİ GELİRLERİN ARTIRILMASI

GEÇİCİ MADDE 17 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmiş olan iş kazaları veya bu tarihten önce anlaşılmış bulunan meslek hastalıkları dolayısıyla bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak olan gelirler, işbu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak ekli (1) numaralı cetvelde gösterilen kat sayılara göre artırılır.

Yukarıki fıkra hükmünün, 6 liradan az günlük kazançlar üzerinden bağlanmış olup 7232 sayılı Kanunla bu sınıra göre yükseltilmiş olan gelirlere uygulanmasında bu yükselmeler nazara alınmaz.

1 NUMARALI CETVEL / (Geçici Madde 17)

İş Kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından, kaldırılmış [4772 sayılı](#) Kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak gelirlerin artırılmasında kullanılacak katsayılar.

İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıl	Gelir artırma katsayısı
1946 - 1950	3,46
1951	3,37
1952	3,02
1953	2,83
1954	2,50
1955	2,16
1956	1,89
1957	1,69
1958	1,43
1959	1,17
1960	1,08
1961	1.-
1962	1,-

ESKİ AYLIKLARIN ARTIRILMASI

GEÇİCİ MADDE 18 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan maluliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyla ölen

sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas tutulan aylıklardan :

a) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

2 NUMARALI CETVEL / (Geçici madde 18-a)

Kaldırılmış 5417 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri gereğince tespit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılık Süresi		Aylık artırma katsayıları
1 Yıl	- 1 yıl 1 aydan az	74,81
1 Yıl 1 Ay	- 1 yıl 2 aydan az	69,06
1 Yıl 2 Ay	- 1 yıl 3 aydan az	64,13
1 Yıl 3 Ay	- 1 yıl 4 aydan az	59,85
1 Yıl 4 Ay	- 1 yıl 5 aydan az	56,11
1 Yıl 5 Ay	- 1 yıl 6 aydan az	52,81
1 Yıl 6 Ay	- 1 yıl 7 aydan az	49,87
1 Yıl 7 Ay	- 1 yıl 8 aydan az	47,25
1 Yıl 8 Ay	- 1 yıl 9 aydan az	44,89
1 Yıl 9 Ay	- 1 yıl 10 aydan az	41,00
1 Yıl 10 Ay	- 1 yıl 11 aydan az	39,14
1 Yıl 11 Ay	- 2 yıldan az	37,43
2 Yıl	- 2 yıl 1 aydan az	35,88
2 Yıl 1 Ay	- 2 yıl 2 aydan az	34,44
2 Yıl 2 Ay	- 2 yıl 3 aydan az	33,11
2 Yıl 3 Ay	- 2 yıl 4 aydan az	31,89
2 Yıl 4 Ay	- 2 yıl 5 aydan az	30,75
2 Yıl 5 Ay	- 2 yıl 6 aydan az	29,69
2 Yıl 6 Ay	- 2 yıl 7 aydan az	28,70
2 Yıl 7 Ay	- 2 yıl 8 aydan az	27,77
2 Yıl 8 Ay	- 2 yıl 9 aydan az	26,91
2 Yıl 9 Ay	- 2 yıl 10 aydan az	25,06
2 Yıl 10 Ay	- 2 yıl 11 aydan az	24,32
2 Yıl 11 Ay	- 3 yıldan az	23,63
3 Yıl	- 3 yıl 2 aydan az	22,97
3 Yıl 2 Ay	- 3 yıl 4 aydan az	21,76
3 Yıl 4 Ay	- 3 yıl 6 aydan az	20,67
3 Yıl 6 Ay	- 3 yıl 8 aydan az	19,69
3 Yıl 8 Ay	- 3 yıl 10 aydan az	18,79
3 Yıl 10 Ay	- 4 yıldan az	17,06
4 Yıl	- 4 yıl 2 aydan az	16,35
4 Yıl 2 Ay	- 4 yıl 4 aydan az	15,70
4 Yıl 4 Ay	- 4 yıl 6 aydan az	15,09
4 Yıl 6 Ay	- 4 yıl 8 aydan az	14,53
4 Yıl 8 Ay	- 4 yıl 10 aydan az	14,02
4 Yıl 10 Ay	- 5 yıldan az	12,72
5 Yıl	- 5 yıl 3 aydan az	12,29
5 Yıl 3 Ay	- 5 yıl 6 aydan az	11,71
5 Yıl 6 Ay	- 5 yıl 9 aydan az	11,18
5 Yıl 9 Ay	- 6 yıldan az	10,00
6 Yıl	- 6 yıl 3 aydan az	9,59
6 Yıl 3 Ay	- 6 yıl 6 aydan az	9,21
6 Yıl 6 Ay	- 6 yıl 9 aydan az	8,85
6 Yıl 9 Ay	- 7 yıldan az	7,97
7 Yıl	- 7 yıl 3 ay	7,69

b) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tespit edilmiş olanlar ekli (3) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak artırılır.

Bu artırımların hesaplanmasında, aylık tutarlarının, yürürlükten kaldırılmış 5417,6708,6900 ve 7231 sayılı Kanunlarla tespit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltmeler nazara alınmaz.

3 NUMARALI CETVEL / (Geçici madde 18-b)

Yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılığın sona ererek aylık bağlandığı yıllara göre aylık artırma katsayıları

Sigortalılığın Başladığı Yıl	1957	1958	1959	1960	1961	1962 ve Daha Sonraki Yıllar
1950	2,46	2,28	2,08	1,92	1,78	1,68
1951	2,36	2,18	1,99	1,84	1,71	1,61
1952	2,25	2,08	1,90	1,75	1,63	1,54
1953	2,14	1,98	1,80	1,66	1,55	1,47
1954	2,02	1,86	1,70	1,57	1,47	1,39
1955	1,87	1,75	1,60	1,48	1,38	1,32
1956	1,78	1,65	1,50	1,39	1,31	1,25
1957	-	1,55	1,40	1,30	1,23	1,18
1958	-	-	1,29	1,21	1,15	1,12
1959	-	-	-	1,12	1,08	1,06
1960	-	-	-	-	1,04	1,03
1961	-	-	-	-	-	1,00

BAĞLANACAK AYLIKLARDA ESKİ KAZANÇLARIN ARTIRILMASI

GEÇİCİ MADDE 19 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak başvurular üzerine bağlanacak malullük veya yaşlılık aylıkları ile bu tarihten sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm sigortasından bağlanacak aylıkların tutarları, sigortalıların 1950-1960 yıllarındaki kazançları ekli (4) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre artırılarak hesaplanır.

4 NUMARALI CETVEL / (Geçici madde 19)

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak aylıkların tesbitinde, sigortalıların 1950-1960 yıllarına ait kazançlarına uygulanacak artırma katsayıları

Kazancın Taalluk ettiği yıl	Katsayı
1950	3,46
1951	3,37
1952	3,02
1953	2,83
1954	2,50
1955	2,16
1956	1,89
1957	1,69
1958	1,43
1959	1,17
1960	1,08

BANKALAR, SİGORTA ŞİRKETLERİ, TİCARET VE SANAYİ ODALARI VE BORSALAR

GEÇİCİ MADDE 20 - Bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personelinin malullük, yaşlılık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere, bu Kanunun

yayımlı tarihine kadar tesis veya dernek olarak kurulmuş bulunan sandıklar, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde :

a) İlgili buldukları banka, sigorta şirketi, reasürans şirketi, ticaret odası, sanayi odası, borsa veya bunların birliklerinin bütün personelini kapsayacak,

b) Bu personelin, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm, eşlerinin analık, eş ve çocuklarının hastalık hallerinde, en az bu Kanunda belirtilen yardımları sağlayacak,

c) Sandıkların statülerine tabi personelin bu madde şumulüne giren banka, sigorta şirketi, reasürans şirketi, ticaret odası, sanayi odası, borsa veya bunların birliklerinden birinden diğerine geçmesi halinde bu gibi personelin kendi sandıklarındaki müktesep haklarının da diğer ilgili sandığa veya aralarında kuracakları müşterek bir sandığa intikalini temin edecek,

Birer tesis haline getirildiği ve bunu tevsik eden statülerini, bu Kanunun yayımı tarihinden en geç altı ay içinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na verdikleri takdirde, bu teşekküllerin ve sandıkların personeli işbu Kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar.

Şu kadar ki, bu sandıkların statüleri ve statü değişiklikleri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca onaylanmak suretiyle tekemmül eder. Mali durumları da, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ve Ticaret Bakanlıklarınca müştereken kontrol ve murakabe edilir. Mali durumlarının kontrol ve murakabesi sonunda alınmasına bu bakanlıklarca müştereken lüzum gösterilecek tedbirleri, sandıklar ve ilgili buldukları teşekküller yerine getirmekle yükümlüdür.

Sözü edilen sandıkların mevzuatına tabi olarak geçen hizmetler ile emekli sandıkları kanunlarına veya Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tabi olarak geçen hizmetler, yazılı istek halinde, 5/1/1961 tarihli 228 sayılı Kanunun aylık bağlanmasına ilişkin esasları dairesinde birleştirilerek tahsis yapılır.

(1)GEÇİCİ MADDE 21 - (Ek: 13.07.1967 - 899 s. Y. m.4) 1/3/1965 tarihi ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasındaki sürede evlenmeleri dolayısıyla işlerinden ayrılmış bulunan kadın sigortalılardan yazılı talepte bulunanlar hakkında da bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen esaslar dairesinde gerekli işlem yapılır.

-----
(1) - Anılan m.3 : Ek m.1'e dönüştürülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 22 - (Ek: 13.07.1967 - 899 s. Y. m.5) 1/4/1950 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar maden işyerlerinin yeraltı işlerinde malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak çalışmış bulunan sigortalıların, bu hizmetleri, bunların çalıştıkları işyerlerinden alacakları örneği Kurumca hazırlanacak belgeleri Sosyal Sigortalar Kurumuna vermeleri suretiyle tevsik edilir.

Geçici 8 inci maddedeki çalışma belgelerinin düzenlenmesi bakımından işverenler ve sigortalılar için belirtilen hükümler, yeraltı hizmetlerine ait çalışma belgeleri hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 23 - (Ek: 23.10.1969 - 1186 s. Y. m.21 - geç.m.1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasından gelir almakta olanlar ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık almakta olanlar ve gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanmış durumda olup da, henüz işlemi tamamlanmamış bulunanlar, yürürlük tarihinden,

Daha önce gelir veya aylığı kesilenlerden kanunun yürürlük tarihinden sonra gelir veya aylığın kesiliş sebebinin ortadan kalkmasıyla gelir veya aylık

ödenmesine tekrar hak kazananlar, hak kazandıkları tarihten itibaren gelir veya aylık tutarlar, bu Kanunun hükümlerine göre yeniden tesbit edilir.

Yukarıdaki fıkralara göre yeniden tespit edilecek gelir ve aylık tutarları gelir veya aylıklara esas olan eski yıllara ait kazançlar ile Kanunun yürürlük tarihinden sonra bağlanacak aylıklar esas olan yıllık kazançlar bu Kanuna bağlı cetvelde yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle hesaplanır.

Şu kadar ki ;

a) Yeniden tespit edilecek ve bundan böyle bağlanacak aylık tutarı bu Kanunun 96 ncı maddesine göre hesaplanan azami aylık tutarını aşamaz.

b) Aylıkların hesabına esas olarak seçilen 3 yıl kazançlarının ait oldukları katsayılarla çarpılarak meydana gelen değerleri, en yüksek yıllık kazancın katsayısı ile çarpılan değerini geçemez.

Artırmalar neticeleninceye kadar ödenmekte olan gelir veya aylıklar sonradan mahsubu yapılmak üzere % 20 zamlı olarak ödenebilir. Ancak, 506 sayılı Kanunun 96 ncı maddesi uyarınca alt sınıra göre kendilerine gelir veya aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 24 - (Ek: 23.10.1969 - 1186 s. Y. m.21 - geç.m.2) Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce çeşitli sigorta kanunları hükümlerine göre bağlanmış olan iş kazası ve meslek hastalığı gelirleri ile maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm aylıkları da 506 sayılı Kanunun bu Kanunla değiştirilen 20, 23, 24, 55, 60, 61, 67 nci maddelerinde belirtilen esaslara uygun olarak bağlanacak aylıklar seviyesine getirilir.

GEÇİCİ MADDE 25 - (Ek: 23.10.1969 - 1186 s. Y. m.21 - geç.m.3; An. Mah. 17.10.1972 gün ve 1972/49 s. kararıyla iptal edilmiştir.)

GEÇİCİ MADDE 26 - (Ek: 23.10.1969 - 1186 s. Y. m.21 - geç.m.4) Bu Kanunun uygulanmasına ait işlemlerin zamanında yapılmasını ve prim tarifesi ile teknik bilançonun hazırlanmasını sağlamak maksadıyla, çalışma saatleri dışında görevlendirilecek personele, Kurum Müdürler Kurulunca tespit edilecek esas ve miktarlar dahilinde bir ücret ödenir.

Yukarıdaki fıkra hükmü 506 sayılı Kanunun tatbiki dolayısıyla munzam mesaiyi gerektiren her türlü haller için de uygulanır.

Bu ücretler, 7244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi hükmüne tabi değildir.

GEÇİCİ MADDE 27 - (23.10.1969 - 1186 s. Y. m.21 - geç.m.5) Sigortalılık hakkı tanınan görevlerde bulunupta, T.B.M.M. üyesi seçilenler, seçildikleri tarihten itibaren altı ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna müracaat ettikleri takdirde, bu Kanunun sigortalılara tanıdığı haklardan faydalanırlar. Sigorta primlerinde işveren hissesi T.B.M.M. Başkanlığınca ödenir.

GEÇİCİ MADDE 28 - (07.33.1973 - 1698 s.Y.m.2 - geç.m.1) Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından gelir almakta olanlarla gelir bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların gelirleri, 1/4/1973 tarihinden başlamak üzere, iş kazasının vuku bulunduğu veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıllara göre, aşağıda yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle artırılır :

1968 veya daha eski yıllar	1,40
1969	1,30
1970	1,20
1971	1,10

Ancak yukarıdaki fıkra hükmünün 18 liradan daha az günlük kazançlara göre bağlanmış olup 25/8/1971 tarih 1474 sayılı Kanunla bu sınıra yükselmiş olan gelirlere uygulanmasında, bu yükseltmeler nazara alınmaz.

Artırılan gelir tutarı, 78 inci maddede öngörülen günlük kazancın alt sınırına göre hesaplanacak gelir tutarından az ve üst sınıra göre hesaplanacak gelir tutarından fazla olamaz.

Yukarıdaki fıkralar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bağlanacak gelirler için de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 29 - (Ek: 07.03.1973 - 1698 s. Y. m.2 - geç.m.2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, malullük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylıkları, 1/4/1973 tarihinden başlamak üzere, aylığın hesabına esas olan ortalama yıllık kazancın tayininde nazara alınan son takvim yıllarına göre, aşağıda yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle artırılır :

1968 veya daha eski yıllar	1,40
1969	1,30
1970	1,20
1971	1,10

Ancak malullük veya yaşlılık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas olan aylığın yıllık tutarı 6480 liradan az olup 25/8/1971 tarih ve 1474 sayılı Kanunla bu hadde yükselmiş olan aylıkların artırılmasında, yukarıda yazılı katsayılar, aylığın bu hadde yükselmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Yukarıdaki fıkralar, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bağlanacak aylıklar için de uygulanır.

506 sayılı Kanunun 1186 sayılı Kanunla değiştirilen 96 ncı maddesi hükmü saklıdır.

(1)GEÇİCİ MADDE 30 - (Ek: 07.03.1973 - 1698 s. Y. m.2 - geç.m.3) 991 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilen Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmesi Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı mevzuatına göre bağlanmış iş kazası, emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylığı almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların bu aylıkları 1/4/1973 tarihinden başlamak üzere geçici 1 veya geçici 2 nci maddelerde belirtilen katsayılarla çarpılmak suretiyle ve bu maddelerde belirtilen esaslara göre artırılır.

-----
(1) - Anılan geç.m.1 ve geç.m.2; geç.m.28 ve geç.m. 29' a dönüştürülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 31 - (Ek: 07.03.1973 - 1698 s. Y. m.2 - geç.m.4) Geçici 1 inci ve 2 nci maddeler gereğince yapılacak aylık ve gelir artırımları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok 9 ay içinde tamamlanır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun bu işler için görevlendirilecek personeline, yukarıda yazılı süre içinde, ayda 80 saati geçmemek üzere fazla çalışma yaptırılabilir. Ödenecek fazla çalışma ücreti, Bütçe Kanunundaki sınırları aşmamak üzere, Kurumun Müdürler Kurulunca tespit edilir.

GEÇİCİ MADDE 32 - (21.06.1973 - 1753 s. Y. m.4 - geç.m.1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ölen sigortalıların, gelir veya aylıkları kesilmiş olan yahut gelir veya aylık bağlanmamış bulunan kimselerinden, bu Kanun gereğince gelir veya aylığa hak kazananlarına Kanunun yürürlük tarihinden sonra yazılı talepte bulunmaları halinde, bu Kanunun yürürlük tarihini takibeden dönem başından itibaren gelir veya aylık bağlanır.

Bu Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilen 23 üncü maddenin V,VI ve VII nci bölümleri ile 2 nci maddesi ile değiştirilen 68 inci maddenin IV,V ve VI ncı bölümleri hükümleri saklıdır.

Çeşitli sigorta kanunlarına göre eş ve çocuklara ödenmekte olan gelir ve aylıklar aynı dönem başından itibaren bu Kanunla değiştirilen, 23 ve 68 inci maddelerde belirtilen esaslara uygun olarak bağlanacak gelir ve aylıklar seviyesine getirilir.

(1)GEÇİCİ MADDE 33 - (Ek: 21.06.1973 - 1753 s. Y. m.4 - geç.m.2) 991 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kanununa devredilen Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmesi Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı Mevzuatına göre bağlanmış ölüm aylıklarının ödenmesine, 23 üncü maddenin V, VI ve VII nci fıkraları ile 68 inci maddesinin IV, V ve VI ncı fıkralarındaki şartlarla devam olunur.

Anılan sandıkların Sosyal Sigortalar Kurumuna devrinden önce ölen sandık üyelerinin, aylıkları kesilmiş olan veya aylık bağlanmamış bulunan kimseleri hakkında da geçici 1 inci madde hükmü uygulanır.

-----
(1) - Anılan geç.m.1, : geç.m.32'ye dönüştürülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 34 - (Ek: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.7 - geç.m.1) 31/12/1974 ve daha önceki yıllarda işkazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortasından gelir almakta olanlarla, bu gelirlere hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylık gelirlerine, gelir bağlamaya esas olan hisse ve oranları nazarı itibara alınmak şartıyla aşağıda gösterilen miktarlarda zam yapılmıştır.

Üç aylık gelir grubu	Aylık zam miktarı
0 - 3600	450 (Lira)
3601 - 6000	400 (Lira)
6001 - Daha yukarı	350 (Lira)

Ancak; işkazaları, Meslek Hastalıkları Sigortasından bağlanacak gelirlerin hesabına esas tutulan gelirlerin tutarı, 506 sayılı Kanunun, bu Kanunla değiştirilen 97 nci maddesine göre hesaplanan asgari gelirlerin tutarından aşağı olduğu takdirde, artırma, gelirin asgari hadde yükseltilmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Şu kadar ki, artırılan gelir tutarları İş Kanunu gereğince tespit edilen en düşük asgari ücrete göre hesaplanacak gelir tutarından az olamaz.

Yukarıdaki fıkralar; esas hak doğurucu olayın vukubulduğu tarih, 1974 ve daha önceki yıllara ait olmak kaydı ile, 506 sayılı Kanunun 19, değişik 23, değişik 24 ve 25 inci maddeleri uyarınca sonradan gelire hak kazanacak olanlar hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 35 - (Ek: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.7 - geç.m.2) 31/12/1974 ve daha önceki yıllarda Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından aylık talebinde bulunarak halen aylık almakta olanlarla, bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların malullük ve yaşlılık aylıkları ile, ölen kimsenin hak sahiplerinin aylıklarına da hisseleri oranında olmak şartıyla aşağıda gösterilen miktarlarda zam yapılmıştır.

Üç aylık, aylık grubu	Aylık zam miktarı
0 - 3600	450 (Lira)
3601 - 6000	400 (Lira)
6001 - Daha yukarı	350 (Lira)

Ancak; malullük, yaşlılık aylıkları ile ölenlerin hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylığın tutarı, 506 sayılı

Kanunun, bu Kanunla değiştirilen 96 ncı maddesine göre hesaplanan asgari aylıkların tutarından aşağı olduğu takdirde, artırma, aylığın asgari halde yükseltilmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

şu kadar ki; artırılan aylık tutarları 506 sayılı Kanunun 1474 sayılı Kanunla değişik 78 inci maddesinde öngörülen üst sınıra göre hesaplanacak aylık tutarından fazla olamaz.

Yukarıdaki fıkralar ; esas hak doğurucu olayın vukubulduğu tarih, 1974 ve daha önceki yıllara ait olmak kaydı ile 506 sayılı Kanunun 57,58,63, değişik 68 ve 69 uncu maddeleri uyarınca sonradan aylık bağlanmasına hak kazanacak olanlar hakkında da uygulanır.

(1)GEÇİCİ MADDE 36 - (Ek: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.7 - geç.m.3) 991 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilen sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların aylıkları için de bu Kanunun geçici 1 ve 2 nci maddeleri uygulanır.

-----
(1) - Anılan geç.m.1 ve 2; geç.m.34 ve 35'e dnştrlmştir.

GEÇİCİ MADDE 37 - (Ek: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.7 - geç.m.4) Bu Kanun gereğince yapılacak aylık ve gelir artırmaları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde tamamlanır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun bu işler için görevlendirilecek personeline yukarıda yazılı süre içinde ayda 80 saati geçmemek üzere fazla çalışma yaptırılabilir. denecek fazla çalışma creti, Kurumun Müdürler Kurulunca tespit edilir.

BORÇLANMA :

GEÇİCİ MADDE 38 - (Ek: 16.06.1975-1912 s. Y. m.7 - geç.m.5) Bu Kanun yayımı tarihinden önce,

A)

a - 506 sayılı Kanuna göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş bulunan,

b - Borçlanma isteğinin yapıldığı tarihte 506 sayılı Kanuna tabi işte çalışmakta olan,

Sigortalıların hizmet akdine dayanarak çalıştıkları sredeki en çok on yıllık hizmetleri talepleri halinde borçlandırılır.

Borçlandırılan hizmetler prim veya kesenek ödeyerek geçmiş hizmetlere katılır. şu kadar ki, 506 sayılı Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanması talep edilen hizmet için evvelce Sosyal Sigortalar Kurumuna prim veya Emekli Sandıklarına kesenek ödenmemiş olması şarttır.

Borçlanma isteği, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren rneği Kurumca hazırlanacak belge ile bir yıl içinde Kuruma yapılır. Borçlanılan hizmetlere ilişkin primler, 1/4/1950 tarihinden sonraki srelere ait borçlanmalarda cari asgari günlük kazanç, 1/4/1950 tarihinden evvelki srelere ait borçlanmalarda talep tarihindeki son 3 aylık kazanç ortalaması esas alınmak suretiyle hesaplanır ve toptan veya 5 yıl içinde eşit taksitlerle ödenir.

Borçlanan sigortalının ölümü halinde hakkının doğumuna yetecek prim miktarı hak sahiplerinden alınır.

B)

a - 506 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci bendi uyarınca sigorta kapsamına girmeyen hizmetler,

18 yaşından önce geçmiş hizmetler,

506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklarda geçen hizmetler,

Sigorta mevzuatına göre kendilerine toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye edilmiş hizmetler borçlanılamaz.

b - 1186 sayılı Kanuna göre borçlanılmış ve bu Kanunla borçlanılacak hizmetler toplamı 10 yıllı aşamaz.

c - Borçlandırılan süreler 506 sayılı Kanunun değişik geçici 8 inci maddesi uygulamasında nazara alınmaz.

(1)GEÇİCİ MADDE 39 - (Ek: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.7 - geç.m.6) Geçici 5 inci maddenin (A) bendinin 4 üncü fıkrasında belirtilen belgeleri, işverenler, sigortalının isteği halinde doğru, eksiksiz ve usulüne uygun olarak düzenleyip onaylamakla yükümlüdürler.

Kurum, belgelerdeki bilgilerin sahte veya gerçeğe aykırılığı konusunda re'sen inceleme yapabilir ve yaptırabilir. Sahteliği ve gerçeğe aykırılığı saptanan borçlanma belgeleri geçerli olmaz.

Borçlanma belgelerinin gerçeğe uymadığı anlaşılırsa bunları düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, Kurum'un bu yüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen tazmin etmekle yükümlüdürler. Genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

-----
(1) - Anılan geç.m.5, geç.m.38'e dönüştürülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 40 - (Ek: 16.06.1975 - 1912 s. Y. m.7 - geç.m.7) 36 ve 42 nci maddeler gereğince ana ve babalara yapılacak sağlık yardımı uygulaması, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç üç yılda bütün illeri uygulama kapsamına alacak şekilde Bakanlar Kurulunca düzenlenir.

SİGORTAYA TABİ OLMA HALİNİN DEVAMI

GEÇİCİ MADDE 41 - (Ek: 11.05.1976 - 1992 s. Y. m.3 - numarasız geç.m.) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce sigortalı sayılan bekçilerinden primleri ödenmemiş olanların, 506 sayılı Kanuna göre tahakkuk ettirilecek prim borçlarının tamamı, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde ödendiği takdirde bu süreye ilişkin sigortalılık hakları saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 42 - (Ek: 11.08.1977 - 2098 s. Y. m.1 - geç.m.1)

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, bu Kanuna tabi işyerlerinde çalışan sigortalının hizmet hesabında bulunacak itibari hizmet günü sayısı toplamı (prim borçları; borçlanma suretiyle sigortalıca ödenmek kaydıyla) sigortalılık süresinden indirilir.

b) Borçlanmada, borçlanma isteği, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren örneği Kurumca hazırlanacak belge ile azami bir yıl içinde Kuruma yapılır. Borçlanılan itibari hizmetlere ilişkin primler, 1/4/1950 tarihinden sonraki sürelerle ait borçlanmalarda cari asgari günlük kazanç, 1/4/1950 tarihinden evvelki sürelerle ait borçlanmalarda talep tarihindeki son 3 aylık

kazanç ortalaması esas alınmak suretiyle hesaplanır ve toptan veya 5 yıl içinde eşit taksitle ödenir.

GEÇİCİ MADDE 43 - (Ek: 11.08.1977 - 2099 s. Y. m.3 - geç. numarasız m.)

Bu Kanunun birinci maddesi ile tespit olunan oranlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylık bağlanmış olan hak sahipleri hakkında da Kanunun yayımlandığı tarihi takibeden dönem başından itibaren uygulanır.

BORÇLANMA

GEÇİCİ MADDE 44 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - geç.m.1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce :

A) a) Bu Kanuna göre Malullük, Yaşlılık ve Ölüm sigortalarına tescil edilmiş bulunan,

b) Borçlanma isteğinin yapıldığı tarihte bu Kanuna tabi işte çalışmakta olanlarla, isteğe bağlı veya topluluk sigortasına prim ödemekte bulunan kimselerin hizmet akdine dayanarak çalıştıkları işlerden en çok 10 yıllık hizmetleri talepleri halinde borçlandırılır.

Borçlandırılan hizmetler prim veya kesenek ödeyerek geçmiş hizmetlere katılır; şu kadarki, bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanması talep edilen hizmet için evvelce Sosyal Sigortalar Kurumuna prim veya emekli sandıklarına kesenek ödenmemiş olması şarttır.

Borçlanma isteği, Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Kuruma yapılır. Borçlanması istenilen hizmetin örneği Kurumca hazırlanacak belgeler ile tevsik edilmesi şarttır.

Borçlanılan hizmetlere ilişkin primler, 1 Nisan 1950 tarihinden sonraki sürelerle ait borçlanmalarda istek tarihindeki asgari günlük kazanç; 1 Nisan 1950 tarihinden önceki sürelerle ait borçlanmalarda talep tarihinden önceki son üç aylık kazanç ortalaması esas alınmak sureti ile hesaplanır ve toptan veya beş yıl içinde eşit taksitlerle ödenir.

Borçlanan sigortalının ölümü halinde hakkın doğumuna yetecek prim miktarı hak sahibinden alınır.

B) a) 506 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci bendi uyarınca sigorta kapsamına girmeyen hizmetler,

18 yaşın tamamlanmasından önce geçmiş hizmetler,

Bu Kanunun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklarda geçen hizmetler,

Sigorta mevzuatına göre kendilerine toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye edilmiş hizmetler bu maddeye göre,

Borçlandırılmaz.

b) 1186,1912 ve 991 sayılı kanunlara göre borçlanılmış ve bu Kanunla borçlanılacak hizmetler toplamı 10 yılı aşamaz.

c) Borçlandırılan süreler, bu Kanunun geçici 8 inci maddesinin uygulanmasında nazara alınmaz.

İşbu geçici maddenin (A) bendinin 5 inci fıkrasında belirtilen belgeler; işverenler, sigortalının isteği halinde doğru, eksiksiz ve usulüne uygun olarak düzenleyip onaylamakla yükümlüdürler.

Kurum, belgelerdeki bilgilerin sahte ve gerçeğe aykırılığı konusunda resen

inceleme yapabilir ve yaptırabilir. Sahteliği ve gerçeğe aykırılığı saptanan borçlanma belgeleri geçerli olmaz.

Borçlanma belgelerinin gerçeğe uymadığı anlaşılırsa bunları düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen tazmin etmekle yükümlüdürler. Genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

GEÇİCİ MADDE 45 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - geç.m.2) 1136 sayılı Kanunun 1238 sayılı Kanunla değişik geçici 1 inci maddesine göre düzenlenecek avukatlık süresi belgesi ile, 1512 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesine göre düzenlenecek noterlik süresi belgesini sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç 2 yıl içinde Kuruma vermeyenlerden, bu belgeleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde Kuruma verenler de yukarıda belirtilen geçici madde hükümlerinden yararlandırılır.

GEÇİCİ MADDE 46 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - geç.m.3) 23 üncü maddenin 8 inci fıkrasına ilişkin hüküm, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki ölümler için de hak sahiplerinin istemleri halinde uygulanır.

Ancak gelire hak kazanma, bu Kanunun yürürlük tarihini takip eden aybaşından itibaren başlar.

(1)GEÇİCİ MADDE 47 - (Ek: 19.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - geç.m.4) Bu Kanunun 3 ve 12 nci maddeleriyle, ek 2 nci maddesinde belirtilen yönetmelikler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde düzenlenir.

Yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

-----
(1) - Anılan ek m.2, ek m.11'e dönüştürülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 48 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - geç.m.5)

A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından gelir veya aylık almakta olanlar ile gelir veya aylık talebinde bulunmuş olup da henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların göstergeleri aşağıdaki şekilde tayin edilir.

Aylık veya gelir bağlama oranları ile maluliyet derecelerine göre halen ödenmekte olan aylık veya gelirlerin yüzde yüz değeri, onbire bölünmek suretiyle göstergeler tespit edilir.

Ancak, asgari kazanç üzerinden aylık ve gelir alanların, yukarıdaki fıkra nazara alınmadan, gösterge tablosunda en düşük gösterge esas alınarak yeni aylık ve gelirleri hesap edilir.

(1)B) 991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile, Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki Kanun ile ek ve değişikliklerine göre, Kurumdan aylık almakta olanların bu aylıkları, 1189 sayılı Kanunun geçici 2 nci madde esasları uygulanmak suretiyle yeniden hesaplanır.

-----
(1) - Anılan geç.m.2, 1189 s. Yasa'nın 991 s.Yasa ile birleştirilmesi sonucu 991 s. Yasa, Geç.m.12'ye dönüştürülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 49 - (Ek: 29.06.1978 - 2167 s. Y. m.14 - geç.m.6) 506 sayılı Yasanın geçici 20 nci maddesinde sözü edilen sandıklardan bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tasfiye edilen veya tasfiye halinde olanların borç ve

alacakları ve diğer bütün mameleki bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde çıkarılacak yönetmelik esasları dahilinde Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilir.

Bu yönetmelikte devir şekilleri, aktüeryal hesapların nasıl yapılacağı belirtilir.

Birinci fıkrada sözü edilen sandıklara ait işyerlerinde 506 sayılı Yasaya tabi işlerde çalışanların hizmetleri Sosyal Sigortalar Kurumunda geçen hizmetleri ile birleştirilir.

Birleştirilen hizmetlere göre gelir ve aylık almaya hak kazanmış olanların gelir ve aylıkları ile, birinci fıkrada sözü edilen sandıklarca bağlanmış gelir ve aylıklar Sosyal Sigortalar Kurumunca ödenir.

Yapılacak aktüeryal hesaplar sonunda tespit olunacak teknik açıklar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren % 5 faiz ve 5 yılda eşit taksitler halinde, ilgili banka veya sigorta şirketi tarafından Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenir.

Teknik açıklığın Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenmesindeki gecikme, Kurumca bu Kanuna göre yapılması gereken ödemeleri durdurmaz.

GÖSTERGELERİN YENİDEN TESPİTİ

GEÇİCİ MADDE 50 - (Ek: 06.03.1981-2422 s. Y. m.18 - geç.m.1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte gelir veya aylık almakta olanlar ile gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanmış olup, henüz işlemleri tamamlanmamış olanların gelir ve aylık hesabına esas göstergeleri aşağıdaki şekilde yeniden tespit edilir.

a) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından bağlanan gelir için, 1967 yılından itibaren bu Kanunun ek 2 nci maddesinin (a) ve (d) fıkraları uyarınca hazırlanan gösterge tespit tablolarından, sigortalının, 506 sayılı Kanunun 88 inci maddesine göre hesaplanan yıllık kazancı esas alınarak göstergesi tespit olunur.

(1) Gelire esas kazancının hesabına giren son takvim ayı 1967'den önceki yıllara ait olan sigortalıların göstergesi, 1186 sayılı Kanuna göre hesaplanan kazançları esas alınarak 1967 yılına ait gösterge tespit tablosundan belirlenir.

(1)b) Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan aylıklar için gösterge tespit tabloları, 1969 yılından itibaren aylık talep veya ölüm yılları gözönünde tutularak, bu tarihten önceki 3 takvim yılına ait prim hesabına esas asgari günlük kazançların 3 yıllık tutarının yıllık ortalaması taban sayısını, aynı yıllara ait azami günlük kazançların 3 yıllık tutarının yıllık ortalaması tavan sayısını oluşturmak üzere, bu Kanunun ek 2 nci maddesinin (d) fıkrasına göre hazırlanır.

(2) Bu tabloların hazırlanması sırasında asgari ve azami kazançların yıllık ortalaması hesap edilirken, hesaba 1969 ve daha önceki yıllar girdiği takdirde, bu yıllar için asgari ve azami kazançların hesabına, 506 Sayılı Kanuna 1186 sayılı Kanunla eklenen geçici 1 inci madde hükmü uygulanmak suretiyle tespit edilen miktarlar esas alınır.

Sigortalıların aylık talep veya ölüm yıllarına ait gösterge tespit tablosundan, aylık bağlamaya esas alınan ortalama yıllık kazançlarının karşılıkları olan göstergeleri tespit edilir. Aylık bağlamaya esas ortalama yıllık kazancın hesabına 1969 ve daha önceki yıllar girdiği takdirde bu yıllar için, sigortalının, 1186 sayılı Kanuna göre hesaplanan kazançları nazara alınır.

Aylık talep veya ölüm yılları 1969 ve daha önceki yıllara ait olanların aylık hesabına esas göstergeleri, 1969 yılına ait gösterge tespit tablosundan

tespit edilir.

c) 991 sayılı Kanunla Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık alanlardan 1/7/1978 tarihinde ve daha evvel aylık bağlanmış olup, 2167 sayılı Kanunun geçici 5 inci maddesi uyarınca intibakı yapılmış olanların, 18/5/1979 tarih ve 7/17515 sayılı Kararnameye göre tespit edilen göstergelerine (60) sayısı eklenmek suretiyle yeni göstergeleri tespit edilir ve aylıklar bu yeni göstergeler üzerinden hesaplanarak ödenmeye devam olunur. 1/7/1978 tarihinden sonra aylık bağlanıp halen aylık almakta olanlar ile aylık bağlanmasına hak kazananların aylıklarının hesabına esas göstergeleri, bu Kanunun ek 2 nci maddesinin (c) ve (d) fıkralarına göre hazırlanan gösterge tespit tablolarına göre tespit edilir.

d) Gelir veya aylık almakta olanların yukarıdaki fıkralara göre yeniden tespit edilen göstergesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit edilmiş olan göstergesine (60) sayısı eklenmek suretiyle bulunan gösterge sayısından küçük olamaz.

e) 1/3/1981-31/3/1981 tarihleri arasında gelir veya aylık bağlanmasına hak kazananların gelir veya aylık hesabına esas göstergeleri, durumlarına uyan yukarıdaki (a), (b) veya (c) fıkrası hükümlerine göre düzenlenecek gösterge tespit tablosu esas alınarak tespit edilir.

-----
(1) - Anılan ek m.2, ek m.21'e dönüştürülmüştür.

(2) - Anılan geç.m.1, geç.m.23'e dönüştürülmüştür.

AVANS ÖDENMESİ

(1)GEÇİCİ MADDE 51 - (Ek: 06.03.1981-2422 s. Y. m.18 - geç.m.2) Ödenmekte olan gelir ve aylıklar, yukarıdaki geçici 1 inci madde hükümleri uyarınca göstergelerin yeniden tespiti işlemlerinin tamamlandığı tarihi takip eden ödeme dönemi başına kadar, avans mahiyetinde olmak ve sonradan mahsubu yapılmak üzere, gelir ve aylıkların hesaplanmasına esas alınan gösterge sayılarına (60) sayısı eklenmek suretiyle bulunacak yeni gösterge sayıları üzerinden hesaplanarak ödenir.

-----
(1) - Anılan geç.m.1, geç.m.50'ye dönüştürülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 52 - (Ek: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.18 - geç.m.3) Bu Kanunun 5,7 ve 9 uncu maddelerinin yürürlüğe gireceği tarihe kadar tahsis talebinde bulunan veya ölen sigortalılar için 506 sayılı Kanunun 1186 sayılı Kanunla değişik 55,61 ve 67 nci maddelerinin uygulanmasında, aylık hesabına esas alınacak gösterge; sigortalının işten ayrıldığı veya öldüğü tarihten önceki Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan 4 takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

5 takvim yılından daha az takvim yılında prim ödemiş olan sigortalı için ortalama yıllık kazanç prim ödediği takvim esas alınmak suretiyle hesaplanır.

(1)GEÇİCİ MADDE 53 - (Ek: 06.03.1981 - 2422 s. Y. m.18 - geç.m.4) Bu Kanunun ek 2 nci maddesinin (b) fıkrasının uygulanmasında, 31/12/1981 (dahil) tarihine kadar, aylıkların hesabına esas alınacak göstergelerin tespitinde kullanılmak üzere, aşağıda belirtilen şekilde "Gösterge Tespit Tabloları" düzenlenir.

Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları için düzenlenecek gösterge tespit tablosunda, sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki 4 takvim yılında prim hesabına esas asgari günlük kazançların 4 yıllık tutarının yıllık ortalaması taban sayısını, aynı yıllara ait azami günlük kazançların yıllık ortalaması tavan sayısını oluşturur.

Taban sayısı, gösterge tablosundaki en düşük göstergenin, tavan sayısı en yüksek göstergenin karşılığı olarak alınır. Tavan sayısı ile taban sayısı arasındaki fark, en düşük göstergenin karşılığı olan kademe hariç tutularak geriye kalan kademe sayısına bölünür. Bölüm sonucuna kesir kısmı tama çıkarılarak elde edilen sayı, en düşük göstergesi takibeden göstergedan itibaren, her dilim bir göstergesi karşılamak üzere, taban sayısına ard arda ilave edilerek takip eden göstergelerin karşılığı sayılar tespit edilir.

-----
(1) - Anılan ek m.2, ek m.21'e dönüştürülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 54 - (Ek: 11.12.1981 - 2564 s. Y. m.4 - geç.m.1) 1/4/1981 tarihinden önceki malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında 60 ncı maddenin (G) fıkrası hükmü uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 55 - (Ek: 24.10.1983 - 2934 s. Y. m.5 - geç.m.1) [506 sayılı](#) Kanunun 2100 sayılı Kanunla değişik 3 üncü maddesinin I/A bendinin yürürlüğe girdiği 24/11/1977 tarihinden 1/1/1984 tarihine kadar, özel sektöre ait tarım ve orman işlerinde ücretle ve süreksiz olarak çalışanların [506 sayılı](#) Kanun yönünden sonuçlandırılan sigortalılık işlemleri ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından prim ödeme gün sayılarına ilişkin hakları saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 56 - (Ek: 24.10.1985 - 2934 s. Y. m.5 - geç.m.2) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kasıt ve kusuru sonucu meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle ölen sigortalıların hak sahiplerine karşı, Kurumca açılmış davalar düşer.

GEÇİCİ MADDE 57 - (Ek: 24.10.1983 - 2934 s. Y. m.5 - geç.m.3) [506 sayılı](#) Çalışma ve Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince alınacak prim ve verilecek ödenekler ile bağlanacak gelir ve aylıkların hesaplanmasında 1984 yılı için ekteki gösterge tablosu uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 58 - (Ek: 17.11.1983 - 2959 s. Y. m.1 - geç.m.1) [506 sayılı](#) Kanuna, 2167 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenen Ek 1 inci madde ile kanun kapsamına alınanlardan 11.7.1978 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar [506 sayılı](#) Kanunun değişik Geçici 8 inci maddesinde belirtilen çalışma belgesi ile 2167 sayılı Kanuna göre borçlanmaya esas hizmet belgesi verenler veya bunların ölümü halinde hak sahipleri, bu belgelerde kayıtlı hizmetlerin tamamını;

A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren engeç üç ay içinde Kuruma yazılı olarak başvurmak,

B) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte geçerli olan prime esas asgari günlük kazanç üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim borcunu, tebliğ tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde Kuruma ödemek,

Şartı ile borçlanabilirler.

Bunlar için ayrıca borçlanmaya esas hizmet belgesi istenmez.

Kuruma tevdi edilen ve meslek kuruluşlarınca veya ilgili dernek veya vakıflarca onaylanmış bulunan borçlanma belgeleri için ayrıca işveren onayı aranmaz,

Bu suretle borçlandırılan hizmetler prim veya kesenek ödemek suretiyle geçmiş veya daha önce borçlanılmış hizmetlere katılır.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki sürelerin borçlandırılması halinde sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

(1)GEÇİCİ MADDE 59 - (Ek: 17.11.1983 - 2959 s. Y. m.1 - geç.m.2) [506 sayılı](#) Kanuna 2167 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle eklenen Ek 1 inci madde ile Kanun kapsamına alınanlara, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılan ödemeler geri alınmaz.

-----
(1) - Anılan ek m.1, ek m.10'a dönüştürülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 60 - (Ek: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.8 - geç.m.1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ölen sigortalıların gelir veya aylık bağlanamamış dul kocalardan bu Kanun gereğince gelir veya aylığa hak kazananlara yazılı talepte bulunmaları halinde, bu Kanunun yürürlük tarihini takip eden ödeme dönemi başından itibaren gelir veya aylık bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 61 - (Ek: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.8 - geç.m.2) [506 sayılı](#) Kanunun 23 ve 68 inci maddelerinin (I) numaralı bentlerinin yürürlükten kaldırılan (B) fıkralarına göre gelir veya aylık bağlanmış bulunanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte evli olanların yeniden evlendikleri tarihe kadar gelir veya aylıklarının ödenmesine devam olunur. Sonraki eşinden de gelir veya aylık almaya hak kazananlara bu gelir veya aylıklardan fazla olanı ödenir.

GEÇİCİ MADDE 62 - (Ek: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.8 - geç.m.3) Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenat Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmesi Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devrinden önce ölen sandık üyelerinin hak sahipleri hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 63 - (Ek: 20.03.1985 - 3168 s. Y. m.8 - geç.m.4) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, ödenecek ilk aylık ödeme, bir defaya mahsus olmak üzere bir aydan fazla müddeti kapsayabilir.

GEÇİCİ MADDE 64 - 65 - (Ek: 24.12.1985 - 3246 s. Y.; 20.02.1992 - 3774 s. Y. m.6/b ile yür. kld.)

GEÇİCİ MADDE 66 - (Ek: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.17 - geç.m.1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce [506 sayılı](#) Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine muhalefetten açılan ve devam eden davalardan, Kanunun değiştirilen hükümlerine göre mahkemelerin görev alanı dışına çıkarılan suçlarla ilgili olanları hakkında görevsizlik kararı verilerek, dosyalarındaki tutanak ve belgeler para cezası vermeye yetkili Sosyal Sigortalar Kurumu ilgili ünitelerine gönderilir.

Kurum, gönderilen tutanakların ilgilileri hakkında, tutanaklarında yazılı suçun Kanun değişikliğinden önceki para cezasının asgari haddini uygulamak suretiyle para cezası tutunağı düzenler.

GEÇİCİ MADDE 67 - (Ek: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.17 - geç.m.2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Prim İtiraz Komisyonu nezdinde itirazda bulunmuş dosyalar tasfiye oluncaya kadar, Prim İtiraz Komisyonları görevlerine devam eder.

GEÇİCİ MADDE 68 - (Ek: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.17 - geç.m.3) [506 sayılı](#) Kanuna 2167 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenen ek 1 inci madde ile Kanun kapsamına alınanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde [506 sayılı](#) Kanunun değişik geçici 8 inci maddesine göre düzenlenecek çalışma belgelerini Kuruma verenler bu belgelerde kayıtlı hizmetlerinin tamamını;

A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Kuruma yazılı olarak başvurmak,

B) Borçlanma talebinde bulunduğu tarihte geçerli olan prime esas asgari

günlük kazanç üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi borcunu, tebliğ tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde Kuruma ödemek,

Şartı ile borçlanabilirler.

Bu suretle borçlandırılan hizmetler, prim veya kesenek ödemek suretiyle geçmiş veya daha önce borçlanılmış hizmetlere katılır.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki sürelerin borçlandırılması halinde sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı Kurumca tespit edildiği takdirde, gerek bunu düzenleyenler, gerek ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları % 50 fazlası ile ve kanuni faizi ile birlikte Kuruma ödemekle yükümlüdürler.

Bu gibiler hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

GEÇİCİ MADDE 69 - (Ek: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m. 17 - geç.m.4) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden yılbaşından itibaren 5 takvim yılından daha az süre için; Ek 2 nci maddenin (B) fıkrasının (b) bendine göre düzenlenecek üst gösterge tespit tablosunun tavan sayısının tespitine esas olan; sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki beş takvim yılında üst gösterge tablosunun en yüksek göstergesi üzerinden hesaplanacak günlük kazançların beş yıllık tutarının yıllık ortalaması ;

1 inci takvim yılı için bir,
2 nci takvim yılı için iki,
3 üncü takvim yılı için üç,
4 üncü takvim yılı için dört,
Yıllık tutarlarının yıllık ortalaması alınmak suretiyle tespit edilir.

(1)GEÇİCİ MADDE 70 - (Ek: 20.06.1987 - 3395 s. Y. m.17 - geç.m.5; An. Mah. E. 1988/19, K. 1988/33, T. 26.10.1988 s. Kararıyla iptal)

GEÇİCİ MADDE 71 - 73 - (Ek: 04.04.1987 - KHK/277, m.1; 09.05.1990-3642 s. Y. m.1 ile yür. kld.)

GEÇİCİ MADDE 74 - (Ek: 04.04.1987 - KHK/323, m.1; 09.05.1990-3642 s. Y. m.1 ile Yür. kld.)

GEÇİCİ MADDE 75 - (Ek: 16.02.1989 - 3522 s. Y. m.2) Geçici 70 inci madde uyarınca, geçici gösterge aylığına hak kazananların, malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarının Aralık 1988 tarihindeki gösterge tabloları ile memur aylıklarına uygulanan 100 katsayıya ve 53.000 lira olarak tespit edilmiş sosyal yardım zammına göre hesaplanacak tutarları üzerinden aşağıda belirtilen esaslar dahilinde ödenmesine devam olunur.

A) Bu aylıklarda; katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammındaki değişiklikler nedeniyle herhangi bir artış yapılmaz.

B) Bu madde kapsamındaki aylıkların, geçici 70 inci maddeye göre borçlanma hakkından yararlanmamış olsalardı, almaya hak kazanacakları (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarları, kendilerine ödenmekte olan (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarlarını geçeceği tarihten itibaren, bu ödemeler yerine; cari katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammı esas alınmak suretiyle hesaplanacak aylık tutarları üzerinden ödeme yapılır.

GEÇİCİ MADDE 76 - (Ek: 07.03.1991 - 3702 s. Y. m.1)

a) (Değişik bent: 06.05.1993 - 3910 s. Y. m.2) Anayasa Mahkemesince iptal edilen Geçici 70 inci madde uyarınca Kuruma 4.200.000 TL. veya 5.040.000 TL. borçlanma primi ödemiş olup malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık

almakta olanlara ödenmekte olan aylıkları ile; (6400) gösterge üzerinden, sigortalının prim ödeme gün sayısı ve tahsis talep veya ölüm tarihindeki yaş dikkate alınarak ek 35 inci maddeye göre yeniden tespit edilecek aylık bağlama oranları ve cari katsayı esas alınmak suretiyle hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm aylıkları arasındaki fark tutarında telafi edici ödeme yapılır. Ancak, (6400) göstergeden maaş alanların göstergelerinde bir değişiklik yapılması halinde bu değişikliklerden doğan fark telafi edici ödemeye aynen yansıtılır.

4.200.000 TL. veya 5.040.000 TL'den daha az borçlanma primi ödemiş olanlara yapılacak telafi edici ödeme, yukarıda öngörülen esaslar dahilinde ve ödedikleri borçlanma primi ile orantılı olarak hesaplanır.

Telafi edici ödemeler ilgililere her ay aylıkları ile birlikte, malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı aldıkları sürece yapılır.

Ödeme dönemine göre peşin ödenen telafi edici ödeme, ölüm halinde geri alınmaz.

b) (Değişik bent: 06.05.1993 - 3910 s. Y. m.2) Ölüm aylığı almakta olanlara yapılacak telafi edici ödeme, ölüm aylığı ödenmesine imkan veren her tahsis dosyası için ayrı ayrı hesaplanır ve hak sahiplerinin hisseleri oranında ödenir.

c) Hak sahibi kız çocuklarının evlenmeleri nedeniyle, Ek 12 nci maddeye göre ödenen evlenme yardımının hesabında, telafi edici ödeme nazara alınmaz.

d) Telafi edici ödeme almaya hak kazandıktan sonra ölen aylıklının hak sahipleri hakkında da yukarıdaki esaslara göre işlem yapılır.

e) Telafi edici ödeme, [2829 sayılı](#) Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanununun hesaplaşma ile ilgili hükümlerinin uygulanmasında nazara alınmaz.

f) Telafi edici ödeme her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

GEÇİCİ MADDE 77 - (Ek: 07.03.1991 - 3702 s. Y. m.1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma yazılı olarak başvuranların, geçici 70 inci madde uyarınca Kuruma ödedikleri borçlanma prim tutarının tamamı kendilerine iade edilir. Primleri iade edilenler hakkında Geçici 76 ncı madde hükmü uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 78 - (Ek: 05.03.1992 - 3786 s. Y. m.1) Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve kuruluşları ile belediyeler dışında kalan işverenler ile topluluk sigortası ve isteğe bağlı sigortaya devam edenlerden, 31.12.1991 tarihi itibarıyla prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunanlar;

a) Prim borçlarını 15.4.1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizlerinin % 100'ü,

b) Prim borçlarının tamamı ile ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizlerin % 25'ini, 15.6.1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, kalan gecikme zammı ve faizleri,

c) Prim borçlarının tamamı ile ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizlerin % 50'sini 15.8.1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, kalan gecikme zammı ve faizleri,

d) Prim borçlarının tamamı ile ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizlerinin % 75'ini 15.10.1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, kalan gecikme zammı ve faizleri,

Terkin edilir.

31.12.1991 tarihine kadar ödenmemiş prim borçlarının yukarıda belirtilen süreler içinde kısmen ödenmesi halinde, ödenen primler için ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizler hakkında birinci fıkra hükümleri uygulanır.

Şu kadar ki, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş gecikme zammı ve faizler geri verilmez ve mahsup edilmez.

Prim gecikme zammı ve faiz borçları için haklarında cebri icra yoluna müracaat edilen işverenler, 31.12.1991 tarihi itibarıyla ödenmemiş prim borçlarının 1/4'ünü, 15.4.1992 tarihine kadar icra dairelerine veya Kuruma ödemeleri halinde; 15.10.1992 tarihine kadar icra takipleriyle, ceza ve hukuk davalarına devam edilmez, bu davalara ilişkin kanuni süreler işlemez. Bu işverenlerin prim borçları gecikme zammı ve faizlerini birinci fıkrada belirtilen esaslar ve süreler içerisinde icra ve yargılama giderleri ile birlikte icra dairelerine veya Kuruma ödemeleri halinde, gecikme zammı ve faiz borçları birinci fıkra hükmüne göre terkin edilir.

Taksitde bağlanmış ve henüz ödenmemiş bulunan prim borçları ile gecikme zammı ve faizlerini birinci fıkrada belirtilen esaslar ve süreler içerisinde ödemek isteyen işverenler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Bu maddede belirtilen esaslar ve süreler içerisinde ödenmeyen primler ile ilgili olarak 80 inci maddenin uygulanmasına devam edilir.

9.5.1990 tarih ve 3642 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan 277 ve 323 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler gereği ertelenen gecikme zammı ve faiz borcu bulunan işverenler, bu borçlarının % 75'ini 30.6.1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, bakiye gecikme zammı ve faiz borçları terkin edilir. Bu borçlarından dolayı aleyhlerine icra takibi yapılan işverenlerden icra giderleri tahsil edilir.

GEÇİCİ MADDE 79 - (Ek: 01.12.1993 - 3917 s. Y. m.2) Bu Kanunun 1 inci maddesinde sözü edilen yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar açılmış olan icra takipleri önceki hükümlere göre sonuçlandırılır.

Bu yönetmelik en geç 1 yıl içinde hazırlanarak yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 80. - (Ek: 08.12.1994 - 4056 s. Y. m.1) 17.07.1964 tarih ve 506 sayılı Kanunun Ek 10 uncu maddesi ile Kanun kapsamına alınan sigortalılar, örneği Kurumca hazırlanan ve ilgili işveren, birlik sendika, dernek, sanatsal vakıf kuruluşları veya ilgili kamu kuruluşları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenip, Kültür Bakanlığınca onaylanmış borçlanma belgeleri ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Kuruma başvurmaları ve borç ödeme tarihindeki 78 inci maddeye göre belirlenen asgari günlük kazanç üzerinden hesaplanacak malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerini bir defada kuruma ödemeleri şartı ile borçlanma belgesinde kayıtlı meslekleri ile ilgili çalışma sürelerinin tamamını veya bir bölümünü borçlanabilirler.

Borçlandırılan hizmetler, prim veya kesenek ödemek suretiyle geçmiş veya daha önceki borçlandırılmış hizmetlerle birleştirilir.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önce hizmetlerin borçlandırılması halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Önceki borçlanma kanunlarına göre borçlandırılmış veya bu Kanuna göre borçlandırılacak hizmetlerin toplamı 15 yıllı geçemez.

Sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödeyerek geçen hizmetler ile 18 yaşın altında geçen hizmetler borçlandırılmaz.

Borçlanan sigortalının ölümü halinde, borçlanma tutarının tümü veya hakkın doğumuna yetecek bölümü birinci fıkradaki koşullarla hak sahipleri tarafından

ödenir.

Belgelerdeki bilgilerin doğruluğu konusunda Kurumca yapılacak ve yaptırılacak inceleme sonunda gerçeğe aykırılığı tespit edilen borçlanma belgeleri geçerli sayılmaz, bu belgelere göre yapılmış bulunan işlemler iptal edilir.

Gerçeğe aykırı belge düzenleyenler ve ilgili sigortalılar Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen % 50 fazlası ve kanuni faizi ile birlikte ödemekle yüküldürler. Bunlar hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

GEÇİCİ MADDE 81 - (Ek: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.17) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

B) (Değişik bent: 23.05.2002 - 4759 s. Y. m.3) 23.05.2002 tarihinde;

a) (A) bendi kapsamında olanlar hariç sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 23 yıldan (dahil) fazla olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

b) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla, 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 41 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 21 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 23 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

c) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla, 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 42 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 20 yıl (dahil) dan fazla, 21 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları ve en az 5075 gün,

d) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla, 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 18 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 20 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün,

e) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 yıl (dahil) dan fazla, 18 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5225 gün,

f) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla, 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 17 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları ve en az 5300 gün,

g) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla, 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları ve en az 5375 gün,

h) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 12 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 14 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5450 gün,

ı) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla, 11 yıldan az olan kadınlar

20 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 5525 gün,

j) Sigortalılık süresi 9 (dahil) yıldan fazla, 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 9 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 11 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 5600 gün,

k) Sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 5675 gün,

l) Sigortalılık süresi 7 (dahil) yıldan fazla, 8 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 6 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 8 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 5750 gün,

m) Sigortalılık süresi 6 (dahil) yıldan fazla, 7 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5825 gün,

n) Sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 3 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 5 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 57 yaşını doldurmaları ve en az 5900 gün,

o) Sigortalılık süresi 4 (dahil) yıldan fazla, 5 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) günden fazla, 3 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 58 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

p) Sigortalılık süresi 3 (dahil) yıldan fazla, 4 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

r) Sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) günden fazla, 3 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C) (Değişik bent: 23.05.2002 - 4759 s. Y. m.3) a) 23.05.2002 tarihinde 15 yıllık sigortalılık süresini kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunanlara istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

b) 23.05.2002 tarihinde (a) bendinde öngörülen şartları yerine getiremeyenlerden bu şartları;

ba) 24.05.2002 ile 23.05.2005 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

bb) 24.05.2005 ile 23.05.2008 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 54, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

bc) 24.05.2008 ile 23.05.2011 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları,

bd) 24.05.2011 tarihinden sonra yerine getiren kadınlar 58, 24.05.2011 ile 23.05.2014 tarihleri arasında yerine getiren erkekler 59 yaşını doldurmuş olmaları,

be) 24.05.2014 tarihinden sonra yerine getiren erkekler 60 yaşını doldurmuş olmaları,

Şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

(1)GEÇİCİ MADDE 82 - (Ek: 25.08.1999 - 4447 s. Y. m.17) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanacak aylıkların toplamından oluşur.

a) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeme sürelerine ait aylığı aşağıdaki şekilde belirlenir.

Sigortalının aylık talep tarihine kadarki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanacak aylığının sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölümü, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren aylık başlangıç tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak hesaplanır.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başladığı takvim yılının başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranları kadar artırılır.

b) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme sürelerine ait aylığı ise, sigortalının aylık talep tarihine kadar toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden bu Kanunun 61 inci maddesi hükümlerine göre hesaplanacak aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

Sigortalıya yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalının aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranına ve bu Kanunun 61 inci maddesinin son fıkrasına göre artırılmış değerinin altında olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malüllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümler esas alınarak, 55 veya 67 nci madde hükümlerine göre hesaplanır. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra prime esas kazancı bulunmayanların malüllük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanır ve yukarıdaki (a) bendindeki esaslara göre artırılarak bağlanır.

-----
(1) - Bu madde, 25.08.1999-4447 s. Yasa, m.63 hükmü uyarınca 01.01.2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
-----

(1)GEÇİCİ MADDE 83 - (Ek: 24.08.2000 - KHK/616, m. 64) 08.09.1999 ile 31.12.1999 (dahil) tarihleri arasında işe alınan sigortalılar için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli taahhütlü olarak gönderilen işyeri bildirgesi ile işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır. Belirtilen süre içerisinde 8 inci maddenin birinci fıkrası ve 9 uncu maddedeki yükümlülükleri yerine getirmemeleri sebebiyle yine bu Kanuna göre haklarında

idari para cezası uygulanan işverenlerin ödedikleri idari para cezası ve gecikme zammı tutarı müteakip aylardaki prim borçlarına mahsup edilir.

-----
(1) - Bu madde, Ana. Mah. E.: 2000/65, K.: 2000/38, T.: 31.10.2000 s. Kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, Kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından (R.G.: 10.11.2000/24226) başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.
-----

(1)GEÇİCİ MADDE 84 - (Ek: 24.08.2000 - KHK/616, m. 64) Kurum, 25.08.1999 tarihli ve [4447 sayılı](#) Kanununun 59 uncu maddesine göre atayacağı sağlık personelinin yer değiştirme ile atama esaslarını bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde çıkaracağı bir yönetmelikle belirler. Bu yönetmeliğin yürürlüğe konulmasına kadar sağlık ve yardımcı sağlık personelinin atanmaları hakkında mevcut hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

-----
(1) - Bu madde, Ana. Mah. E.: 2000/65, K.: 2000/38, T.: 31.10.2000 s. Kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, Kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından (R.G.: 10.11.2000/24226) başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.

GEÇİCİ MADDE 85 - (Ek: 09.04.2003 - 4842 s. Y. m.34) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) İsteğe bağlı sigortalı olanların sigortalılıklarının devamında,
b) İsteğe bağlı sigortaya müracaatta bulunanların sigortalılıklarının kabulünde,

85 inci maddenin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) alt bendi hükümleri uygulanmaz.

c) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce isteğe bağlı sigortalı olup, Kuruma prim borcu bulunanlar bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde prim borçlarını gecikme zammı ile birlikte ödemeleri halinde sigortalılıkları devam eder, ancak bu süre içinde borcun ödenmeyen kısmına ait süreler hizmetten sayılmaz.

GEÇİCİ MADDE 86 - (Ek: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.54) 08.09.1999 ile 31.12.1999 (dahil) tarihleri arasında işe alınan sigortalılar için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli taahhütlü olarak gönderilen iş yeri bildirgesi ile işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır. Belirtilen süre içerisinde 8 inci maddenin birinci fıkrası ve 9 uncu maddedeki yükümlülükleri yerine getirmemeleri sebebiyle, yine bu Kanuna göre haklarında idari para cezası uygulanan işverenlerin ödedikleri idari para cezası ve gecikme zammı tutarı müteakip aylardaki prim borçlarından mahsup edilir.

GEÇİCİ MADDE 87 - (Ek: 29.07.2003 - 4958 s. Y.m.54) [506 sayılı](#) Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 60 ıncı maddesinin (C) bendinin (b) alt bendinde yapılan değişikliğin uygulanmasında; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte;

a) 12 yıl ve daha fazla sigortalılık süresi bulunanlar hakkında sakatlık derecesi ne olursa olsun bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

b) 9 yıldan fazla 12 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. derece sakatlığı olanlar 15 yıl 8 ay sigortalılık süresi ve 3680 gün,

9 yıldan fazla 12 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. derece sakatlığı olanlar 16 yıl sigortalılık süresi ve 3760 gün,

c) 6 yıldan fazla 9 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. derece sakatlığı olanlar 16 yıl 4 ay sigortalılık süresi ve 3760 gün,

6 yıldan fazla 9 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. derece sakatlığı olanlar 17 yıl sigortalılık süresi ve 3920 gün,

d) 3 yıldan fazla 6 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. derece sakatlığı olanlar 17 yıl sigortalılık süresi ve 3840 gün,

3 yıldan fazla 6 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. derece sakatlığı olanlar 18 yıl sigortalılık süresi ve 4080 gün,

e) 3 yıldan az sigortalılık süresi bulunup II. derece sakatlığı olanlar 17 yıl 8 ay sigortalılık süresi ve 3920 gün,

3 yıldan az sigortalılık süresi bulunup III. derece sakatlığı olanlar 19 yıl sigortalılık süresi ve 4240 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar.

GEÇİCİ MADDE 88 - (Ek: 25.12.2003-5035 s. Y. m.46) 09.04.2003 tarihli ve 4842 sayılı Kanun'un 32 nci maddesi ile 80 inci maddeye eklenen ikinci fıkranın yürürlüğe girdiği tarihe kadar katma değer vergisi iade alacağına prim borçlarına mahsubunu isteyen işverenler (mükellefler) hakkında, vergi dairesine süresinde başvurmuş olmaları kaydıyla, Katma Değer Vergisi mevzuatına göre yapılan mahsup talepleri yerine getirilmeye kadar geçen süre için gecikme zammı uygulanmaz. Uygulanmış olan gecikme zammı tutarları Kurumun bağlı olduğu Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde işverenlere nakden veya Kurumun alacaklarına mahsup suretiyle iade edilir.

GEÇİCİ MADDE 89 - (Ek: 22.01.2004 - 5073 s. Y.m.13) 01.01.2000 tarihinden önce bağlanan malullük, yaşlılık ve ölüm aylıkları ve iş kazası ile meslek hastalığı sonucu bağlanan ölüm gelirleriyle geçici 82 nci madde gereğince bağlanan ve bağlanacak aylıklar; 506 sayılı Kanun'un 4447 sayılı Kanun'la değiştirilmeden önceki 96 ncı maddesi hükümleri uygulanmak suretiyle 31.12.1999 tarihi itibarıyla hesaplanarak bu tarihten sonra gelir ve aylıklarda yapılan artışların eklenmesi sonucunda bulunan miktarın altında olamaz.

GEÇİCİ MADDE 90 - (Ek: 22.01.2004 - 5073 s. Y.m.13) 01.01.2004 ile 30.06.2004 tarihleri arasında; sigortalının günlük kazancı, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen günlük kazancın alt sınırının altında ise, bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait işverence ödenmesi gereken sigorta primlerinin, işsizlik sigortası priminin ve sosyal güvenlik destek priminin sigortalı ve işveren hisselerinin tümü, bu tarihler arasındaki aylara ait prim tahakkukuna esas belgelerin en geç 02.08.2004 tarihine kadar verilmesi kaydıyla Hazinece karşılanır.

Hazinece karşılanacak tutarları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibinden Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılan ödenekten mahsup etmeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yetkilidir.

Hazinece karşılanacak olan prim tutarının Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenmesine ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlıkça müştereken belirlenir.

(1)GEÇİCİ MADDE 91 - (Ek: 02.07.2005-5386 s. Y. m.2) 06.08.2003 tarihinden önce hak sahibi kız çocuklarına bağlanan gelir ve aylıklar; bunların evlenmeleri, Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmaları veya kendi çalışmalarından dolayı buralardan gelir veya aylık almaları halleri hariç olmak üzere geri alınmaz.

Bunlardan, yukarıda belirtilen haller haricindeki nedenlerle gelir veya aylıkları kesilen veya durdurulan kız çocuklarının gelir ve aylıkları, kesme veya durdurma tarihi itibarıyla talep şartı aranmaksızın yeniden başlatılır. Gelir ve aylığın kesilmesi nedeniyle diğer hak sahiplerine önceki hisselerinden fazla ödenen tutarlar, gelir ve aylığı tekrar başlatılacak hak sahibine yapılacak ödemeden mahsup edilir. Gelir veya aylığı kesilenlerden tahsil edilmiş olan tutarlar aynen iade edilir.

06.08.2003 tarihinden önce ölen sigortalıdan dolayı hak sahibi ana ve babaya; Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmaları veya kendi çalışmalarından dolayı buralardan gelir veya aylık almaları nedeniyle gelir ve aylıkları kesilenlere, gelir ve aylığın kesildiği tarihe kadar yapılan ödemeler geri alınmaz. Ana ve babalardan Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmaları veya buralardan kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almaları nedeniyle Kurumca tahsil edilmiş olan tutarlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde talepleri halinde ilgililere aynen iade edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce tespit edilen yersiz gelir ve aylık ödemelerinde, aynı dosyadan yersiz ödeme yapılan hak sahibi için çıkarılan borç tutarından, diğer hak sahipleri için varsa hesaplanan alacak tutarı mahsup edilerek tahsil edilir. Diğer hak sahiplerinin itirazı halinde hisseleri hariç tutulur. Tahsil edilmiş olan yersiz gelir ve aylık ödemeleri için de ilgilinin bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içerisinde talepte bulunması halinde aynı usul izlenir. Fazladan tahsil edilen miktarlar, tahsilat tutarları üzerinden ilgililere iade edilir.

01.01.2000 tarihinden önce işten ayrılan ve anılan yıl veya daha sonraki yıllarda tahsis talebinde bulunan sigortalılardan, işten ayrıldıkları yılda 360 günden az malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş oldukları halde ortalama yıllık kazancın tespitinde, bu yılın kazançları nazara alınarak hesaplanmış aylıkların ödenmesine devam olunur ve yapılan yersiz ödemeler geri alınmaz.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrası gereğince, aylık veya gelirleri ödenmeye devam olunacak kız çocuklarının aylık veya gelirlerinin ödenmesine devam olunması için sahip olmaları gereken şartları, ilk kez veya yeniden 06.08.2003 tarihinden sonra haiz olan kız çocukları da aynı esas ve usullerle aylık veya gelir hakkından yararlandırılır.

Bu maddenin altıncı fıkra hükmü 31.12.2005 tarihine kadar uygulanır.

-----

(1) - (27.12.2005 - 5437 s. Y. m. 32-h) uyarınca; maddede geçen "31.12.2005" tarihi "31.12.2006" olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 92 - (Ek: 08.02.2006 - 5454 s. Y. m.7) Özelleştirme kapsamındaki kuruluşların, özelleştirme uygulamaları sonucu bunlardaki kamu payının % 15'in altına düşmesinden veya bunların tasfiyesinden yahut tüzel kişilikleri sona erecek şekilde kapatılmasından önce sosyal yardım zammı ödemelerine hak kazanmış olanlara ek 24 üncü madde gereğince 15.08.2003 tarihi ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih arasında ödenen sosyal yardım zammı ödemeleri ile kamu payı % 50'nin altına düşen Türk Telekom A.Ş.'nin devrinden önce sosyal yardım zammı ödemelerine hak kazanmış olanlara ek 24 üncü madde gereğince 14.11.2005 tarihi ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih arasında ödenen sosyal yardım zammı ödemeleri, (1) bendindeki esaslara göre Hazinece karşılanır.

EK GEÇİCİ MADDE 1 - (Ek: 15.04.1987 - 3351 s. Y.) Bu Kanuna tabi olarak çalışan veya isteğe bağlı sigortaya yahut topluluk sigortasına prim ödemekte olan sigortalılardan; kamu kurum ve kuruluşları ile askeri işyerlerinde kurulmuş olan resmi nitelikteki çıraklık okullarına çıraklık mukavelesi ile giren ve okullarını başarı ile bitirenlerin çırak okullarında 5.7.1977

tarihinden önce geçen başarılı eğitim ve öğretim sürelerini, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu Kanunun 78 inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt sınırının talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin tamamını 2 yıl içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılır.

Borçlandırılan sürenin karşılığı olan gün sayısı, sigortalının prim ödeme süresine katılır. Şu kadar ki bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

1.4.1981 tarihinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında 60 ıncı maddenin (G) fıkrası hükmü uygulanmaz.

Borçlanılan hizmet süresinin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları yönünden değerlendirilebilmesi için borç tutarının tamamı ilgili tarafından ödenir. Ancak sigortalının müracaat süresi içerisinde ölümü halinde haksahiplerinin yazılı talebi üzerine tahsis hakkının doğumuna yetecek prim tutarının tahsil edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren kendilerine aylık bağlanır.

Borçlanması istenilen hizmetin, örneği Kurumca hazırlanacak belgeler ile tevsik edilmesi şarttır.

EK GEÇİCİ MADDE 2 - (Ek: 31.05.2000 - 4571 s. Y. m.1) 01.04.2000 ile 31.03.2001 tarihleri arasında alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 5 000 000 TL. olarak uygulanır. Bu alt sınır 01.04.2001 tarihinden itibaren 78 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre artırılır. Ancak, Bakanlar Kurulu bu artışı 01.04.2001 ile 31.03.2002 dönemi için hedeflenen enflasyonu dikkate alarak yeniden belirlemeye yetkilidir. 01.04.2000 tarihi ile bu Kanunun yayımı tarihi arasındaki döneme ait ödenen fazla primler, sonraki dönemlerin prim borcuna mahsup edilir.

Bu Kanunun yayımı tarihini takip eden ödeme dönemi başından itibaren 96 ncı madde uyarınca bağlanmış gelir ve aylıklar birinci fıkrada belirtilen alt sınır üzerinden hesaplanır.

EK GEÇİCİ MADDE 3 - (Ek: 20.03.2002 - 4744 s. Y. m.3) 01.04.2002 ile 31.03.2003 tarihleri arasında alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırını ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bakanlar Kurulunca belirlenecek alt sınır 01.04.2003 tarihinden itibaren 78 inci maddenin birinci fıkrasına göre artırılır.

Bu Kanunun yayımı tarihini takip eden ödeme dönemi başından itibaren 96 ncı madde uyarınca bağlanmış gelir ve aylıklar birinci fıkraya göre belirlenen alt sınır üzerinden hesaplanır.

BÖLÜM - XV SON HÜKÜMLER

KALDIRILAN HÜKÜMLER

MADDE 141 - 4772, 5502 ve 6900 sayılı Kanunlar ile bu Kanunların ek ve değişiklikleri, 3008 sayılı Kanunun yedinci faslı, [5953 sayılı](#) Kanunun 23, geçici 2 ve geçici 3 üncü, 6379 sayılı Kanunun 36, geçici 3 ve geçici 4 üncü maddeleri ve [4792 sayılı](#) Kanunun 5565 sayılı Kanunla muaddel 8 inci maddesi hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

YÜRÜRLÜK TARİHİ

(1)MADDE 142 - Bu Kanunun 126 ncı maddesi 1 Kasım 1964 tarihinde, diğer hükümleri ise yayımını takibeden aybaşından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Ancak, geçici 7,17 ve 18 inci maddeler ile 96 ncı madde hükümlerine göre yapılacak zamlar bu Kanunun yayım tarihini takibeden ilk üç aylık dönemden itibaren hesab edilerek Kanun yürürlüğe girdikten sonra verilir.

-----
(1) - Yürürlük Tarihi : 01.03.1965

YÜRÜTME ORGANI

MADDE 143 - Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

_____ o _____

506 S.YASA'YA İŞLENEMEYEN MADDELERİ
=====

1) 29.04.1986 - 3279 S. Y.:

Geçici Madde 1 -Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, iş kazaları ile meslek hastalıkları ve ölüm sigortasından gelir veya aylık hakkı düşen ve bu Kanunun yürürlük tarihinde hak sahibi durumunda bulunan veya bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra hak sahibi durumuna girenlerin yazılı olarak Kuruma müracaatları halinde, müracaat tarihini takibeden aybaşından başlanarak gelir veya aylıkları ödenir.

Geçici Madde 2 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınmış olan ve bu Kanunun 1 inci maddesine göre kapsam dışında bırakılan köy sınırları içindeki bina, inşaat, tamirat, tadilat, tesisat ve benzeri işler için ödenmemiş bulunan sigorta primleri terkin edilir.

(1)Geçici Madde 3 - 506 sayılı Kanuna 6.3.1981 tarih ve 2422 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle eklenen ek madde 1 ile getirilen ve 24.10.1983 tarih ve 2934 sayılı Kanunla değişik gösterge tablosunda 31.12.1986 tarihine kadar, ileri yılları da kapsayacak şekilde değişiklikler yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

-----
(1) - Anılan ek m.1, ek m.20'ye dönüştürülmüştür.

_____ o _____

EK/A: 506 S. YASADA DEĞİŞİKLİK YAPAN YASALAR
=====

Yasa No. Yayın T.	Açıklamalar	Yürürlük Tarihi
672 16.07.1965		24.10.1965
899 13.07.1967		24.10.1967' yi takip eden ilk üç aylık prim bord. döneminde
1186 23.10.1969		01.03.1969

1474			01.09.1971'i
25.08.1971			takip eden
			Kurum
			Ödeme
			Döneminde
1517			
07.02.1972			19.02.1972
1655			
06.02.1973			11.02.1973
1698			
07.03.1973			01.04.1973
1753			
21.06.1973			02.07.1973
1912	- m.96,Geç.m.1,2,3		01.07.1974
16.06.1975	- Öteki maddeler		01.07.1975
1992			
11.05.1976			26.05.1976
2098			
11.08.1977			01.09.1977
2099			24.08.77'yi
11.08.1977			takip eden
			Dönem
			Başında
2100			
11.08.1977			24.11.1977
2162			09.07.1978
09.07.1978			
2167	- Ek m.7,8 geç.m.1 (Yeni numara 44)		01.07.1978
29.06.1978	- Öteki maddeler		11.07.1978
2422	- m. 1-4, 6,8, 10-13, 15-16, Geç.m.		
06.03.1981	3-4		01.04.1981
	(52-53)		
	- m. 5,7,9		01.01.1982
	- Öteki maddeler		01.03.1981
2564	- m.2		01.01.1982
11.12.1981	- Ek m.1 (m.3 ile eklenen)		01.02.1982
	- Öteki maddeler		15.12.1981
2795	- m.1		01.02.1983
28.01.1983	- Öteki maddeler		01.01.1983
2934	- m.1-2, Geç.m.1,3 (55,57)		01.01.1984
24.10.1983	- m.4		01.01.1985
	- Öteki maddeler		26.10.1983
2959			
17.11.1983			01.12.1983
3168	- m.4,7,Geç.m.4 (63)		01.05.1985
20.03.1985	- Öteki maddeler		27.03.1985

3203		
14.05.1985		01.06.1985
.		
KHK/251		
16.10.1985		13.11.1985
.		
3246		
24.12.1985		10.01.1986
.		
3251		
07.01.1986		
		14.01.1986
.		
3279		
29.04.1986		06.05.1986
.		
3351		
15.04.1987		24.04.1987
.		
KHK/277	(3642 s.Y.m.1 ile yürürlükten	
04.04.1987	kaldırılmıştır.)	22.05.1987
.		
3395	- m.8,13	09.07.1987
20.06.1987		dönem
		başında
	- Öteki maddeler	09.07.1987
.		
KHK/291	- (3520 s.Y. ile aynen kabul edilmiş,	
11.09.1987	3642 s.Y. m.1 ile de yürürlükten	
	kaldırılmıştır.)	02.12.1987
.		
KHK/323	- (3642 s.Y.m.1 ile yürürlükten	
31.05.1988	kaldırılmıştır.)	27.05.1988
.		
KHK/352	- (3522 s.Y. m.4 ile yürürlükten	
23.12.1988	kaldırılmıştır.)	
		23.12.1988
.		
3520	- (Madde numaralarının değiştirilmesi	
01.02.1989	ile ilgilidir)	10.02.1989
.		
3522		
16.02.1989		29.12.1988
.		
3642		
09.05.1990		20.05.1990
.		
3702		
07.03.1991		01.01.1991
.		
3774	- Eğt.Öğretim Hizm. personeli için	01.07.1992
20.02.1992	- Öteki personel için	27.02.1992
.		
3786		
05.03.1992		14.03.1992
.		
3869		
10.03.1993	- m.1	09.07.1992
.		
3910	- m.1	12.05.1993

06.05.1993	- m.2	01.01.1993
3917		
01.12.1993		08.12.1993
3918		
01.12.1993	- Ek m.2	08.12.1993
3995	- m.1,2,3	
01.06.1994		07.06.1994
4056		
08.12.1994		01.01.1995
KHK/572		
30.05.1997		06.06.1997
4410		18.07.1999
14.07.1999		
4447	- m.8,32,37,41,ve 56.md.nin (A) fıkrasının (2) no.lu, (B) fıkrasının (3) no.lu bendi	01.10.1999
25.08.1999		
	- m.3,4,5,7,9,10,11,12,13,15, 16.m.ile 506 s.Yasaya eklenen Ek.m.38, 17.m.ile 506 s.Yasaya eklenen Geç.m.82, 19,20,21,25,27,29,30,31,33,36, 39.m.ile 1479 s.Yasaya eklenen Geç.m.11, 42,56.md.nin (A) fıkrasının (1), (5) no.lu (C) fıkrasının (7) no.lu bendi, 62.m.nin (1) ve (2) nci fıkraları	01.01.2000
	- 46,47,48,49,50,51,52,53,54,55,57, 62.m.nin (3) üncü fıkrası,Geç.m.1	01.06.2000
	- m.24	T.C.Em.Sandı- ğ ı İştirakçi- leri ile il- gili personel yasalarında gerekli deği- şikliklerin yapılmasını takip eden yılbaşında
	- Diğer hükümleri	08.09.1999
KHK/578		
29.09.1999		30.09.1999
KHK/592		
21.01.2000		25.02.2000
KHK/616		
24.08.2000		04.10.2000
4747		
20.03.2002		01.04.2002
4759		
23.05.2002		01.06.2002
4842	- m.33,34	24.04.2003

09.04.2003		yayımlarını tarihini izleyen ay başında
	- Diğer maddeler	24.04.2003
4884		
11.06.2003		17.06.2003
4958	- m.25,36	01.01.2004
29.07.2003		tarihinden itibaren,
	- m.38	06.08.2003
		yayımlarını tarihini izleyen ayın sonundan itibaren,
	m.40	06.08.2003
		yayımlarını tarihini izleyen ayın başından itibaren,
	- Diğer maddeler	06.08.2003
		yayımlarını tarihinde
5035		02.01.2004
25.12.2003		yayımlarını tarihinde
5073	- m.9 ile yapılan değişiklik	01.01.2004
22.01.2004		tarihinden geçerli olmak üzere
		28.01.2004
		yayımlarını tarihinde
	- m.10 ve m.11 ile yapılan değişiklik	01.05.2004
		tarihinde
	- Diğer maddeler	28.01.2004
		yayımlarını tarihinde
5198	- m.9 ile yapılan değişiklik	01.07.2004
24.06.2004		tarihinde
	- m.13 ile yapılan değişiklik	06.07.2004
		Yayımlarını tarihini takip eden aybaşında
	- Diğer maddeler	06.07.2004
		yayımlarını tarihinde
5264		11.12.2004
02.12.2004		yayımlarını

		tarihinde
5378	- m.50/a uyarınca Ek. m.37 yür. kld.	01.06.2006
01.07.2005		tarihinde
5386		09.07.2005
02.07.2005		yayımlı
		tarihinde
5454		15.02.2006
08.02.2006		yayımlı
		tarihinde
5458		04.03.2006
22.02.2006		yayımlı
		tarihini
		takip eden
		ayın ilk
		gününde
5510		
31.05.2006		01.01.2007

EK-1 (1)

-----
(1) - Hükümlerin değişmeden önceki biçimleri

Ajans TÜBA'nın Notu: Bu Yasa ile ilgili değişmeden önceki hükümler teknik nedenlerden dolayı EK-1'de yer almaktadır.
-----

§